PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HODRUŠA–HÁMRE NA PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2026 – 2031 (Návrh)

(Strednodobý strategický rozvojový dokument vypracovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.)

2026

Charakteristika: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v zmysle Zákona č. 309/2014 Z. z., ktorým sa dopĺňa Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja. Strategický dokument je v súlade s cieľmi a prioritami stanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku (VÚC), na území ktorého sa obec nachádza.

Objednávateľ: Obec Hodruša-Hámre

Zhotoviteľ: © RNDr. Antónia Semaňáková a Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2026

OBSAH

ÚVOD.....5

ČASŤ A
ANALYTICKO- STRATEGICKÁ ČASŤ.....16
1 AUDIT ZDROJOV.....16
1.1 Základná charakteristika obce Hodruša-Hámre a vymedzenie územia.....16
1.1.1 Základné údaje o obci 16
1.1.2 História obce Hodruša-Hámre.....17
1.1.3 Heraldické znaky obce.....19
1.2 Stav územnoplánovacej a programovej dokumentácie.....20
1.3 Prírodné pomery.....20
1.3.1 Flóra a fauna.....20
1.3.2 Geomorfologické pomery a reliéf.....22
1.3.3 Geologické pomery.....23
1.3.4 Pedologické pomery.....24
1.3.5 Klimatické pomery.....25
1.3.6 Hydrologické pomery.....27
1.3.7 Starostlivosť o životné prostredie a o ochranu životného prostredia.....27
1.3.8 Územný systém ekologickej stability.....30
1.3.9 Ochrana kultúrneho dedičstva.....31
1.3.10 Ochrana nerastného bohatstva.....33
1.4 Demografická charakteristika.....34
1.4.1 Obyvateľstvo.....34
1.4.2 Dynamika obyvateľstva.....35
1.4.3 Veková a pohlavná štruktúra.....36
1.4.4 Vzdelanostná štruktúra.....37
1.4.5 Národnostná a religiózna štruktúra obyvateľstva.....38
1.5 Zamestnanosť.....39
1.6 Nezamestnanosť.....43
1.7 Bytová štruktúra.....43
1.8 Vybavenosť obce Hodruša-Hámre službami.....44
1.9 Hospodárstvo.....46
1.9.1 Vodné hospodárstvo.....46
1.9.2 Lesné hospodárstvo.....49
1.9.3 Poľnohospodárstvo.....49
1.10 Doprava.....50
1.11Cestovný ruch.....51
1.12 Kultúrne pomery.....52
2 FINANČNÁ ANALÝZA 53
2.1 Finančná analýza obce Hodruša-Hámre.....53
3 ZHODNOTENIE CELKOVÉHO SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA.....56
3.1 Zhodnotenie projektov obce Hodruša-Hámre v rokoch 2019 – 2025.....56
3.2 Celkové vyhodnotenie dotazníka k PHRSR obce Hodruša-Hámre – rok 2026.....61
3.2 SWOT analýza interného a externého prostredia obce Hodruša-Hámre.....67
ČASŤ B
STRATEGICKÁ ČASŤ.....70
4 HIERARCHIA STRATEGICKÝCH CIEĽOV.....70
4.1 Strategické oblasti rozvoja obce Hodruša-Hámre na obdobie rokov 2026–2031.....70

ČASŤ C. PROGRAMOVÁ (PLÁNOVACIA) ČASŤ.....109
5 PROGRAMOVÁ (PLÁNOVACIA) ČASŤ OBCE HODRUŠA-HÁMRE NA OBDOBIE ROKOV 2026 − 2031.....109
5.1 Prioritné oblasti, ciele, aktivity a možné zdroje financovania.....109
ČASŤ D
D REALIZAČNÁ ČASŤ.....128
6 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE Hodruša-Hámre.....128
6.1 Akčný plán.....129
ČASŤ E
7 MONITOROVANIE PHRSR.....131
ČASŤ
8 FINANČNÁ ČASŤ.....134
8.1 Finančné zabezpečenie PHRSR.....134
ČASŤ G
ZÁVER.....135
ČASŤ H
IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC.....136

ÚVOD

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hodruša-Hámre na roky 2026 – 2031
Územné vymedzenie:	Banskobystrický kraj, okres Žarnovica, obec Hodruša-Hámre
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	,uznesenie č.
Dátum platnosti:	XX.XX.2026 – 31.12.2031
Verzia:	2.0
Publikovaný verejne:	10.08.2026

Obec Hodruša Hámre ako orgán miestnej samosprávy je oprávnená plánovať budúce smerovanie rozvoja obce tak, že plánovanie a programovanie bude založené na systematickom prístupe, ktorý zabezpečí, že budúce rozhodnutia vedenia miestnej samosprávy budú vykonávané na základe vopred stanovených a prerokovaných cieľov a vízií. Kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý zohľadňuje konkrétne potreby a predstavy občanov, podnikateľov, záujmových skupín o budúcom rozvoji obce je *Program rozvoja obce* (PRO). Jedná sa o rozvojový dokument, ktorý sa spracováva spravidla na obdobie 5 rokov a je výsledkom strategického plánovania. Dokument zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja Vyššieho územného celku (VÚC), na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa cieľov Územného plánu obce Hodruša-Hámre a podľa ustanovení záväznej časti a ustanovení § 2 a § 3 územnoplánovacej dokumentácii obce (obec Hodruša-Hámre má schválený Územný plán obce).

Existencia programu rozvoja obce je podmienená aj Zákonom č. 309/2014 Z. z., ktorým sa dopĺňa Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní programu sú rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky (SR) a princípy regionálnej politiky Európskej únie (EÚ) zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Dokument PHRSR obce Hodruša-Hámre s výhľadom do roku 2031 je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. PHRSR obce sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú, environmentálnu a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie hospodárskeho, sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov priebežného hodnotenia bude následne aktualizovaný a dopĺňaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hodruša-Hámre na roky 2026 – 2031
Forma spracovania	- s pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- Za riadenie procesu spracovania zodpovedá p. Jozef Uram- starosta OcÚ Hodruša-Hámre. - Do prieskumu bola zapojená verejnosť formou dotazníka. - Informovanie prebehlo prostredníctvom zasadnutia obecného zastupiteľstva a formou obecnej web. stránky.
Obdobie spracovania	Obdobie spracovania PHRSR bolo vykonané od 05.03.2026 – 31.07.2026 - harmonogram spracovania je uvedený vo formulári č. Ú 3.
Financovanie spracovania	Náklady na spracovanie PHRSR obce Hodruša-Hámre 2026 – 2031 sú financované z vlastných finančných zdrojov obce a neznamenajú zaťaženie rozpočtu obce.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2021

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Termín	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
Úvod									
Analytická časť									
Strategická časť									
Programová									
Realizačná									
Finančná časť									
Záver									

Zdroj: Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu.JAMEČNÝ, L. a kol., 2019. Vybudovanie intervenčnej logiky strategického plánovania v ústredných orgánoch štátnej správy. Príručka strategického plánovania. [online]. 2026. Dostupné na internete: https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2020/01/Prirucka-strategickeho-planovania.pdf

PHRSR bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z. z., ktorý definuje PHRSR obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci socio-ekonomickú a fyzicko-geografickú analýzu obce, hlavné smery vývoja obce, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1260/1999 (Nariadenie Rady (ES) z 21. júna 1999 ustanovujúce všeobecné ustanovenia o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály	áno	áno	áno
Verejné informačné tabule	nie	nie	nie
Informačné formuláre, tabuľky údajov	áno	áno	áno
Internetové stránky	áno	áno	áno
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov	áno	áno	áno

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2026

PHRSR obce Hodruša-Hámre je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v SR. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (EÚ) (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

a) Miestnej úrovni

- **PHRSR obce,** ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- **Viacročný rozpočet,**
- **Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS).**
- **Územno-plánovacia dokumentácia obce (Územný plán obce Hodruša-Hámre v súlade so zákonom č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov).**

b) Národnej úrovni

- **Digitálna stratégia SR –** prioritné oblasti správa obce (digitalizácia), hospodárska (wifi, Smart obce).
- **Environmentálna politika SR** – prioritné oblasti environmentálna a klimatická politika.
- **Partnerská dohoda** určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2030. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom SR na roky 2021 – 2027 sa začali 23. marca 2017 stretnutím so zástupcami Európskej komisie (EK). Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovaní, o ktorých bližšie informácie je možné získať

na stránkach Úradu vlády ako Centrálneho koordinačného orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.

- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2021 – 2027** - dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negociácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2021 – 2027.
- **Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2021 – 2027.**
- **Integrovaný regionálny operačný program „IROP“** - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2021 – 2027, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- **Sektorový operačný program,** ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- **Regionálna integrovaná územná stratégia 2021 –2027.**
- **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja** (PHRSR BBSK), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje príslušný samosprávny kraj - (prioritné oblasti doprava, cestovný ruch a školstvo a ďalšie).
- **PHRSR obce,** ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- **Partnerská dohoda Slovenskej republiky na programové obdobie 2021 – 2027.**
- **Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2030.**
- **Stratégia odpadového hospodárstva SR do roku 2035**
- **Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2030.**
- **Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania.**

c) Nadnárodnej úrovni

Programové dokumenty EÚ pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

- **Stratégia EÚ (Agenda 2030) –** prioritné oblasti Environmentálna, sociálna a ekonomická
- **Spoločný strategický rámec EK,**
- **Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),**
- **CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji,**
- **CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry** – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- **CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu**,
- **CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,**
- **CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán národného programu reforiem SR 2030,**

- **Stratégia rozvoja udržateľného cestovného ruchu Slovenska do roku 2035,**
- **Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu 2030,**
- **Národná stratégia regionálneho rozvoja SR-** prioritné oblasti hospodárska a sociálna oblasť.
- **Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework),** ktorý bude vytvorený na základe **Národného rozvojového plánu** v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- **Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme),** ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celoštátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- **Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme),** ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- **Strategické usmernia Spoločenstva (SUS) – ROP** odráža 1 usmernenie SUS t.j. *„urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“*, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. *„vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“.*

Zdroje a dokumenty:

V súlade so snahou SR o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave PHRSR obce Hodruša-Hámre nasledovné strategické dokumenty:

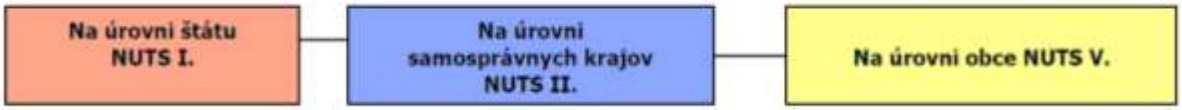

Podporné materiály:

Pri vypracovaní PHRSR obce Hodruša-Hámre boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Hodruša-Hámre má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov Stratégie Európa 2030 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

- **Partnerská dohoda** (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu Stratégie Európa 2030. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.
- **Operačné programy** (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EU. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2030 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské

štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2030.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2030:

1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
2) zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
3) zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
4) podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch;
5) podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
6) ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;
7) podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
8) podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
9) podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
10) investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
11) zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy;
12) zlepšenie zdravotnej starostlivosti;
13) posilnenie hospodárskeho riadenia; v záujme stability a zjednotenia;
14) vytvorenie dohody pre jednotný trh;
15) podpora environmentálnej udržateľnosti;
16) rast prostredníctvom znalostí; posilnenie postavenia jednotlivcov;
17) posilnenie európskeho výskumného priestoru; zvýšenie závažnosti otázky financovania výskumu a vývoja;
18) zvyšovanie inovácií a tvorivosti;
19) zlepšenie demografickej situácii so zameraním výziev spojených so starnutím, migrácie a integrácie;
20) zlepšovanie aktívneho prístupu k prisťahovaleckej politike;
21) lepšie kontrolovanie a zlepšovanie prístupu v spoločnej európskej prisťahovaleckej politike- zabezpečenie dôveryhodného systému riadenia vonkajších hraníc EÚ vrátane koordinovaného systému vydávania víz štátnym príslušníkom tretích krajín; lepšie zabezpečenie vnútornej bezpečnosti EÚ v súvislosti s vonkajšou bezpečnosťou;
22) zabezpečenie energetickej bezpečnosti a opatrení v rámci zmien klímy: nová priemyselná revolúcia; hľadanie udržateľnej výroby energie; zníženie vonkajšej energetickej závislosti EÚ;
23) vedenie boja proti zmenám klímy;
24) vytvorenie európskeho bezpečnostného modelu; vytvorenie obranného modelu;
25) budovanie kultúry spolupráce: bezpečnosť ako nadnárodný verejný záujem;
26) zvýšenie hospodárskej konkurencieschopnosti Európy atď.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie;
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť;
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce;
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov;

- Smart, digitálna a profesionálna verejná správa.

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: na základe Partnerskej dohody a operačných programov.

Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ / Investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR, ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2 7a,b.c,d	KF, EFRR
3	Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR	MV SR	9	EFRR, ESF
				8,9,10,	
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠ SR	10	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MDVRR SR	4c	KF, EFRR
			MH SR	4,7e	
				4,5,6,	
			MV SR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	MK SR	6c	ESF, EFRR
			VÚC	5,6,7,9,10	
				5,6,7,9,10,	
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR		11	EFRR, ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR		11	EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR			EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR			EFNRH
10	Európska územná spolupráca	RO budú určené zo strany EK			EFRR
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK			EFRR

Zdroj: https://www.employment.gov.sk/esf/

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer – 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, medzi miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom Stratégie Európa 2030.

rozmer – 2

PHRSR obce Hodruša-Hámre integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce na roky 2026 – 2031 integruje a nadväzuje na predchádzajúce PHRSR obce a na viacročný rozpočet. PHRSR obce vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni akými je napr. aj Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority Stratégie Európa 2030, ďalej na Pozičný dokument Európskej komisie, ciele Partnerskej dohody. PHRSR nadväzuje aj na Stratégiu financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov,

na Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej PHRSR integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2030; z Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PHRSR, prostredníctvom rozhovoru a dotazníkového prieskumu. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy PHRSR, kde bol návrh dokumentu zaslaný na posudzovanie vplyvov (EIA, SEA) na životné prostredie (ŽP) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o posudzovaní vplyvov“) Okresnému úradu Žarnovica, odboru starostlivosti o životné prostredie, ako príslušnému orgánu štátnej správy podľa § 5 ods. 1 zákona. na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

V Slovenskej republike je posudzovanie vplyvov na ŽP v súčasnosti plne harmonizované s medzinárodnými dohovormi a smernicami EÚ a je upravené nasledovnými všeobecne záväznými právnymi predpismi:

- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Vyhláška MŽP SR č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie.
- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon), ktorý nadobudol účinnosť 1. februára 2006, upravuje posudzovanie vplyvov na životné prostredie (SEA/EIA) komplexne.

rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Osnovu PHRSR obce Hodruša-Hámre znázorňuje Schéma 1.

Schéma 1 Osnova PHRSR

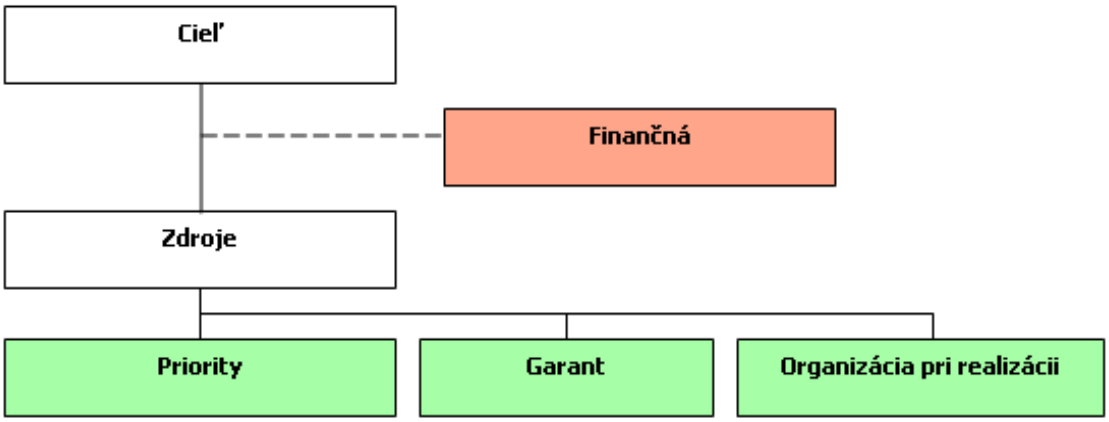

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

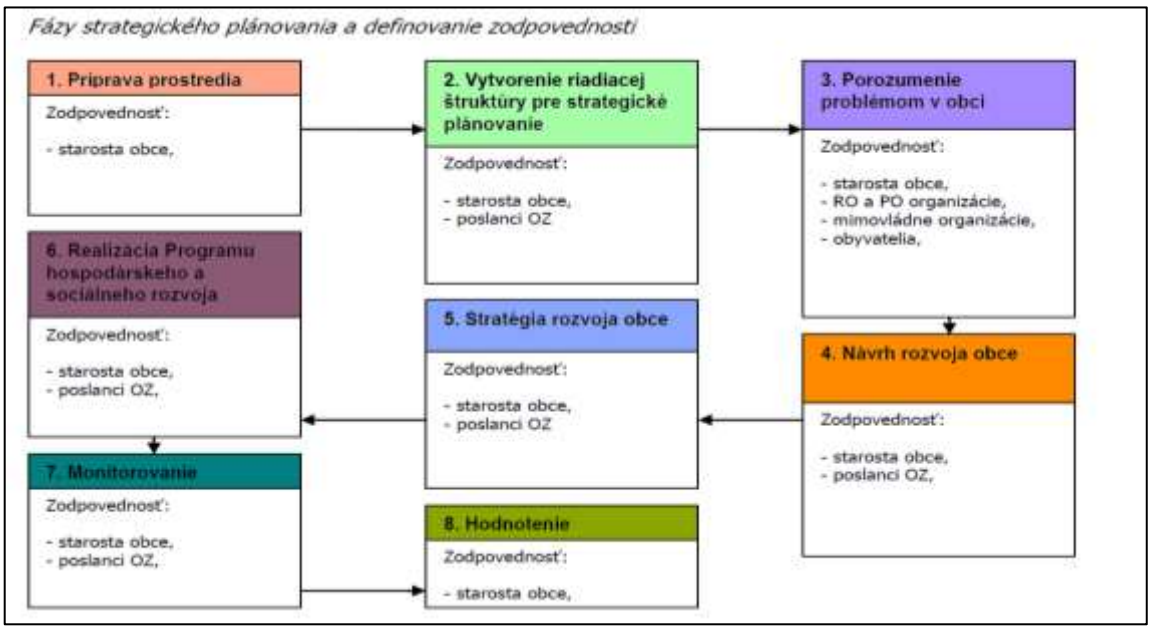

Zdroj: Woleková, Mezianová, 2004, s.14 – 17.

Fáza 1: Inventarizačná, analytická a prognostická časť tvorby PHRSR

V tejto fáze PHRSR nadväzuje na kľúčové zameranie/vízie a na hlavný cieľ, na kľúčové výzvy, problémy, impulzy a možné riešenia. PHRSR vo svojom obsahu poskytuje súbor analýz, zozbieraných zdrojov a informácií o obci Hodruša-Hámre pre ďalšiu tvorbu a implementáciu stratégie. Pri realizácii analytickej časti bola využitá SWOT analýza doplnená o údaje relevantné pre tvorbu samotného dokumentu PHRSR.

Jednotlivé analýzy obsahujú socioekonomické analýzy, územno-technické analýzy, prírodno-environmentálne analýzy zamerané na analýzu prírodného prostredia a inštitucionálno-organizačné analýzy. Na základe parciálnych analýz v tejto uvedenej štruktúre mohla obec Hodruša-Hámre identifikovať hlavné faktory a disparity rozvoja

v území. V rámci SWOT analýzy obec zadefinovala strategické smerovanie, priority a ciele PHRSR.

Fáza 2: Strategická časť: Definovanie strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR

Primárne analýzy o doterajšom vývoji a stave obci Hodruša-Hámre predstavujú koncentrovaný zdroj informácií pre prioritné oblasti rozvoja obce, z ktorých vyplývajú opatrenia a následné aktivity predložené pre riešenie jednotlivých problémových oblastí rozvoja. Podrobný plán konkrétnych aktivít je obsiahnutý v akčnom pláne. Jednotlivé akčné plány a projektové návrhy by mali napĺňať vízie obce. Sú spracované na úrovni činností, časovej a finančnej náročnosti. V rámci tohto kroku stratégie boli zosumarizované všetky výstupy PHRSR, ktoré boli predložené na participatívne pripomienkovanie obecnému zastupiteľstvu obce Hodruša-Hámre. Navrhované zmeny boli doplnené a implementované do stratégie PHRSR.

Fáza 3: Programová časť: Návrh vlastnej stratégie- strategického prístupu, postupu a nástrojov na naplnenie vízie, hlavného cieľa, priorít a systému cieľov

V tejto fáze PHRSR bol identifikovaný prístup, postup a nástroje (opatrenia, aktivity, programy a projekty) v časovej následnosti a v priestorovej súvislosti pre realizovanie jednotlivých krokov stratégie. V tejto fáze obec Hodruša-Hámre navrhla vlastnú stratégiu, ktorá dosiahne naplnenie celého systému počnúc víziou až po systém cieľov PHRSR. Obec sa rozhodla presadzovať integrovaný prístup a zameriavať sa na inovačne orientované Smart stratégie rozvoja integrujúce tvrdé infraštruktúrne riešenia s mäkkými organizačnými, inštitucionálnymi a sociálnymi inováciami, ktoré využívajú najnovšie poznatky zo sociálnych, prírodných a technických vied a najmodernejšie technológie pre efektívny a udržateľný rozvoj a zabezpečenie kvality života obyvateľov a kvality podnikateľského prostredia. Implementácia Smart stratégie rozvoja nie je o zvyšovaní výdavkov, ale o efektívnejšom využívaní finančných zdrojov, ktoré obci majú priniesť úsporu v strednodobom a dlhodobom horizonte.

Fáza 4: Realizačná časť- Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov

V tejto fáze PHRSR je zamerané na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Fáza 5: Implementačná časť: Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR

V tejto fáze obec Hodruša-Hámre vypracovala podrobný plán implementácie stratégie, ktorá je obsiahnutá v PHRSR. Definuje harmonogram implementácie stratégie a v jeho rámci aj konkrétne úlohy pre implementáciu navrhovaných nástrojov vrátane subjektov zodpovedných za splnenie a určenie výstupov realizácie týchto úloh, ktorý je reprezentovaný akčným plánom implementácie. V rámci PHRSR je zabezpečený systém monitorovania a transparentného hodnotenia, čiže napĺňania cieľov stratégie a taktiež plán využitia zdrojov vrátane zostaveného finančného plánu implementácie stratégie. Obsahom PHRSR sa stali konkrétne činnosti a úlohy, ku každej činnosti a úlohe sú priradení partneri zodpovední za ich vykonanie a dôraz bol kladený aj na časový systém rozpočtového programovania územnej samosprávy.

Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z. z., o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúcich význam v kontexte priorít celého kraja zohráva významnú úlohu Banskobystrický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EU. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácií realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z. z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obec okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícií nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov ako aj zdroje zo štrukturálnych fondov EÚ.

Monitorovanie a vyhodnocovanie PHRSR

V rámci monitorovania sa budú identifikovať možné riziká a navrhovať opatrenia na ich zníženie. V procese monitoringu je vytvorený monitorovací výbor zo zástupcov obecného zastupiteľstva, ktorí bude zodpovedať za plnenie priorít a cieľov PHRSR.

V systéme hodnotenia bude vypracovávaná monitorovacia správa o realizácii priorít a cieľov PHRSR, ktorá bude hovoriť o úspešnosti plnenia priorít a cieľov. V rámci implementácie stratégie v rámci tejto aktivity je vypracovaný aj finančný plán využitia zdrojov a finančný plán implementácie stratégie PHRSR. Finančný plán implementácie stratégie identifikuje finančné objemy, grantové, revolvingové, investičné, neinvestičné zdroje a spôsoby financovania projektov (vlastné zdroje, pôžičky, verejné financie, súkromné zdroje, grantové schémy a pod.)

Fáza 6: Prerokovanie a schvaľovanie PHRSR

Integrálnou súčasťou tejto fázy je prerokovanie a schvaľovanie PHRSR dotknutou verejnosťou a dotknutými orgánmi. V návrhu postupu a v harmonograme participatívnej tvorby a schvaľovania PHRSR je treba integrovať procesy strategického environmentálneho hodnotenia. Na základe preloženia Oznámenia o strategickom dokumente príslušný orgán stanoví rozsah hodnotenia podľa zákona č 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Takto spracovaný a schválený PHRSR obecným zastupiteľstvom je predložený VÚC.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a z príloh, ktoré sú jeho súčasťou.

ČASŤ A

1. AUDIT ÚZEMIA

1.1 Základná charakteristika Hodruša-Hámre a vymedzenie územia

1.1.1 Základné údaje o obci

- **Sídlo obecného úradu:** Dolné Hámre č. 185, 966 61 Hodruša-Hámre
- **Telefón:** +42145 6844415
- **Mail:** starosta@hodrusa-hamre.sk
- **Web:** www.hodrusa-hamre.sk

Administratívne začlenenie:

- **Štát: Slovensko**
- **Kraj:** Banskobystrický
- **Okres:** Žarnovica
- **Región:** Tekov, Hont
- **Mikroregión:** Nová Baňa
- **IČO:** 00320617
- **Počet obyvateľov**: 1 989 (Stav k 31.12.2025)
- **Hustota:** 43,1 obyv. na km^2
- **Rozloha:** 46,15 km ^{2} (4 615 ha)
- **Nadmorská výška obce:** 260 m n. m.
- **Súradnice**: 48º27'21" S 18º47'48"V
- **Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku** 1931
- **Starosta:** Jozef Uram

Na základe územno-správneho členenia patrí obec Hodruša-Hámre do Banskobystrického kraja a do okresu Žarnovica. Katastrálne územie obce má rozlohu celkom 4615 ha (46,15 km²). Prevažná časť z toho pripadá na pôdu, záhrady, lúky, pasienky, cesty, vodné toky, no najmä lesy a ostatné plochy. Súradnice obce sú 48° 27´21´´ S, 18° 47´48´´V/ 48.4557° S a 18.7967° V.

Sledované územie sa nachádza v Hodrušskej hornatine a patrí do CHKO Banská Štiavnica. K obci Hodruša-Hámre patrí aj miestna časť Kopanice, ktorá sa rozprestiera na rozsiahlom území a tvoria ju tri hlavné osady: Dedina, Dômky, Baňa a dve bočné osady Kohútovo a Križná. Celková výmera chotára je 923,1 ha. Terén je pahorkovitý až kopcovitý, väčšinou ho tvoria strmé svahy a výmole. Osada Dedina s nadmorskou výškou 622 m n. m., tvorí najstaršiu časť obce a svoje pomenovanie dostala z voľného prekladu pôvodného názvu Gerad, Gerode. Rozprestiera sa od západného úpätia kopca Hrb a obchádza vrch Baništie až na juhozápad. Z Dediny vedie južným smerom cesta cez tzv. Kút do Richňavy a na Prielohu odbočuje cez sedlo Hrbu a Baništie do osady Dômky a na vrchu odbočuje do osady Baňa. Pôvodní obyvatelia osady Dedina boli roľníci a venovali sa poľnohospodárstvu. Osada Baňa leží v kotline kopcov Hrb, Baništie, Vtáčnik a Makoviště v nadmorskej výške 666 m n. m. Vytvára ju rad domov s úzkymi dvorčekmi, v ktorých bývali dve rodiny baníckych robotníkov (Priesol, 2005) (viď. Mapa 1).

OBEC HODRUŠA-HÁMRE S VLASTNÍMI KATASTRÁLNYMI ÚZEMIAMI

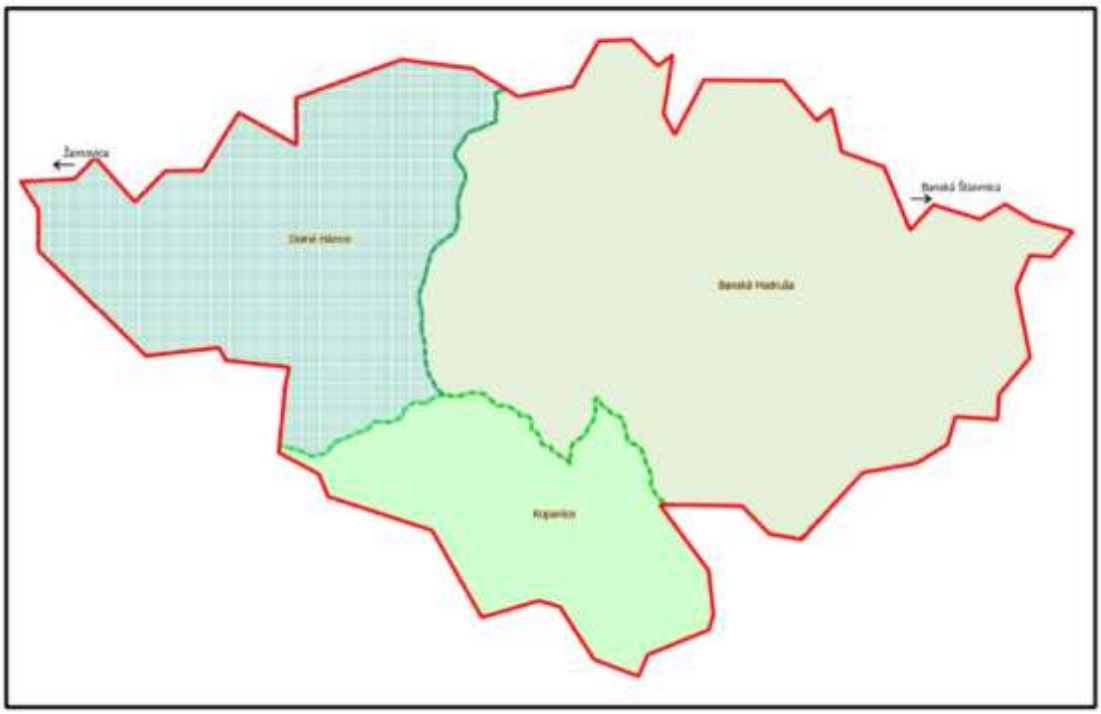

Mapa 1 Kataster obce Hodruša-Hámre s jej miestnymi časťami
Vypracovala: RNDr. Erika Züsová, 2026

1.1.2 História obce Hodruša-Hámre

Obec Hodruša-Hámre a jej tri miestne časti (Banská Hodruša, Dolné Hámre a Kopanice) prešli samostatnými vývinovými obdobiami. Spoločnou charakteristickou črtou pre tieto tri oblasti bolo baníctvo.

- **Banská Hodruša (1352)** v iných pomenovaniach bola: Hoddracz, Hoddric, Hodritz, Hodruch, Hodrych(1424), Hodrytcz (1468), Hodrych(1492), Hodritsch, Hodrusbánya, Hodruša.
- **Dolné Hámre (1391) sa nazývali pôvodne:** Hämern, Dollne Hamre, Dolnie Hamre, Első Hámor, Dolnie Hámry.
- **Kopanice (1352) sa nazývali pôvodne:** Cerod (1352), Copanich (1388), Gerad (1523), Gerode (1562), Kopanicza (1808), Kopanitz, Irtványos, Kopanica (1920), Kopanice (1946) (Priesol, 2005).

Prvé dôkazy o osade Hodruša sú registrované zo 14. storočia (1352), prvé zmienky o obci boli však už známe skôr a to z 13.storočia (1228). Koncom 13. storočia tu už existovali banské podniky. Od počiatku bola Hodruša považovaná za akúsi vonkajšiu ulicu Banskej Štiavnice. Obec mala snahu bojovať o osamostatnenie sa od Banskej Štiavnice, ktoré trvali dlhé stáročia, no však vždy neúspešne. V roku 1424 však Hodrušu nachádzame uvedenú ako mestečko a v roku 1526 sa nachádza už aj v zozname mestečiek Hontianskej stolice. Vo vyúčtovaní daní kráľovi tzv. urbury v roku 1434 až 1435 sa medzi banskými mestami uviedla táto spomínaná obec. Za prvý hodnoverný písomný prameň o osídlení okolia dnešnej Hodruše sa však pokladá až opis listiny z roku 1447 Ostrihomskej kapitoly, kde kráľ Ľudovít I.- Veľký v roku 1352 vydal mandát, ktorým

nariadil kastelánovi neďalekého hradu Šašov, aby vrátil Banskej Štiavnici zabraté územia, medzi ktorými sa spomína aj osada „Kerlík"- dnes Kerling (zaniknutá osada nad dnešnou Hodrušou). V mandáte sa spomínajú aj ďalšie osady v okolí, medzi ktorými je aj osada Gerod- dnešné Kopanice.

Začiatkom 16.storočia vybojovala obec aspoň zastúpenie vo volebných orgánoch Banskej Štiavnice, tým sa neskôr podarilo Banskej Hodruši osamostatniť od Banskej Štiavnice v roku 1951. Ako samostatná obec Hodruša-Hámre však napriek bohatej histórii existovala len od roku 1971. Vtedy došlo k zlúčeniu s Dolnými Hámrami a vytvoreniu Hodruše-Hámrov (Priesol, 2005).

Baníctvo v Hodruši-Hámroch už v stredoveku zohrávalo najdôležitejšiu úlohu pri vývoji lokality po stránke politickej, hospodárskej a kultúrnej. Za vrchol tunajšieho baníctva možno považovať obdobie 16. storočia. Vtedy tu existovalo mnoho banských podnikov, úpravárenských a hutníckych zariadení. Údaje o banskej činnosti a hutníckych prevádzkach sa tu zachovali však už z polovice 14.storočia (baňa Všechsvätých-1378, mlyn a huta v Hodruši-1381). V tomto období je banská činnosť prevažne v rukách štiavnických ťažiarov. Až v 16.storočí dochádza k zlučovaniu drobných prevádzok a vytváraniu ekonomicky silných podnikov (ťažiarstiev). Medzi najvýznamnejšie možno zaradiť: Handel Hodritsch (1571) a Brenner. Banská Hodruša sa preslávila ťažbou a spracovaním strieborno-zlatých rúd, ktorá bola v roku 1950 v Hodruši ukončená. Od roku 1980 sa k tejto samostatnej obci pričlenila aj obec Kopanice (Priesol, 2005).

Dolné Hámre sa ako obec po prvýkrát písomne spomína v roku 1391 ako poľnohospodárska usadlosť. Presný letopočet vzniku nie je známy. Prvú písomnú zmienku o Hámroch (bez rozlíšenia na Dolné a Horné) nachádzame až v listine Ostrihomskej kapituly z 27. Júla 1391, keď sa uhorský kráľ Žigmund Luxemburský rozhodol darovať za verné služby temešvárskemu županovi Ladislavovi zo Šároviec hrad Revište a k nemu prislúchajúce majetky. Šlachtický rod Komorovských, majitelia hradu Revište, v snahe rozšíriť svoje majetky osídľovali najprv územia v povodí Hrona, no neskôr sa zamerali aj na údolia po stranách rieky. Práve v tomto období prenikli do oblasti pozdĺž potoka, ktorý sa vlieval do Hrona oproti Žarnovici. Prvú osadu založili pod hrádzou jazera. V tomto období mala 13 dvorov s asi 110 obyvateľmi. Na začiatku osady postavili hámor na železiarsku výrobu. Predpokladá sa, že práve podľa tohto hámra dostala osada meno- Dolný Hámor. Obec si zachovala poľnohospodársky charakter dlhé stáročia. No okrem poľnohospodárstva sa tunajší ľudia zaoberali tiež pastierstvom, drevorubačstvom, pálením uhlia a povozníctvom pre susedné bane v Banskej Hodruši. V roku 1663 napadli obec Turci a viaceré dvory vyplienili. Až v 18.storočí preniká sem baníctvo zo susednej Hodruše. V katastri obce bola postupne ťažba drahých kovov zlata a striebra rozvíjaná v jej hornej časti na území hraničiacom s katastrom Banskej Hodruše. V údolí Malangová (oproti továrni Sandrik) to boli žily Melango a Colloredo, v údolí Medené žily Nová Anton a Anna. Banská činnosť sa tu vykonávala do konca 19.storočia. Viac ako bane na drahé kovy však obec preslávila továreň Sandrik. Založená bola v roku 1895 a najskôr bola zameraná na výrobu rôznych úžitkových predmetov zo striebra a zlata, no časom továreň nadobudla klasický strojársky charakter (Priesol,2005).

Kopanice prvú písomnú zmienku o Kopaniciach pod označením osada Gerod (Gerad) nachádzame v monografii Hontianskej župy, ktorá sa viaže k letopočtu 1275. V historických prameňoch do polovice 15.storočia nachádzame Kopanice ako súčasť majetku hradného panstva Šášov na rovnakej listine Ostrihomskej kapitoly z roku 1447, ako sa spomína osada Karlík, ktorá existovala nad dnešnou Hodrušou. Táto listina je dôkazom toho, že Kopanice získala rodina Dóczyovcov. V súpise majetku za roky 1552 až 1610 sa Kopanice uvádzajú ako sedliacka poddanská osada, majetkom a počtom usadlostí podobná Dolným Hámrom. Obec Kopanice ako starobylá banícka obec sa nachádza na

hrebeni medzi Hodrušskou a Richňavskou dolinou, južne od Banskej Hodruše. Tri banícke osady (Dedina, Baňa, Dômky) obklopujú vrch Banište, ktorý možno považovať za miesto počiatkov tunajšieho baníctva zameraného na drahé kovy zlato a striebro. Prvé písomné zmienky pochádzajú z obdobia polovice 14.storočia. Banská činnosť na žilách Moder (nazývaná tiež Hlavná) a Zlatá sa vykonávala do druhej polovice 19.storočia. Definitívny koniec tunajšie baníctvo dala svojím rozhodnutím valná porada spoločníkov v apríli 1902. Ubudnutím striebra banské závody boli zastavené a v úzkej lesnatej doline medzi obyvateľstvom by sa usadila bieda. V roku 1890 bola založená továreň Sandrik, ktorú založil rytier Bergson, majiteľom bola Geramb Union. Neskoršie prešla do majetkov budapeštianskej banky a bola zmenená na akciovú spoločnosť. Roku 1917 sa jej majiteľom stal Artur Krupp a od roku 1921 patrila Moravskej banke v Brne. Firma s názvom „Sandrik“, bola zameraná na spracovanie strieborných a kovových výrobkov. Hlavným predmetom výroby bol príbor (Bornemisza, 1933). Fotografiu obce Hodruša-Hámre z obdobia rokov 1916 zobrazuje Obrázok 1.

Zdroj: Archív- Obecný úrad Hodruša-Hámre

Obrázok 1 Fotografia obce Hodruša-Hámre z obdobia 1916

1.1.3 Heraldické znaky obce

Obrázok 2 Heraldické znaky obce Hodruša-Hámre

Medzi heraldické znaky obce patrí erb, vlajka a pečať.

1.2 Stav územnoplánovacej a programovej dokumentácie

Obec Hodruša-Hámre má vypracovaný Územný plán obce od roku 2015. Obec Hodruša-Hámre sa riadi následne Územným plánom VÚC Banská Bystrica a podľa Nariadenia vlády SR č. 263/1998 Z. z. Obec sa však v tomto zmysle rozhodla zaobstarať a aktualizovať aj pôvodný rozvojový dokument PHRSR, ktorý bude akceptovať dokumenty vyššieho stupňa a bude kvalitným dokumentom pre obec a to na obdobie rokov 2026 – 2031.

1.3 Prírodné pomery

CHKO Štiavnické vrchy lemuje zo západnej časti rieka Hron. Jednou z dolín je skúmané územie Hodrušská dolina. Má hodnotnú anorganickú prírodu na ktorú sa naviazalo pestré rastlinné a živočíšne druhové zloženie znásobujúce príťažlivosť územia.

V Hodrušskej doline sa nachádza viacero prírodných pozoruhodností. Medzi ne možno zaradiť skalné bralá týčiace sa vysoko nad dolinou Skálie v Kašivárovej, Havraní kameň- Rabenstein pri Hadovej, Bimbíz pri osade toho istého mena a ďalšie. Pútavé sú vyhliadky z viacerých vrchov lemujúcich dolinu, ako napríklad: Tanádu, Ostrého vrchu, Banišťa. Najkrajšou zaujímavosťou je umelo vytvorenou prírodnou pozoruhodnosťou vodopád pod Dolným hodrušským tajchom. Výška vodopádu je asi 30 m (Priesol, 2005). Hodrušská dolina je z troch strán obklopená hrebeňmi hôr.

Medzi najpozoruhodnejšie vrcholy patria:

- Južný hrebeň: Kojatín (635 m n. m.), Banište (737 m n. m.), Hrb (760 m n. m.), Ostrý vrch, Špicipiarg (868 m n. m.);
- Východný hrebeň, záver doliny: Kanderka (862 m n.m.), Tanád (939 m n. m.), Paradajs (939 m n. m.);
- Severný hrebeň: Končiar (881 m n. m.), Banský vrch, Kerling (866 m n. m.).

1.3.1 Flóra a fauna

Geomorfologická členitosť, rôznorodé geologické podložie a geografická poloha sa odráža aj na rozmanitosti rastlinného krytu. Hodrušská dolina je súčasťou Štiavnických vrchov, ktoré majú významnú biogeografickú polohu. Nachádza sa tu hranica oddeľujúca teplomilné panónske druhy od chladnomilných karpatských druhov fauny a flóry. Na vegetačný kryt tiež vplýva konfigurácia terénu, už spomínané veľké výškové rozpätie, časté inverzie a z toho vyplývajúca rôznorodosť klímy. Nezriedka sa stáva, že relatívne blízko seba nájdeme zástupcu panónskych a karpatských druhov. Na celom území Hodrušskej doliny prevažuje lesná fauna, ktorú na južne exponovaných a otvorených svahoch a bralách nahradili teplomilné panenské druhy. Potenciálna (prirodzená) vegetácia je charakteristická Karpatskými dubovo-hrabovými lesmi, bukovými a jedľovo-bukovými lesmi (Kaňa, 2000).

Druhové zloženie lesov je antropogénnym vplyvom (banícka a hutnícka činnosť) zmenené – nepôvodné. Zachovali sa však dodnes aj málo narušené lesné komplexy. Za pôvodné dreviny môžeme v nižších polohách považovať dub plstnatý *(Quercus pubescens)* a dub zimný *(Quercus peraea)* rastúci často s hrabom obyčajným *(Carpinus betulus).* Vo vyšších polohách prevládajú buk lesný *(Fagus sylvatica)* s jedlou bielou *(Abies alba)* a na sutinách javor horský *(Acer pseudoplatanus),* jaseň štíhly *(Fraxinus excelsior)* a zriedkavejšie lipa veľkolistá *(Tilia platyphyllos).* Do lesných kultúr časom pribudol umelo vysadený smrek obyčajný *(Picea abies),* smrekovec opadavý *(Larix*

decidua Pendula) a borovica lesná *(Pinus sylvestris).* Pre teplé oblasti je typický výskyt javora tatárskeho *(Acer tataricum),* ktorý ostro kontrastuje s výskytom chladnomilných druhov - breza plstnatá *(Betulapubescens),* jelša sivá *(Alnus incana),* chvostník jedľový *(Huperzia selago),* smrečinovec plazivý *(Goodyera repens)* (Kaňa, 2011).

Veľmi zaujímavý je bylinný vegetačný kryt. Nachádzajú sa tu mezofilné druhy typické pre dubiny a bučiny, ale i množstvo chránených druhov často patriacich k endemitom. Rastie tu napríklad: kosatec sibírsky *(Iris sibirica)*, orlíček obyčajný *(Aquilegia vulgaris),* žltohlav najvyšší *(Trollius altissimus),* ľalia cibuľkonosná *(Lilium bulbiferum),* ľalia zlatohlavá *(Lilium martagon),* poniklec veľkokvetý (Pulsatillagrandis)(Obrázok 3), vstavačovec bazový *(Dactylorhiza sambucina),* vstavačovec májový *(Dactylorhiza majalis)*, päťprstnica obyčajná *(Gymnadenia conopsea),* mečík škridlicovitý *(Gladiolus imbricatus),* šafran karpatský *(Crocus carpatica)*(Obrázok 4), kukučka vencová *(Lychnis coronaria*), ostrica chlpatá *(Carex pilosa)* a iné (Kaňa, 2011).

Zo zoografickej stránky oblasť Hodrušskej doliny patrí hlavne do zóny eurosibírskej podoblasti, na niektorých miestach sa vyskytujú teplomilné prvky stepnej zóny. Bolo tu zistené približne 5 550 druhov živočíchov, z ktorých chránených je 189 druhov. Živočíšstvo je viazané najmä na lesné biotopy a trávne porasty, menej na orné pôdy, brehové porasty, vodné toky, vodné plochy, skalné útvary a ľudské sídla. Podľa súčasnej legislatívy je väčšina živočíchov zaradená do zoznamu chránených druhov s vysokým spoločenským ohodnotením (Kaňa, 2011).

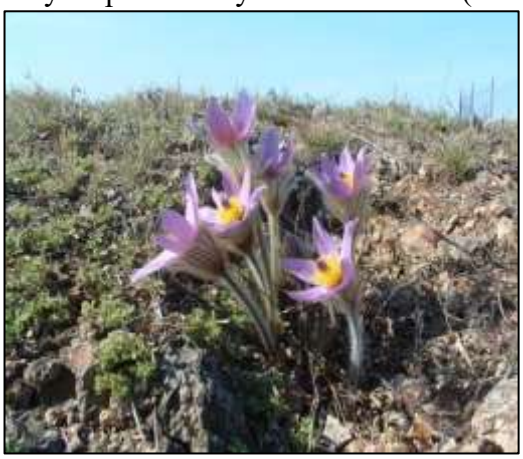

Obrázok 3 Poniklec veľkokvetý

Obrázok 4 Šafran karpatský

Autor: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

Zo zoografickej stránky oblasť Hodrušskej doliny patrí hlavne do zóny eurosibírskej podoblasti, na niektorých miestach sa vyskytujú teplomilné prvky stepnej zóny. Bolo tu zistené okolo 5 550 druhov živočíchov, z ktorých chránených je 189 druhov. Živočíšstvo je viazané najmä na lesné biotopy a trávne porasty, menej na orné pôdy, brehové porasty, vodné toky, vodné plochy, skalné útvary a ľudské sídla. Podľa súčasnej legislatívy je väčšina živočíchov zaradená do zoznamu chránených druhov s vysokým spoločenským ohodnotením (Kaňa, 2011).

Z vtákov v území žije najmä stehlík pestrý *(Carduelis carduelis),* stehlík zelený *(Carduelis chloris),* sýkorka belasá *(Parus Caeruleus),* škovránok poľný *(Alauda arvensis*), kukučka jarabá (*Cuculus Canorus*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus),* žlna zelená (*Picus viridis*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major),* ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius)* aj malý (*Dendrocopos minor*), sojka škriekavá *(Garrulus glandarius*), orešnica perlovaná *(Nucifraga caryocatactes)*, jarabica poľná *(Perdix perdix),* prepelica poľná

(*Coturnix coturnix),* jariabok hôrny (*Bonasa bonasia),* myšiak hôrny (*Buteo buteo),* jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), orol krikľavý *(Aquila pomarina),* orol malý *(Hieraaetus pennatus*), sokol lastovičiar (*Falco subbuteo),* vrana túlavá *(Corvus corone corone),* krkavec čierny (*Corvus corax*), sova lesná (*Strix aluco),* výr skalný *(Bubo bubo*) a volavka popolavá (*Ardea cinerea*) (Kaňa, 2011).

Z cicavcov prevláda piskor lesný (*Mamalia*), jež bledý (*Erinaceus concolor*), veverica stromová *(Sciurus vulgaris),* kuna hôrna *(Martes martes),* kuna skalná (*Martes foina*), sviňa divá *(Suss crofa*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), jeleň obyčajný (*Cervus elaphus*). Pozornosť si zasluhuje naša najväčšia mačkovitá šelma rys ostrovid (*Lynx lynx*), ďalej mačka divá (*Felis silvestris),* a v posledných rokoch aj medveď hnedý (*Ursus arctos).* Opustené staré banské diela sú vhodným biotopom pre viaceré druhy netopierov, napr. podkovár malý *(Rhinolophus hipposideros),* podkovár veľký *(Rhinolophus ferrumequinum),* netopier veľký *(Myotis myotis),* netopier brvitý (*Myotis emarginatus),* netopier ostrouchý *(Myotis blythi*) a iné (Kaňa, 2011).

Zoogeografickú pestrosť Štiavnických vrchov charakterizuje aj veľký počet plazov a obojživelníkov. Vyskytuje sa tu jašterica múrová (*Lacerta muralis),* jašterica zelená (*Lacerta veridis),* jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*) ako užovka hladká (*Coronella austriaca),* užovka obojková *(Natrix natrix),* užovka stromová (*Elaphe lonigissima),* slepúch lámavý (*Anguis fragilis).* Z obojživelníkov sa v hojnejšom počte vyskytuje ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo)*, ropucha zelená (*Bufo viridis),* skokan hnedý *(Rana temporaria),* salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*) (Obr. 5) a iné (Kaňa, 2011).

V území je pozoruhodný aj výskyt chrobákov, motýľov a kôrovcov. Medzi typické živočíšne druhy vyskytujúce sa v tejto oblasti patria: roháč obyčajný (*Lucanus cervus)*(Obr. 6), fúzač dubový (*Plagionotus arcuatus),* fúzač škvrnitý *(Strangalia attenuata*), fúzač veľký (*Cerambyx cerdo*), kobylka bielopása (*Leptophyes albovittata*), kobylka dubová (*Meconema thalassinum*), kobylka južná (*Pachytrachis gracilis*), vidlochvost ovocný (*Iphiclides podalirius),* vidlochvost feniklový (*Papilio machaon*), mora jarná (*Orthosia incerta),* mníška veľkohlavá (*Lymantria dispar),* svrček dúbravový (*Nemobius sylvestris),* krátkonôžka štíhla (*Ablepharus kitaibelii),* jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne)* a iné (Kaňa, 2011).

Obrázok 5 Salamandra škvrnitá

Obrázok 6 Roháč obyčajný

Autor: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

1.3.2 Geomorfologické pomery a reliéf

Celé územie obce Hodruša-Hámre v rámci Slovenska patrí ku Karpatskej horskej sústave. Hodnotené územie patrí podľa geomorfologického členenia do Alpsko-himalájskej sústavy, do podsústavy Karpaty, do oblasti Slovenské stredohorie, do celku Štiavnické vrchy, podcelku Hodrušská hornatina. Územie Hodrušskej doliny je súčasťou

Štiavnických vrchov, ktorých vulkanická stavba predstavuje pozostatky rozsiahleho neogénneho stratovulkánu, teda viacetapového sopečného útvaru vzniknutého v období mladších treťohôr. Tento stratovulkán prešiel viacerými vývojovými štádiami – od vzniku kaldery (rozsiahlej sopečnej depresie), cez jej následné prepadnutie až po prekrytie produktmi mladších andezitových vulkanických hornín.V záverečnej fáze vulkanickej aktivity došlo k tektonickému vyzdvihnutiu centrálnej časti stratovulkánu. V dôsledku intenzívnej erózie vrchných vrstiev vyzdvihovaného územia sa odkryli nižšie úrovne vulkanickej stavby vrátane predtreťohorného podložia a hlbinných magmatických hornín.
Hodrušské rudné pole spolu s Vyhnianskym rudným poľom sa nachádza v západnej časti vyzdvihnutého bloku stratovulkánu. Proces tektonického výzdvihu vytvoril priaznivé podmienky pre vznik a vývoj nízkotermálneho žilného rudného systému. Dotknuté územie má svahovitý charakter a nachádza sa v nadmorskej výške približne 640 m n. m. Z geomorfologického hľadiska patrí do oblasti hornatinno-vrchovinového reliéfu. Charakteristickým prvkom územia je hlboká dolina tvaru „V“, ktorá sa tiahne východo-západným smerom a výrazne formuje intravilán obce (Mazúr, Lukniš, 2002). Sklonitosť svahov sa pohybuje v rozmedzí 6 až 24 stupňov, čo vytvára priaznivé podmienky najmä pre rozvoj turistických a rekreačných aktivít vrátane lyžovania, cykloturistiky, turizmu a pod.

1.3.3 Geologické pomery

Územie Hodrušskej doliny je súčasťou Štiavnických vrchov, ktorých vulkanická stavba predstavuje relikty rozsiahleho neogénneho stratovulkánu, teda viacetapového sopečného útvaru vzniknutého v období mladších treťohôr. Tento stratovulkán prešiel viacerými vývojovými štádiami – od vzniku kaldery, cez jej následné prepadnutie až po prekrytie produktmi mladších andezitových hornín. V závere vulkanickej aktivity došlo k tektonickému vyzdvihnutiu centrálnej časti stratovulkánu. V dôsledku intenzívnej erózie vrchných častí vyzdvihovaného územia sa odkryli nižšie úrovne vulkanickej stavby vrátane predtreťohorného podložia a hlbinných magmatických hornín. Hodrušské rudné pole je spolu s Vyhnianskym rudným poľom situované v západnej časti vyzdvihnutého bloku stratovulkánu (Šály, 2005).

Neogénne horniny sú v území zastúpené najmä vulkanickými horninami, konkrétne silne zvetranými andezitovými porfýrmi a rozloženými pyroklastickými brekciami žltohnedej farby so znakmi vrstevnatosti (Čížek, Smolárová, Gluch, 2002).

Kvartérne útvary sú vzhľadom na charakter a morfológiu horninového podložia, ktoré sú podmienené geologickou a tektonickou stavbou územia, zastúpené predovšetkým deluviálnymi sedimentmi (Čížek, Smolárová, Gluch, 2002).

Geologickú stavbu Hodrušsko-vyhnianskej časti územia možno z vertikálneho hľadiska rozdeliť do niekoľkých geologických poschodí. Jej spodnú časť tvoria paleozoické kryštalické horniny, ako sú kryštalické bridlice, migmatity a vyhnianska drvená žula, doplnené o mezozoické usadené horniny, medzi ktoré patria bridlice, pieskovce, kremence, dolomity a vápence staršieho mezozoika (Šály, 2005).

Vulkanickú stavbu stratovulkánu reprezentuje dioritovo-granodioritový komplex, v ktorého nadloží sa nachádzajú polohy andezitov viacerých vývojových etáp, preniknuté telesami kremitodioritových hornín. Uvedená geologická stavba je tektonicky rozčlenená systémom rôzne orientovaných zlomov (Čížek, Smolárová, Gluch, 2002).

Vývoj mineralizácie prebiehal vo viacerých etapách v nasledovnom poradí: skarny (Fe, Mg), medenoporfýrové rudy, impregnačno-žilníkové telesá, zlato-strieborné žily staršieho typu s prímesou olova, zinku a medi (Au, Ag, Pb, Zn, Cu) a napokon štiavnicko-

hodrušské rudné žily s obsahom zlata, striebra, olova, zinku a medi (Čížek, Smolárová, Gluch, 2002).

Počas viacročnej intenzívnej banskej činnosti bolo v území zistených a opísaných množstvo minerálov, z ktorých viaceré sú vzácne svojím výskytom, tvarom alebo veľkosťou kryštálov. Mimoriadne významné sú nálezy kryštálov viacerích strieborných minerálov, ako sú stefanit, proustit, argentit a polybazit, ako aj kryštálov sírnikov farebných kovov. Z nerudných minerálov sa vyskytujú najmä kremeň, ametyst, aragonit (železný kvet), baryt, sádrovec a mnohé ďalšie mineráli.

Zriedkavý je aj povrchový výskyt minerálov fassaitu a pleonastu v Kohútovskej doline (Obrázok 7 a 8). Hoci hodrušský fassait a pleonast nevynikajú veľkosťou ani estetickou hodnotou kryštálov, predstavujú významnú mineralogickú zaujímavosť pre systematických zberateľov vzhľadom na svoj ojedinelý výskyt na území Slovenska (Čížek, Smolárová, Gluch, 2002).

Obrázok 7 Pleonast - minerál

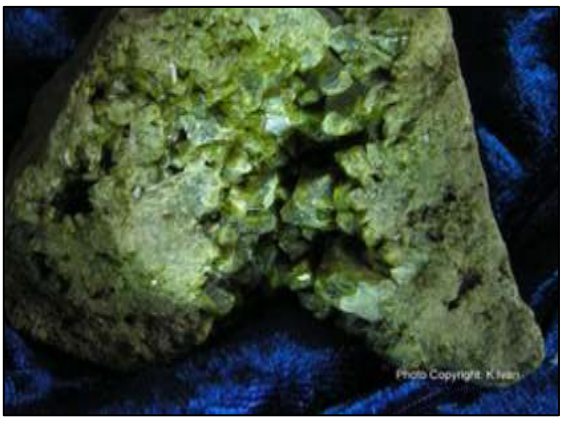

Obrázok 8 Fasaitt - minerál

Autor: Karsten Ivan (2010)

1.3.4 Pedologické pomery

Potenciálnymi prirodzenými pôdami katastrálneho územia obce a jeho širšieho okolia sú prevažne (Šály, Šurina, 2002):

- typické nasýtené až kyslé kambizeme,
- modálne a kultizemné kambizeme nasýtené až kyslé so sprievodnými rankrami,
- pseudoglejové kambizeme vytvorené zo stredne ťažkých až ľahších skeletnatých zvetralín nekarbonátových hornín.

Prevládajúcim pôdotvorným procesom v území je antropogénna činnosť. Dotknuté územie zasahuje do poľnohospodárskeho pôdneho fondu, konkrétne do plôch trvalých trávnych porastov, pričom nezasahuje do lesného pôdneho fondu. Z pôvodných pôdnych typov sa na hlbokých hlinitých pokryvoch do nadmorskej výšky približne 450 až 500 m n. m. vyskytujú oglejené ilimerizované pôdy až pseudogleje. V nadmorskej výške od 250 do 800 m n. m. prevládajú nasýtené hnedé pôdy, zatiaľ čo vo výškach od 800 do 1 000 m n. m. sa vyskytujú kyslé hnedé pôdy. Na skalnatých povrchoch sa nachádzajú surové andezitové pôdy a v nivách vodných tokov nivné a glejové pôdy (http://www.binderovci.sk).

Rozdelenie pôdneho fondu

Celková výmera katastrálneho územia je 4 614,52 ha. Z toho tvorí 864,85 ha poľnohospodárskej pôdy a 3 449,67 ha nepoľnohospodárskej pôdy (Obrázok 9).

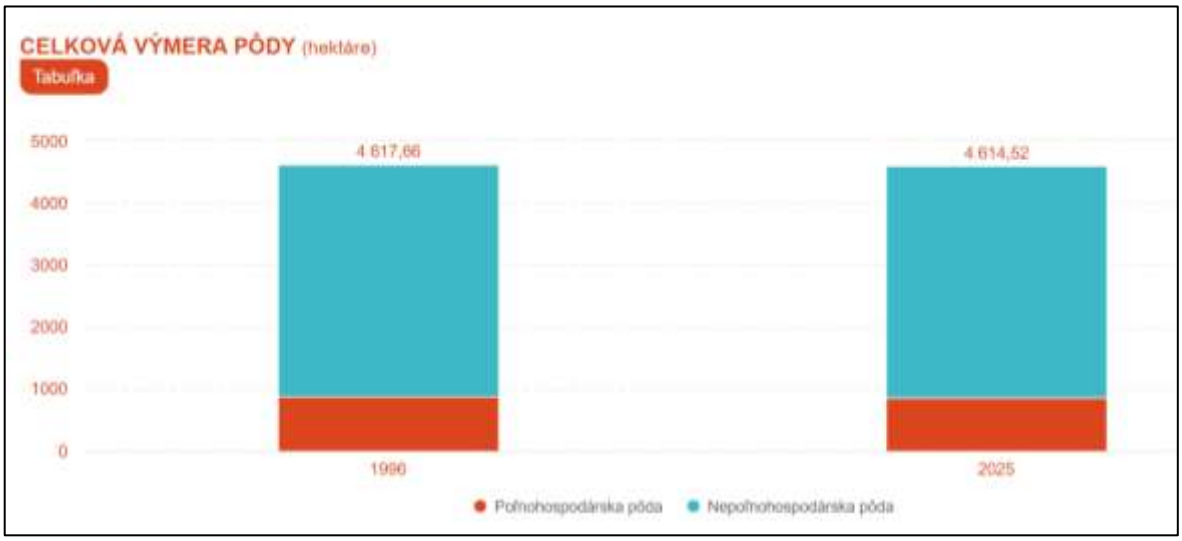

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html

Obrázok 9 Celková výmera pôdy v obci Hodruša Hámre v hektároch (ha)

Nepoľnohospodársku výmeru pôdy zobrazuje Obrázok 10.

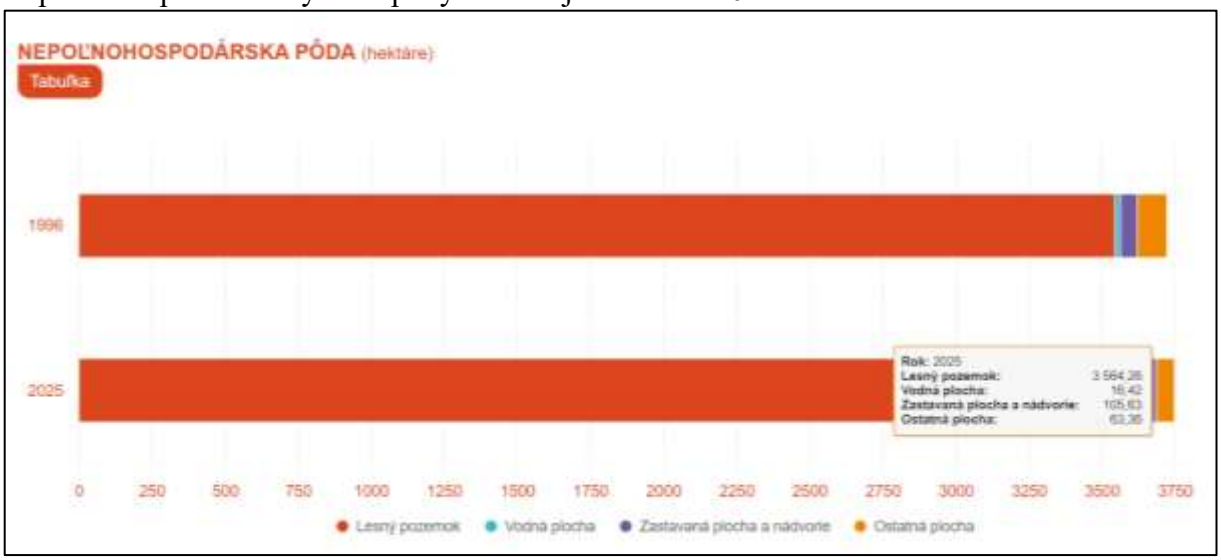

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html

Obrázok 10 Nepoľnohospodárska pôda v obci Hodruša Hámre v hektároch (ha)

Lesné pozemky v katastrálnom území Hodruša-Hámre tvoria výmeru 3 564,26 ha, vodné plochy sa nachádzajú na ploche 16,42 ha, zastavané plochy a nádvoria zaberajú 105,63 ha a ostatné plochy 63,36 ha (https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html).

1.3.5 Klimatické pomery

Klimatické pomery sú závislé od viacerých činiteľov: slnečnej radiácie, členitosti územia, od nadmorskej výšky, reliéfu a od cirkulácie ovzdušia. Predmetné územie obce Hodruša-Hámre patrí do európsko-kontinentálnej klimatickej oblasti mierneho pásma s oceánskym vzduchom, ktorý sa transformuje na kontinentálny (Faško a kol., 2002).

Obec Hodruša-Hámre sa nachádza v južnej časti stredného Slovenska v pohorí Štiavnické vrchy. Vzhľadom na členitý reliéf a nadmorskú výšku patrí do mierne teplej až chladnejšej klimatickej oblasti. Podnebie je ovplyvnené horským charakterom územia, čo spôsobuje nižšie teploty a vyšší úhrn zrážok v porovnaní s nížinnými oblasťami Slovenska.

Klimatické pomery obce Hodruša-Hámre:

- Podnebie je mierne teplé a vlhké s chladnejšími zimami.
- Priemerná januárová teplota sa pohybuje približne od –2 °C do –5 °C.
- Priemerná júlová teplota dosahuje približne 16 až 20 °C v závislosti od nadmorskej výšky jednotlivých častí obce.
- Ročný priebeh teplôt je výrazne ovplyvnený horským reliéfom Štiavnických vrchov.
- Zimy bývajú pomerne dlhé a so snehovou pokrývkou vo vyššie položených lokalitách.
- Letá sú mierne teplé, nie príliš horúce a často sprevádzané búrkovými zrážkami.

Zrážkové pomery:

- Územie patrí medzi vlhkejšie oblasti stredného Slovenska.
- Najviac zrážok spadne počas letných mesiacov (máj až august), pričom maximum býva v júli.
- Vďaka členitému terénu dochádza k vyššiemu výskytu lokálnych zrážok a hmiel v dolinách.
- Vyššia vzdušná vlhkosť podporuje rast rozsiahlych lesných porastov v okolí obce.

Charakter podnebia v priebehu ročných období:

- Jar nastupuje pomalšie a je chladnejšia.
- Leto je mierne teplé s priemernými teplotami okolo 18 – 20 °C.
- Jeseň býva relatívne dlhá a mierna, často so zvýšeným výskytom hmiel.
- Zima je chladná, vo vyšších polohách so stabilnejšou snehovou pokrývkou.

Najchladnejší mesiac je január (priemerne – 1 °C. Najdaždivejší mesiac je júl (priemer 80,5 mm), najveternejší mesiac je máj (priemer 19 km/h a ročné zrážky predstavujú: 715, 2 mm za rok (https://www.timeanddate.com/weather/%4012057615/climate?utm)

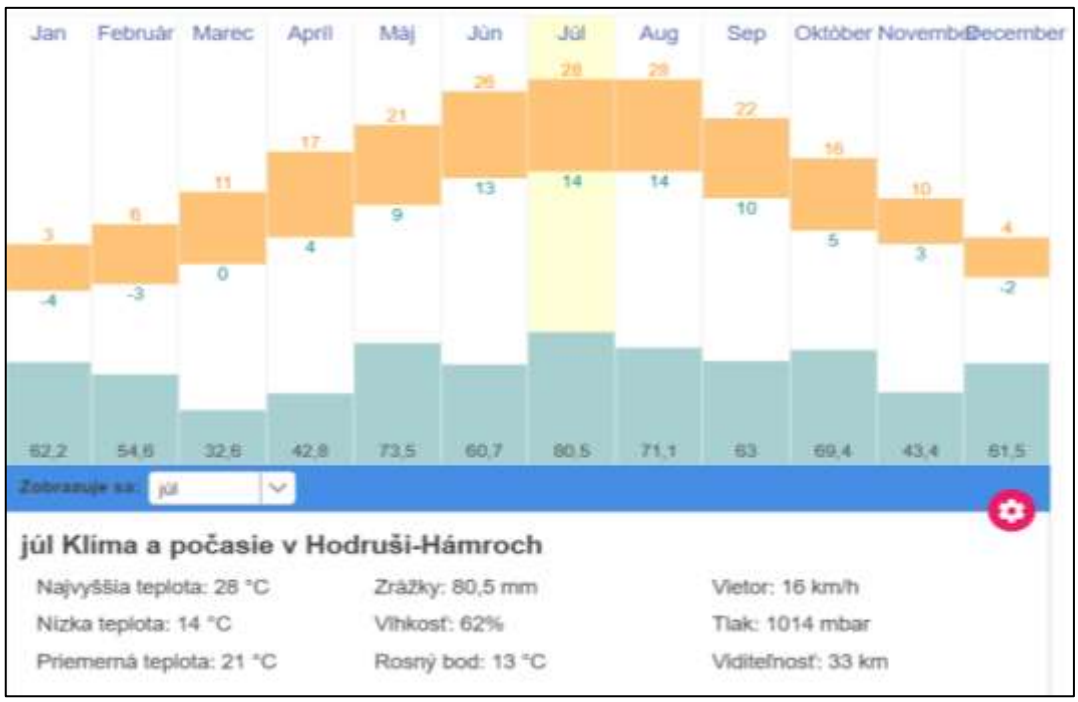

Zdroj: https://www.timeanddate.com/weather/%4012057615/climate?utm

Obrázok 11 Klíma v Hodruši Hámroch

1.3.6 Hydrologické pomery

Hydrologické pomery obce Hodruša-Hámre sú výrazne ovplyvnené polohou a geologickou stavbou územia, nakoľko sa obec nachádza v pohorí Štiavnických vrchov. Obec patrí do povodia rieky Hron, do ktorej je odvádzaná väčšina povrchových a podzemných vôd. Vodné toky majú prevažne horský charakter s pomerne veľkým sklonom a kolísavými prietokmi počas roka. Územím obce preteká Hodrušský potok, ktorý spolu s viacerými menšími prítokmi odvodňuje územie. Charakteristickým prvkom sú umelo vybudované vodné nádrže, tzv. tajchy, ktoré boli vybudované v období rozvoja baníctva na akumuláciu vody potrebnej na pohon banských zariadení. Medzi najvýznamnejšie patria Dolnohodrušský a Hornohodrušský tajch, ktoré dnes plnia najmä rekreačnú a krajinotvornú funkciu. Na Kopaniciach sa nachádza Kopanický rybník (Moderštôlniansky tajch).

Z hydrogeologického hľadiska sa obec nachádza v hydrogeologickom rajóne V088 – Neovulkanity severných svahov Štiavnických vrchov a Javoria. Podzemné vody sú viazané najmä na puklinové systémy vulkanických hornín (andezity a ich vulkanoklastiká). Výdatnosť podzemných vôd je nerovnomerná a lepšie zvodnené sú okrajové časti rajónu. V oblasti historickej banskej činnosti sú pomery podzemných vôd výrazne ovplyvnené odvodňovacími štôlňami, ktoré odvádzajú značné množstvo banských vôd. Pre územie sú typické početné pramene s menšou výdatnosťou a krátke horské vodné toky, ktorých prietoky závisia od množstva atmosférických zrážok a topenia snehu. Počas intenzívnych zrážok môže dochádzať k rýchlemu zvýšeniu hladín vodných tokov, čo je charakteristické pre horské povodia (Územný plán obce Hodruša-Hámre).

Obrázok 12 Moderštôlniansky tajch

Obrázok 13 Dolnohodrušský tajch

Autor: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

1.3.7 Starostlivosť o životné prostredie a o ochranu životného prostredia

a) Životné prostredie a ochrana prírody a krajiny

Stanovenie zraniteľnosti jednotlivých zložiek životného prostredia (ŽP) vyplýva z ich environmentálnej citlivosti (prirodzenej náchylnosti na deštrukciu) a z environmentálnej významnosti (súčasná kvalita a tiež jedinečnosť v danom priestore), ktoré konfrontujú s prípadným pôsobením nového stresového faktora. Obec Hodruša-Hámre sa v starostlivosti o ŽP riadi podľa NR SR č. 17/1992 Zb. Zákonom o životnom

prostredí, ktorý ustanovuje dodržiavať zásady ochrany ŽP a povinnosti pre právnické a fyzické osoby chrániť a zlepšovať stav ŽP a to v princípoch trvalo-udržateľného rozvoja.

Obec dodržiava zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, kde legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života v území. Zákon vymedzuje druhovú a územnú ochranu drevín. Druhová ochrana sa viaže na chránené rastliny, chránené živočíchy, chránené nerasty a chránené skameneliny. Za najzávažnejšie problémy, ktoré negatívne ovplyvňujú kvalitu ŽP tejto oblasti môžeme považovať predovšetkým znečistené povrchové vody a kontaminované pôdy, tiež znečistené podzemné vody a nelegálne skládky odpadov. Za veľmi závažný rizikový faktor môžeme považovať hluk a eróziu. V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny na území SR platí I. stupeň ochrany, pokiaľ zákon alebo všeobecne záväzný právny predpis vydaný na jeho základe neustanovuje inak. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinnosti na úseku ochrany prírody a krajiny.

b) Územná ochrana

Podmienky ochrany a povinnosti vyplývajúce zo zákona sa vzťahujú predovšetkým na vlastníkov a užívateľov príslušných pozemkov. Výkon štátnej správy v oblasti ochrany prírody zabezpečujú príslušné orgány štátnej správy, najmä okresné úrady – odbory starostlivosti o životné prostredie. V oblasti ochrany drevín plní funkciu orgánu ochrany prírody obec. Pre celkové zlepšenie ekologickej kvality a stability posudzovaného územia je nevyhnutné vnímať navrhované opatrenia komplexne, ako súčasť vzájomne prepojeného systému všeobecnej, územnej a druhovej ochrany prírody a krajiny. V súvislosti so všeobecnou ochranou prírody a krajiny zákon ustanovuje viaceré povinnosti a zásady, ktoré smerujú k zachovaniu ekologickej stability územia a ochrane jeho prírodných hodnôt. Významné krajinné prvky možno využívať len takým spôsobom, aby nebol narušený ich stav a nedošlo k ohrozeniu alebo oslabeniu ich ekologicko-stabilizačnej funkcie (§ 4 ods. 2 zákona). Zároveň je vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability považované za verejný záujem. Podnikatelia a právnické osoby, ktorých činnosť môže tento systém ohroziť alebo narušiť, sú povinní navrhnúť a realizovať opatrenia prispievajúce k jeho ochrane a zachovaniu (§ 4 ods. 3).

Subjekty, ktoré svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú zároveň povinné na vlastné náklady vykonávať opatrenia na predchádzanie ich poškodeniu a obmedzovanie negatívnych vplyvov (§ 4 ods. 4). Udržiavanie a dosahovanie priaznivého stavu častí krajiny je činnosťou vykonávanou vo verejnom záujme (§ 5 ods. 4).

Vlastníci, správcovia alebo nájomcovia pozemkov s osobitne chránenými časťami prírody a krajiny, ako aj pozemkov nachádzajúcich sa v navrhovaných územiach európskeho alebo medzinárodného významu, sú povinní pri ich bežnom obhospodarovaní zabezpečovať priaznivý stav príslušnej časti krajiny (§ 5 ods. 5). Ak nie je možné dosiahnuť tento stav bežným hospodárením, možno im poskytnúť finančný príspevok na realizáciu potrebných opatrení (§ 5 ods. 6). V prípade, že vlastník, správca alebo nájomca ani po predchádzajúcom upozornení nezabezpečí priaznivý stav územia alebo ak je potrebné bezodkladne riešiť jeho ohrozenie, môže potrebné opatrenia vykonať organizácia ochrany prírody a krajiny na vlastné náklady (§ 5 ods. 7).

Každý, kto zamýšľa zasiahnuť do biotopu európskeho alebo národného významu spôsobom, ktorý môže viesť k jeho poškodeniu alebo zničeniu, je povinný vyžiadať si súhlas príslušného orgánu ochrany prírody. V prípade poškodenia alebo zničenia biotopu je žiadateľ povinný zabezpečiť primerané náhradné revitalizačné opatrenia vyplývajúce z dokumentácie ochrany prírody a krajiny. Táto povinnosť sa nevzťahuje na bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych alebo lesných kultúr. Ak nie je možné

revitalizačné opatrenia uskutočniť, je žiadateľ povinný uhradiť finančnú náhradu vo výške spoločenskej hodnoty poškodeného biotopu, ktorá je príjmom Environmentálneho fondu (§ 6 ods. 1 a § 95 zákona).

Zákon zároveň ukladá vlastníkom, správcom a nájomcom pozemkov povinnosť odstraňovať invázne druhy rastlín a živočíchov zo svojich pozemkov zákonom stanovenými spôsobmi a zabezpečiť takú starostlivosť o územie, ktorá zabráni ich opätovnému šíreniu. Náklady na tieto opatrenia znáša pôvodca šírenia inváznych druhov, ak je známy, v opačnom prípade ich hradí štát (§ 7 ods. 3). Funkčnosť prvkov územného systému ekologickej stability (ÚSES) je potrebné zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou. Do týchto plôch by sa nemali umiestňovať bariérové prvky, oplotenia, budovy ani iné stavebné zámery, ktoré by mohli narušiť ich ekologické funkcie a prirodzenú priechodnosť krajiny.

c) Sústava NATURA 2000

Z hľadiska územnej ochrany prírody a krajiny patrí celé katastrálne územie obce Hodruša-Hámre, vrátane miestnych častí Dolné Hámre, Banská Hodruša a Kopanice, do Chránenej krajinnej oblasti (CHKO) Štiavnické vrchy. Na tomto území platí II. stupeň ochrany prírody a krajiny podľa § 13 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

V záujmovom území sa nachádzajú aj osobitne chránené časti prírody s vyšším stupňom ochrany. V katastrálnom území miestnej časti Dolné Hámre sa nachádza **Národná prírodná rezervácia (NPR) Kašivárová,** ktorá bola vyhlásená v roku 1926. Rozprestiera sa na ploche 49,8 ha a predmetom jej ochrany je zachovanie prirodzených, pralesovitých dubových porastov Štiavnických vrchov. Územie má vedecko-výskumný, náučný a kultúrno-výchovný význam a platí v ňom V. stupeň ochrany.

Ďalším osobitne chráneným územím je **Prírodná rezervácia Kojatín**, nachádzajúca sa v katastrálnom území obce Hodruša-Hámre. Rezervácia bola vyhlásená v roku 1997 na výmere 68,6 ha a taktiež patrí do V. stupňa ochrany. Predmetom ochrany sú prirodzené lesné a xerotermné spoločenstvá v geomorfologicky členitom území s charakteristickými ukážkami sopečného reliéfu a s výskytom viacerých chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov (Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny).

V súvislosti so vstupom SR do EÚ v roku 2004 a s harmonizáciou slovenskej legislatívy s právnymi predpismi EÚ boli do zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny implementované požiadavky vyplývajúce najmä z:

- Smernice Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (smernica o vtákoch), ktorá bola neskôr kodifikovaná smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva;
- Smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch).

Uvedené smernice tvoria základ pre vytvorenie európskej sústavy chránených území Natura 2000, ktorej cieľom je zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov rastlín, živočíchov a prírodných biotopov na území členských štátov Európskej únie a zároveň zachovať biologickú rozmanitosť. Katastrálne územia obce Hodruša-Hámre zasahujú do sústavy území európskeho významu Natura 2000. Katastrálne územie Banská Hodruša zasahuje do územia európskeho významu **SKUEV0264 Klokoč** s celkovou výmerou 2 568,30 ha. Katastrálne územia Dolné Hámre a Kopanice zasahujú do územia európskeho významu **SKUEV0263 Hodrušská hornatina** s celkovou výmerou

11 705,43 ha. Na týchto územiach platí II. stupeň ochrany podľa zákona NR SR o ochrane prírody a krajiny.

Územie európskeho významu **Hodrušská hornatin**a bolo vyhlásené najmä z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu, medzi ktoré patria teplomilné panónske dubové lesy (91H0), karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0), lužné vŕbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0), lipovo-javorové sutinové lesy (9180), bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), kyslomilné bukové lesy (9110), nesprístupnené jaskynné útvary (8310), pionierske spoločenstvá plytkých silikátových pôd (8230), silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8220) a subpanónske travinno-bylinné porasty (6240).

Predmetom ochrany sú zároveň viaceré druhy európskeho významu, napríklad plocháč červený *(Cucujus cinnaberinus)*, priadkovec trnkový *(Eriogaster catax),* fúzač alpský *(Rosalia alpina),* fúzač veľký *(Cerambyx cerdo)*, roháč obyčajný *(Lucanus cervus),* pižmovec hnedý *(Osmoderma eremita),* spriadač kostihojový *(Callimorpha quadripunctaria),* ohniváčik veľký *(Lycaena dispar),* lopatka dúhová *(Rhodeus sericeus amarus)*, kunka žltobruchá *(Bombina variegata),* rys ostrovid *(Lynx lynx)* a vydra riečna (Lutra lutra).

Územie európskeho významu **SKUEV0264 Klokoč** bolo vyhlásené na ochranu biotopov európskeho významu, medzi ktoré patria nížinné a podhorské kosné lúky (6510), karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0), lipovo-javorové sutinové lesy (9180), vápnomilné bukové lesy (9150), bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), kyslomilné bukové lesy (9110) a silikátové skalné sutiny v montánnom až alpínskom stupni (8110).

Z hľadiska druhovej ochrany sú v území predmetom ochrany viaceré druhy európskeho významu, napríklad fúzač alpský *(Rosalia alpina),* fúzač veľký *(Cerambyx cerdo),* plocháč červený *(Cucujus cinnaberinus),* roháč obyčajný *(Lucanus cervus),* kunka žltobruchá *(Bombina variegata),* vydra riečna *(Lutra lutra),* medveď hnedý *(Ursus arctos),* netopier obyčajný *(Myotis myotis),* netopier brvitý (*Myotis emarginatus),* netopier ostrouchý *(Myotis blythii)*, lietavec sťahovavý *(Miniopterus schreibersii*), podkovár malý *(Rhinolophus hipposideros)* a podkovár veľký *(Rhinolophus ferrumequinum).*

Druhová ochrana prírody sa vzťahuje na chránené druhy rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín. Súčasťou ochrany prírody je aj ochrana drevín rastúcich mimo lesa a ochrana chránených stromov, ktoré predstavujú významné prírodné prvky z hľadiska kultúrneho, vedeckého, ekologického, krajinotvorného alebo estetického významu. Na území obce Hodruša-Hámre sa nachádzajú dva chránené stromy vyhlásené podľa zákona o ochrane prírody a krajiny – Hodrušský gaštan v katastrálnom území Banská Hodruša a Lipa veľkolistá.

1.3.8 Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je zákonom o ochrane prírody a krajiny definovaný ako celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentra, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny, alebo miestny význam.

Katastrálne územie Hodruša-Hámre obsahuje ekologicky významné segmenty krajiny, ktoré majú význam pre zabezpečovanie druhovej a krajinno-ekologickej biodiverzity, pre zamedzenie vodnej a veternej erózie, pre udržanie kvality vody, pre reguláciu odtokových pomerov, pre vytváranie vhodných životných podmienok rastlín a živočíchov - bežných i vzácnych. Ich súčasťou sú vzácne prirodzené a prírodné blízke biotopy, ktoré plnia vyrovnávaciu funkciu -tlmia negatívne dôsledky ľudskej činnosti,

chránia vybrané zložky krajiny a chránia krajinný systém proti negatívnym, degradačným a destabilizačným procesom (Šteffek a kol., 1992).

Medzi ekologicky významné segmenty záujmového územia patria ochranné lesy, chránené územia, preventívne opatrenia ochrany prírody, ochranné pásma vodných zdrojov, nelesná stromová a krovitá vegetácia. Konkrétne sa jedná o súvislé a rozdrobené lesy na území katastra, dotyk s CHKO Štiavnické vrchy, plochy zaradené do kategórie „B" a „C" v preventívnych opatreniach ochrany prírody, ochranné pásma vodných zdrojov, nelesná a krovitá vegetácia v zastavanom území obce - verejná zeleň, záhrady, sady, brehové porasty Hodrušského potoka a jeho prítokov, rozdrobená vegetácia v katastrálnom území mimo les a mimo zastavané územie.

Podľa (GNÚSES), schváleného uznesením vlády SR č.319/1992 Zb., sa v riešenom území obce Hodruša-Hámre nachádza jadrové územie európskeho významu, ktoré reprezentuje centrálna časť CHKO Štiavnické vrchy, biocentrá regionálneho významu (Kašivárová a Kojatín) a biokoridor regionálneho významu, ktorý predstavuje Hodrušský potok (hydricko-terestrický). V rámci Regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) bývalého okresu Žiar nad Hronom bola v riešenom území lokalita Kašivárová zaradená medzi 20 regionálnych biocentier a medzi 11 regionálnych biokoridorov bola zaradená celá Hodrušská dolina.

Do miestneho územného systémemu ekologickej stability (MÚSES) Hodruša-Hámre (Šteffek a kol., 1992) patria nasledovné prvky:

- Jadrové územia európskeho významu: Centrálna časť CHKO Štiavnické vrchy;
- Biocentra regionálneho významu: NPR Kašivárová, PR Kojatín.

1.3.9 Ochrana kultúrneho dedičstva

Katastrálne územie obce Hodruša-Hámre sa nachádza na území svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO (Banská Štiavnica a technické pamiatky v jej okolí), ktoré je chránené na základe medzinárodného *Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva* (Paríž 1972) ratifikovaného v roku 1991. Okrem toho sa v záujmovom území v zmysle zákona o ochrane pamiatkového fondu nachádza Pamiatková zóna Banská Hodruša, ktorá bola vyhlásená Všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu v Banskej Bystrici č. 13/1998 Zb.

V rámci vymedzovania hraníc územia Banská Štiavnica a okolie zapísaného do **Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva (UNESCO)** bolo zaradených 20 pamiatkových objektov, ktoré dnes patria do katastrálneho územia obce Hodruša-Hámre:

1. Povrchové dobývky na žile Rabenstein,
2. Dolnohodrušský tajch,
3. Štôlňa Rozália,
4. Štôlňa Prostredná bane Všetkých svätých,
5. Objekty šachty Lill,
6. Štôlňa Birnbaum,
7. Brennerštolniansky tajch,
8. Hodrušská dedičná štôlňa (Dedičná štôlňa cisára Františka I. Lotrinského),
9. Voznická dedičná štôlňa (Dedičná štôlňa cisára Jozefa II.),
10. Prívodné jarky a vodné štôlne v Hodruši a Dolných Hámroch,
11. Dedičná štôlňa Moder v Kopaniciach,
12. Povrchové dobývky na Baništi v Kopaniciach,
13. Moderštôlniansky tajch v Kopaniciach,
14. Štôlňa Ján Krstiteľ (Baptista),

15. Dolná Schöpfer štolňa,
16. Flotačná úpravňa, nachádzajú vľavo, vedľa štátnej cesty do Banskej Štiavnice na začiatku miestnej časti Banská Hodruša,
17. Budova drviarne, nachádzajúci sa vedľa flotačnej úpravne,
18. Šachty Mayer I.,
19. Mayer II., nachádzajúce sa na konci katastrálneho územia Dolné Hámre, tesne pri štátnej ceste smerom na Banskú Štiavnicu,
20. Banícka klopačka nachádzajúca sa asi 200 m od Námestia Kalvárie smerom do hornej Hodruše.

Základy tejto renesančnej kamennej hranolovitej veže na vrchu ukončenej krytou ochodzou pochádzajú z roku 1521. Prvá Klopačka, ktorej údery zvolávali baníkov do práce v okolitých baniach a ktorej zvuk úderov bol signálom aj k najväčšiemu sociálnemu povstaniu hodrušských baníkov v rokoch 1525–1526, sa spomína už v prvej polovici 16. storočia.

Banské povrchové dobývky na Baništi

Mohutná povrchová a podpovrchová ručne kresaná dobývka sa nachádza na vrchu Banište vo výške 730 m n. m. pri miestnej časti Kopanice. Od nej, najmä smerom na sever, smerujú podstatne menšie podpovrchové dobývky rôznych mocností od niekoľkých dm až po veľkú približne 5 m vysokú, často vychádzajúce na povrch. Z lokality je výhľad na všetky svetové strany. Vek tohto ručne kresaného stredovekého komína sa odhaduje približne na 500 – 600 rokov, a preto z hľadiska historického, ale aj bansko-technického, túto dobývku považujeme za jednu z najhodnotnejších. Vedú sem chodníky zo všetkých troch častí Kopaníc Bane, Dômkov i Dediny. Z lokality je možné pozorovanie okolitej krajiny na všetky strany (Obr. 14,15,16,17 a Obr. 18) (Kaňa a kol.,2011).

Obrázok 14 Povrchové dobývanie hlavnej žily na vrchu Banište
Autor: Karsten Ivan (2012)

Obrázok 15 Východ dobývok na hlavnej žile na vrchu Banište

Obrázok 16 Ručne kresaný komín z obdobia stredoveku

Autor: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

Obrázok 17 Pohľad z dobývky na hlavnej žile

Autor: Kaňa Richard (2008)

Obrázok 18 Povrchové dobývanie na vrchu Banište v zime

Autor: Zűsová Erika (2025)

1.3.10 Ochrana nerastného bohatstva

Ochranu a využívanie nerastného bohatstva, ktoré je charakteristické svojou neobnoviteľnosťou a obmedzeným množstvom zásob, zabezpečuje zákon č. 44/1988 Z. z. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 51/1988 Z. z. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej správe v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 520/1991 Z. z. o podmienkach využívania ložísk nevyhradených nerastov.

V obci Hodruša-Hámre v katastrálnom území Banská Hodruša, sa nachádzajú výhradné ložiská nerastov: žila Rozália (Cu- rudy), Bakali – žila (polymetalické rudy), Hodruša - hĺbka (Cu - rudy), Banská Hodruša (Au, Ag - rudy), Piž (polymetaly) (Kaňa a kol., 2011).

Ochrana výhradného ložiska proti znemožneniu alebo sťaženiu jeho dobývania sa zabezpečuje určením chráneného ložiskového územia (Kaňa a kol., 2011).

1.4 Demografická charakteristika

1.4.1 Obyvateľstvo

Celková obývanosť obce Hodruša-Hámre je veľmi riedka, nepravidelná a rozťahaná po úbočiach okolitých svahov v hornej časti Hodruše a po stranách štátnej cesty, potoka ako i priľahlých dolín a doliniek v dĺžke 7 km. Vyskytujú sa aj laznícke a sedliacke usadlosti a bývalé majere od seba dosť vzdialené v nadmorskej výške od 600 do 800 m n. m.

Samotná obec Hodruša-Hámre s jej miestnymi časťami Dolné Hámre a Kopanice prešla rôznymi vývinovými etapami, čo malo výrazný vplyv na vývojové zmeny v počte obyvateľov.

Nárast obyvateľstva bol v minulosti spôsobený hlavne socialistickým obdobím v roku 1961 a s tým súvisiaci rozvoj infraštruktúry. V tomto období sa v obci a na Kopaniciach vybudovali nové cesty, zaviedlo sa elektrické vedenie, postavili sa školy, zdravotné a kultúrne strediská. Zvýšenú životnú úroveň prezentoval v tom období čulý stavebný ruch, pribudlo niekoľko domov. Počet obyvateľov, ale aj domov sa v obci sledovaného územia v minulosti mnohokrát menil, výrazný pokles spôsobovala nezamestnanosť, socializácia poľnohospodárskej pôdy, vymieranie staršej populácie, migrácia. Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2020 − 2025 dokumentuje Tabuľka 1.

Tabuľka 1 Počet obyvateľov v obci Hodruša-Hámre v rokoch 2020 − 2025

Názov obce/ rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hodruša-Hámre	2154	2058	2047	2015	2000	1989

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_dem/om7103rr/v_om7103rr_00_00_00_sk
Spracovala: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

Počet obyvateľov obce Hodruša-Hámre mal v sledovanom období klesajúcu tendenciu. V roku 2020 žilo v obci 2 154 obyvateľov, zatiaľ čo v roku 2025 už iba 1 989 obyvateľov. Za šesť rokov tak počet obyvateľov klesol o 165 osôb, čo predstavuje približne 7,7 % úbytok obyvateľstva. Najvýraznejší pokles nastal medzi rokmi 2020 a 2021, keď počet obyvateľov klesol o 96 osôb. V ďalších rokoch bol pokles miernejší a postupný. V roku 2022 mala obec 2 047 obyvateľov, v roku 2023 ich počet klesol na 2 015 a v roku 2024 na 2 000 obyvateľov. V roku 2025 pokračoval mierny pokles na hodnotu 1 989 obyvateľov.

V rokoch 2020 – 2025 sa v obci Hodruša-Hámre prejavil stabilný, dlhodobý pokles počtu obyvateľov. Obec stratila približne každého trinásteho obyvateľa, čo poukazuje na nepriaznivý demografický vývoj a starnutie populácie. Tento vývoj môže v budúcnosti ovplyvniť dostupnosť služieb, školstva, pracovnej sily a ďalší rozvoj obce.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva sme v obci analyzovali aj z pohľadu populácie mužov a žien samostatne. Zistené informácie dokumentujú Tabuľky 2 a 3.

Tabuľka 2 Stav trvale bývajúceho obyvateľstva − muži v rokoch 2020 − 2025

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Spolu muži	1 042	1 011	996	999	1 004	998

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html
Spracovala: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

Tabuľka 3 Stav trvale bývajúceho obyvateľstva − ženy v rokoch 2020 − 2025

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Spolu ženy	1 091	1 032	1 023	997	988	991

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html
Spracovala: RNDr.Mgr. Anna Štefanková, 2026

1.4.2 Dynamika obyvateľstva

Vývoj prírastkov/úbytkov obyvateľstva zobrazuje Tabuľka 4.

Tabuľka 4 Vývoj prírastkov obyvateľstva v obci Hodruša-Hámre v rokoch 2020 – 2025

	Rok		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Obec Hodruša-Hámre	**Prirodzený Pohyb**	**narodení**	18	21	19	24	18	19
		zomrelí	36	54	38	27	32	26
	Prirodzený Prírastok		-18	-33	-19	-3	-4	-7
	Migračné saldo		-14	0	-5	-20	10	4
	Celkový prírastok		-32	-33	-24	-23	-4	-3
	Počet obyvateľov spolu		**2154**	**2058**	**2047**	**2015**	**2000**	**1989**

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html
Spracovala: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

Vývoj počtu obyvateľov v obci Hodruša-Hámre v rokoch 2020 – 2025 bol ovplyvnený najmä negatívnym prirodzeným prírastkom a kolísavým migračným saldom. Počas celého sledovaného obdobia bol zaznamenaný úbytok obyvateľstva, pričom počet obyvateľov klesol z 2 154 obyvateľov v roku 2020 na 1 989 obyvateľov v roku 2025.

V roku 2020 sa v obci narodilo 18 detí a zomrelo 36 obyvateľov, čo predstavovalo prirodzený úbytok -18 obyvateľov. Migračné saldo bolo taktiež záporné (-14 obyvateľov), preto celkový prírastok dosiahol hodnotu -32 obyvateľov. Počet obyvateľov obce sa znížil na 2 154 obyvateľov. V roku 2021 pokračoval nepriaznivý demografický vývoj. Počet narodených mierne vzrástol na 21 detí, avšak počet zomrelých sa zvýšil až na 54 osôb. Prirodzený prírastok tak dosiahol hodnotu -33 obyvateľov. Migračný pohyb bol vyrovnaný (saldo 0), pričom celkový prírastok predstavoval -33 obyvateľov. Počet obyvateľov klesol na 2 058. V roku 2022 sa narodilo 19 detí a zomrelo 38 obyvateľov, čo spôsobilo prirodzený úbytok -19 obyvateľov. Migračné saldo bolo záporné (-5 obyvateľov), preto celkový úbytok predstavoval -24 obyvateľov. Počet obyvateľov obce klesol na 2 047.

V roku 2023 sa situácia mierne zlepšila, keď počet narodených dosiahol 24 detí, čo bolo najviac za sledované obdobie. Počet zomrelých klesol na 27 osôb, preto prirodzený úbytok predstavoval iba -3 obyvateľov. Napriek tomu bolo migračné saldo výrazne záporné (-20 obyvateľov), čo spôsobilo celkový úbytok -23 obyvateľov. Počet obyvateľov klesol na 2 015. V roku 2024 sa narodilo 18 detí a zomrelo 32 obyvateľov, pričom prirodzený prírastok dosiahol hodnotu -4 obyvateľov. Migračné saldo bolo po prvýkrát v sledovanom období kladné (+10 obyvateľov), čo zmiernilo celkový pokles. Celkový prírastok predstavoval -4 obyvateľov a počet obyvateľov klesol na 2 000. V roku 2025 sa narodilo 19 detí a zomrelo 26 obyvateľov, čím vznikol prirodzený úbytok -7 obyvateľov. Migračné saldo bolo kladné (+4 obyvatelia), avšak nedokázalo úplne vyrovnať prirodzený pokles. Celkový prírastok preto dosiahol hodnotu -3 obyvateľov. Počet obyvateľov obce sa znížil na 1 989. Počas rokov 2020 – 2025 obec Hodruša-Hámre zaznamenala nepriaznivý demografický vývoj. Každý rok bol zaznamenaný celkový úbytok obyvateľstva, pričom hlavnou príčinou bol najmä negatívny prirodzený pohyb, teda vyšší počet zomrelých ako narodených. Migračný vývoj bol premenlivý – v rokoch 2020, 2022 a 2023 obyvatelia z obce viac odchádzali, zatiaľ čo v rokoch 2024 a 2025 sa prejavil mierny prírastok prisťahovaných obyvateľov. Celkovo však obec za sledované obdobie stratila 165 obyvateľov, čo poukazuje na pokračujúci trend starnutia populácie a znižovania počtu obyvateľov.

1.4.3 Veková a pohlavná štruktúra

Veková štruktúra obyvateľstva sa vyjadruje aj zaradením obyvateľstva do vekových skupín prostredníctvom biologických, hlavných a produktívnych vekových skupín (Mládek, a i., 2006). Pohľad na vekovú štruktúru obyvateľstva v obci Hodruša-Hámre dokumentuje Obrázok 19.

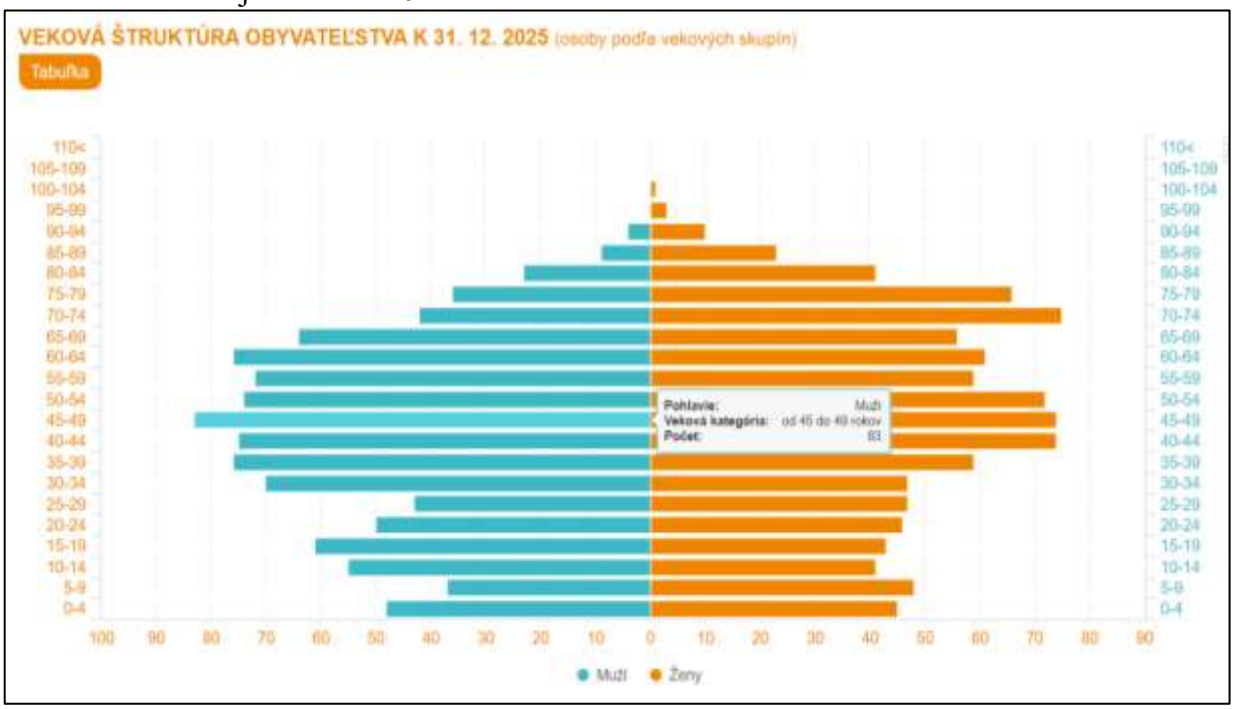

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html

Obrázok 19 Veková štruktúra obyvateľstva v obci Hodruša-Hámre (Stav k 31.12.2025)

Veková štruktúra obyvateľstva obce Hodruša-Hámre poukazuje na podobný trend ako v mnohých menších obciach na Slovensku, a to najmä na postupné starnutie populácie. V obci sa znižuje podiel detskej zložky obyvateľstva, zatiaľ čo podiel obyvateľov v produktívnom a najmä poproduktívnom veku má významné zastúpenie.
Obyvateľstvo možno rozdeliť do troch hlavných vekových skupín:

- **Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)** – túto skupinu tvoria deti a mládež. Jej podiel je v obci relatívne nižší, čo súvisí s dlhodobo nižšou pôrodnosťou. Menší počet mladých obyvateľov môže v budúcnosti ovplyvniť prirodzenú obnovu populácie a počet žiakov v školských zariadeniach.

- **Produktívny vek (15 – 64 rokov)** – predstavuje najväčšiu časť obyvateľstva. Ide o ekonomicky aktívnu skupinu, ktorá zabezpečuje pracovnú silu a podieľa sa na fungovaní obce. Aj v tejto skupine sa však prejavuje postupné starnutie, keďže časť obyvateľov sa približuje k dôchodkovému veku.

- **Poproduktívny vek (65 rokov a viac)** – táto skupina má v obci výrazné zastúpenie. Rastúci počet seniorov súvisí najmä s predlžovaním priemerného veku života a odchodom mladších ľudí za prácou alebo vzdelaním do väčších miest.

Veková pyramída obce Hodruša-Hámre má regresívny charakter, čo znamená, že základňa (mladá populácia) je užšia ako staršie vekové skupiny. Tento stav poukazuje na nepriaznivý demografický vývoj, pri ktorom počet zomrelých prevyšuje počet narodených, čo sa prejavuje aj v zápornom prirodzenom prírastku obyvateľstva.
Dôsledkami starnutia obyvateľstva sú:

- zvyšovanie nárokov na sociálne a zdravotné služby,
- znižovanie počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov,
- menší počet detí a mladých rodín,
- potreba vytvárania podmienok na prilákanie nových obyvateľov.

Na druhej strane sa obec snaží využiť svoj potenciál (historické banícke dedičstvo UNESCO, prírodné prostredie Štiavnických vrchov a rozvoj cestovného ruchu) na podporu bývania, na tvorbu nových pracovných príležitostí a na stabilizáciu mladších vekových skupín.

1.4.4 Vzdelanostná štruktúra

Podľa posledných výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) 2021 mala obec Hodruša-Hámre v roku 2021 spolu 2 058 obyvateľov. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie zobrazuje Tabuľka 5.

Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Hodruša-Hámre v roku 2021

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet obyvateľov	Podiel (%)
Bez ukončeného vzdelania (0 – 14 rokov)	202	9,83
Základné vzdelanie	383	18,59
Stredné odborné vzdelanie bez maturity	461	22,40
Úplné stredné vzdelanie s maturitou	596	28,95
Vyššie odborné vzdelanie	91	4,43
Vysokoškolské vzdelanie	232	11,27
Bez školského vzdelania	5	0,24
Nezistené vzdelanie	88	4,29
Spolu	**2 058**	**100,00**

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2026 podľa (SODB) 2021

Najpočetnejšiu vzdelanostnú skupinu v obci Hodruša-Hámre tvorili obyvatelia s úplným stredným vzdelaním s maturitou, ktorých bolo približne 596 (28,95 %). Druhou najvýznamnejšou skupinou boli obyvatelia so stredným odborným vzdelaním bez maturity – približne 461 obyvateľov (22,40 %). Spolu tak obyvatelia so stredoškolským vzdelaním tvorili viac ako polovicu populácie obce, čo poukazuje na prevahu odborne kvalifikovaného obyvateľstva. Základné vzdelanie malo približne 383 obyvateľov (18,59 %) a vysokoškolské vzdelanie dosiahlo približne 232 obyvateľov (11,27 %) (Stav k 31.12.2021).

Vzdelanostná štruktúra zodpovedá charakteru menšej vidieckej obce s historickou väzbou na baníctvo a priemysel, kde bolo v minulosti významné najmä odborné a technické vzdelanie. Nižší podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov súvisí najmä s odchodom mladších ľudí za štúdiom a pracovnými príležitosťami do väčších miest (https://www.scitanie.sk/?utm_source).

1.4.5 Národnostná a religiózna štruktúra obyvateľstva

Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Hodruša-Hámre je podľa posledných výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB 2021) pomerne homogénna. Prevažná väčšina obyvateľov sa hlási k slovenskej národnosti, ktorá predstavuje dominantnú národnostnú skupinu v obci.

Tabuľka 6 Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Hodruša-Hámre (Stav k 31.12. 2021)

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
Slovenská	1 906	92,63
Rómska	8	0,39
Česká	3	0,14
Nemecká	2	0,10
Rusínska	2	0,10
Dôverná národnosť	4	0,19
Nezistená národnosť	133	6,45
Spolu	**2 058**	**100,00**

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2026 podľa (SODB) 2021

Národnostné zloženie obyvateľstva obce Hodruša-Hámre je výrazne homogénne. Najpočetnejšiu skupinu tvorili obyvatelia slovenskej národnosti, ktorých bolo približne 1 906 obyvateľov, teda 92,63 % populácie. Ostatné národnostné skupiny mali iba

minimálne zastúpenie. Menšie zastúpenie mala rómska, česká, nemecká a rusínska národnosť. Podiel obyvateľov s nezistenou národnosťou predstavoval približne 6,45 %, čo súvisí s možnosťou, že obyvatelia pri sčítaní svoju národnosť neuviedli. Celkovo možno obec označiť za národnostne jednotnú, s výraznou prevahou slovenskej národnosti.

Tabuľka 7 Religiózna (náboženská) štruktúra obyvateľstva obce Hodruša-Hámre (Stav k 31.12.2021 podľa posledného sčítania obyvateľov SODB)

Vierovyznanie	Počet obyvateľov	Podiel (%)
Rímskokatolícka cirkev	1 115	54,19
Evanjelická cirkev a. v.	102	4,96
Gréckokatolícka cirkev	15	0,72
Pravoslávna cirkev	4	0,19
Jehovovi svedkovia	12	0,58
Kresťanské zbory	4	0,19
Starokatolícka cirkev	2	0,10
Ostatné kresťanské cirkvi	2	0,10
Ad hoc hnutia	5	0,24
Iné náboženstvo	4	0,19
Bez vyznania	636	30,88
Nezistené	137	6,65
Spolu	**≈ 2 058**	**100,00**

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2026 podľa (SODB) 2021

Náboženská štruktúra obyvateľstva obce Hodruša-Hámre je charakteristická dominanciou rímskokatolíckeho vierovyznania. K tejto cirkvi sa hlásilo približne 1 115 obyvateľov (54,19 %). Druhou najvýznamnejšou skupinou boli obyvatelia bez náboženského vyznania, ktorých bolo približne 636 (30,88 %). Ostatné cirkvi mali v obci iba malé zastúpenie. Evanjelické vierovyznanie predstavovalo približne 5 % obyvateľstva, zatiaľ čo ostatné náboženské skupiny nedosahovali ani 1 %. Religiózna štruktúra poukazuje na historický vplyv kresťanstva v obci, ktorý súvisí s dlhodobým vývojom baníckej osady a so zachovanými cirkevnými tradíciami. Zároveň sa však prejavuje aj súčasný trend rastúceho počtu obyvateľov bez náboženského vyznania.

1.5 Zamestnanosť

Medzi dôležité demografické ukazovatele patrí zamestnanosť obyvateľstva. V minulosti ľudia žijúci v obci boli prevažne samostatní. V každej osade sa spravidla vyskytovalo niekoľko remeselníkov, väčší počet robotníkov, baníkov, drevorubačov a hospodárov. V prevažnej miere bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne (EAO) podľa pohlavia a dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva najviac využívalo a aj naďalej využíva možnosť zamestnať sa v oblasti priemyselnej výroby, v doprave, vo verejnej správe, vo veľkoobchode a v maloobchode. Niektorí obyvatelia sa venujú aj oprave motorových vozidiel, lesníctvu a pracujú v stavebníctve, v cestovnom ruchu a v hotelierstve alebo podnikajú v rôznych iných oblastiach.

V súčasnosti výrazný vplyv na obyvateľstvo má priemyselná výroba. Vidiecka obec Hodruša-Hámre je charakteristická nízkym počtom pracovných príležitostí a vysokým percentom dochádzky do zamestnania najmä do okresu Žarnovica a do okresu Žiar nad Hronom, ale aj mimo Slovenska. Priemerne dochádza za zamestnaním, službami a školou vyše 61 % obyvateľov (Interný materiál ÚPSVaR, Banská Štiavnica, 2026).

V okresnom meste Žarnovica k nosným odvetviam patria odvetvia priemyslu: Illichmann Slovakia s. r. o, Neumann Aluminium Fliesspreswerk Slovakia s. r. o, Tubex Slovakia s. r. o, NAFO Žarnovica s. r. o, Metal Craft- Anton Kráľ, Mestský podnik služieb, COOP Jednota Žarnovica s. d., CMK s. r. o, BENY s. r. o. a ďalšie. V okrese sa uplatnili aj podnikatelia, napr. stolári, murári, domáci remeselníci a pod.

V Novej Bani sa niekoľko rokov vyrábajú stavebné, tepelno-zvukové a protipožiarne izolačné materiály. Na bohatú tradíciu ťažby a spracovania rúd v Štiavnických vrchoch nadväzuje Slovenská banská spoločnosť v Hodruši-Hámroch.

Z hľadiska územného rozvoja obcí, kde obce disponujú areálmi, zariadeniami i pozemkami, ktoré sú už využívané, alebo sú pripravené pre rozvoj, začína sa rozvíjať stavebnotechnický potenciál. Nakoľko ekonomická štruktúra vo vidieku sa začína diverzifikovať a klesá podiel agrosektoru ako základnej výrobnej bázy, začínajú sa presadzovať nepoľnohospodárske aktivity ako je cestovný ruch, turizmus a agroturizmus. Pomerne vysoké percento odvetví je orientovaných na technické činnosti. Z pohľadu právnických osôb je najviac subjektov v okrese Žarnovica činných v oblasti obchodu, technických činností a v priemysle. Pomerne silno sú zastúpené aj subjekty v oblasti stavebníctva. Prehľad najväčších zamestnávateľov v okrese Žarnovica zobrazuje Tabuľka 8.

Tabuľka 8 Najväčší zamestnávatelia v okrese Žarnovica (Stav k 31.12.2025).

Por.č.	Názov zamestnávateľa	Kategória podľa počtu zamestnancov
1.	Nemak Slovakia, s.r.o. Žiar nad Hronom	1000-1999 zamestnancov
2.	COOP JEDNOTA ŽARNOVICA, spotrebné družstvo	250-499 zamestnancov
3.	Neuman Aluminium Components, s.r.o. Žarnovica	250-499 zamestnancov
4.	Nemocnica AGEL Žiar nad Hronom a Banská Štiavnica s.r.o.	250-499 zamestnancov
5.	Hydro Extrusion Slovakia a.s. Žiar nad Hronom	250-499 zamestnancov
6.	ELBA, a.s. Kremnica	250-499 zamestnancov
7.	Cortizo Slovakia, a.s. Nová Baňa	250-499 zamestnancov
8.	Knauf Insulation, s.r.o. Nová Baňa	250-499 zamestnancov
9.	TUBEX SLOVAKIA, s.r.o. Žarnovica	250-499 zamestnancov
10.	Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s.r.o. Žarnovica	250-499 zamestnancov

Zdroj: https://www.upsvr.gov.sk/buxus/docs/urady/BS/Analyza_a_prognoza_o_vyvoji_na_TP_2025.pdf

V okrese Žarnovica bolo k 31. 12. 2024 evidovaných celkom 898 UoZ, z toho bolo 813 disponibilných UoZ. Celkový počet UoZ medziročne klesol o 61 osôb (o 6,4 %) a disponibilný počet UoZ klesol o 50 osôb (o 5,8 %). PU medziročne klesol o 0,31 p. b. na úroveň 5,56 % a PDU klesol o 0,24 p. b. na hodnotu 5,04 %. V priemere bolo v okrese mesačne v evidencii 914 UoZ, z toho v priemere 813 disponibilných osôb. Priemerná mesačná hodnota PU bola na úrovni 5,63 % (medziročne nižšia o 0,36 p. b.) a PDU na úrovni 5,09 % (medziročne nižšia o 0,29 p. b.) (*Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica* – Analýza a prognóza o vývoji na trhu práce v územnom obvode ÚPSVaR Banská Štiavnica, 2025).

Tabuľka 9 Vývoj podielu UoZ na obyvateľstve v produktívnom veku v okrese Žarnovica (ZC) v období marec 2023 – december 2024

Obdobie	Okres Žarnovica (ZC) – podiel UoZ na obyvateľstve v produktívnom veku (%)
Marec 2023	6,12 %
Jún 2023	5,81 %
September 2023	5,97 %
December 2023	5,87 %
Marec 2024	5,59 %
Jún 2024	5,48 %
September 2024	5,67 %
December 2024	5,56 %

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica – Analýza a prognóza o vývoji na trhu práce v územnom obvode ÚPSVaR Banská Štiavnica (2025).

V okrese Žarnovica bol v sledovanom období od marca 2023 do decembra 2024 zaznamenaný mierne klesajúci trend podielu uchádzačov o zamestnanie (UoZ) na obyvateľstve v produktívnom veku. Najvyššia hodnota bola zaznamenaná v marci 2023 (6,12 %). Počas roka 2023 sa podiel nezamestnaných postupne menil, pričom najnižšia hodnota v tomto roku bola v júni 2023 (5,81 %). V roku 2024 pokračoval mierny pokles podielu UoZ. Hodnota klesla z 5,59 % v marci 2024 na 5,48 % v júni 2024, čo predstavovalo najnižšiu hodnotu za celé sledované obdobie. V druhej polovici roka 2024 došlo k miernemu zvýšeniu na 5,67 % v septembri, následne však ku koncu roka opäť poklesol podiel na 5,56 % v decembri 2024.

Celkovo možno konštatovať, že okres Žarnovica zaznamenal medzi marcom 2023 a decembrom 2024 zlepšenie situácie na trhu práce, keďže podiel UoZ klesol o 0,56 percentuálneho bodu (zo 6,12 % na 5,56 %). Vývoj poukazuje na postupné znižovanie nezamestnanosti a stabilizáciu pracovného trhu v okrese.

Počet UoZ v obci Hodruša Hámre k 31.12.2025 zobrazuje Obrázok 20.

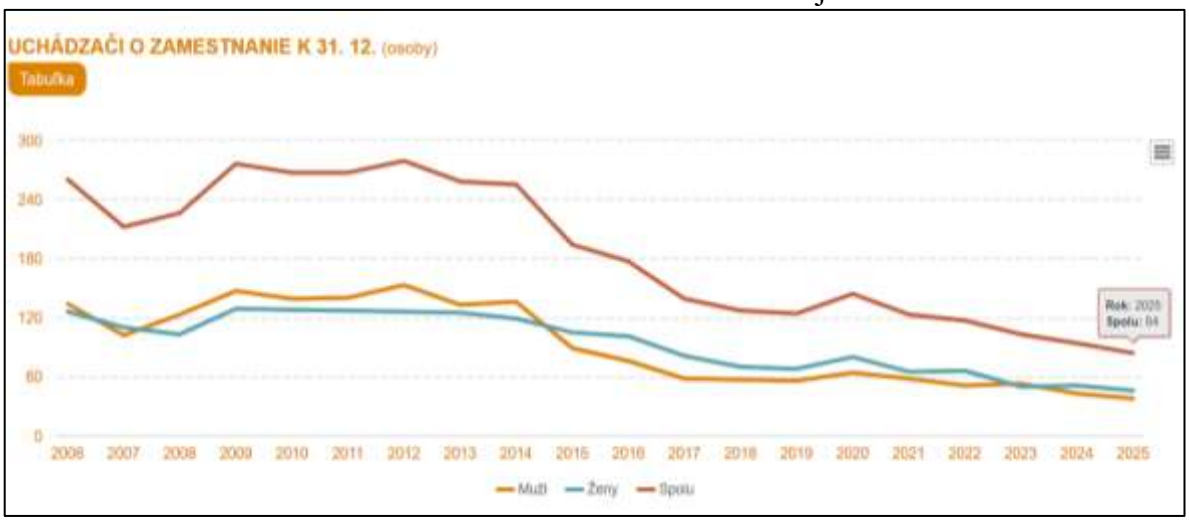

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html

Obrázok 20 Počet uchádzačov o zamestnanie v obci Hodruša-Hámre k 31.12.2025

Z obrázka 20 môžeme vidieť, že o zamestnanie sa uchádzalo v obci celkom 84 osôb, z čoho bolo 46 žien a 38 mužov. EAO v obci Hodruša-Hámre zobrazuje Obrázok 21.

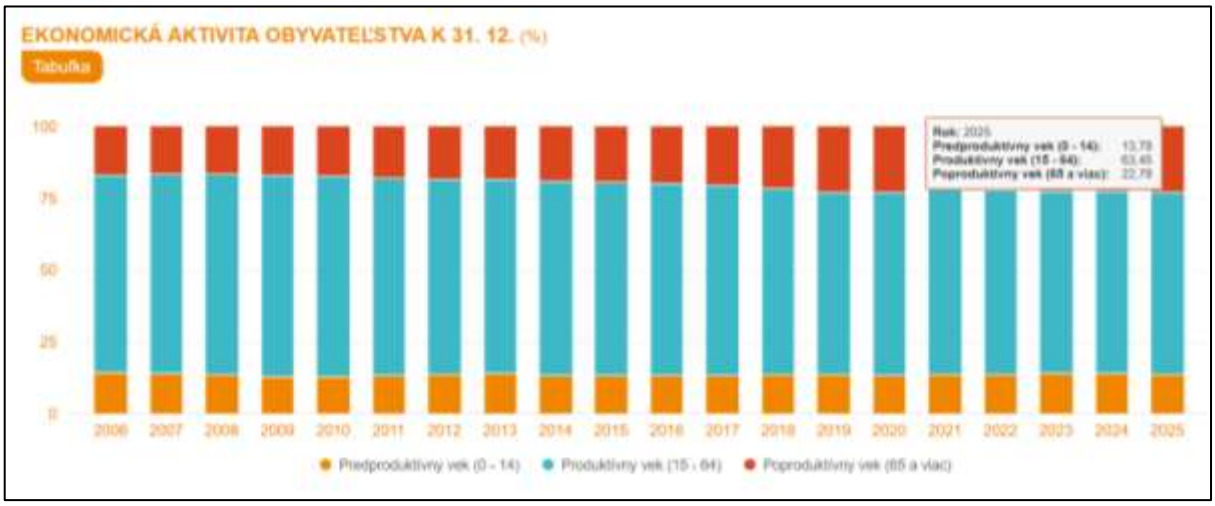

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html

Obrázok 21 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obci Hodruša-Hámre k 31.12.2025

V predproduktívnom veku od 0 – 14 rokov bolo v obci spolu 13,78 EAO, v produktívnom veku od 15 – 64 rokov bolo celkom 63,45 % EAO a v poproduktívnom veku od 65 rokov a viac bolo k 31.12.2025 celkom 22,78 % EAO.

Index ekonomického zaťaženia obyvateľstva zobrazuje Obrázok 22.

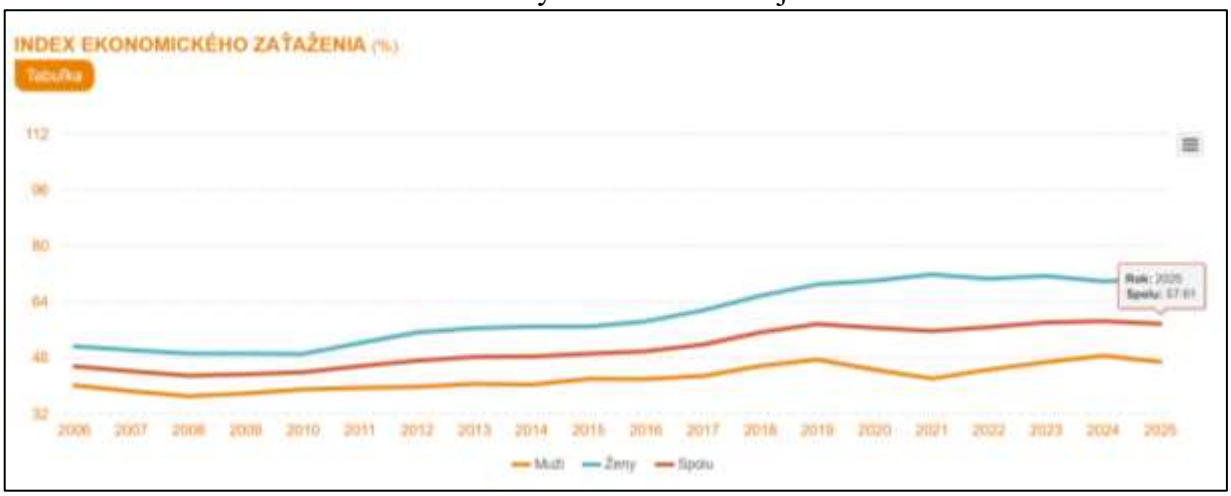

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html

Obrázok 22 Index ekonomického zaťaženia v obci Hodruša-Hámre (Stav k 31.12.2025 v %)

Vysvetlivka: Index ekonomického zaťaženia – tzn. Počet osôb v predproduktívnom a poproduktívnom veku k osobám v produktívnom veku. Zvyčajne sa vyjadruje v percentách.

Index ekonomického zaťaženia v obci dosiahol spolu 57,81 %). Index starnutia obyvateľstva (tzn. počet osôb v poproduktívnom veku k osobám v predproduktívnom veku vyjadrený v percentách (%)) zobrazuje Obrázok 23.

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html

Obrázok 23 Index starnutia obyvateľstva

Index starnutia v obci Hodruša-Hámre dosiahol celkom 165,33 %.

1.6 Nezamestnanosť

Významným ukazovateľom na trhu práce je i doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Celková miera nezamestnanosti v okrese Žarnovica ku koncu sledovaného obdobia a to v mesiaci december 2025 vykazovala spolu 5,5 %.

Verejné služby zamestnanosti

Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR Banská Štiavnica- pobočka Žarnovica pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec Hodruša-Hámre v rámci svojich kompetencií spolupracuje s príslušnými orgánmi verejnej správy v oblasti podpory zamestnanosti a má snahu realizovať opatrenia súvisiace so zamestnanosťou, napr. prostredníctvom vytvárania pracovných príležitostí, zamestnávania osôb pri činnostiach zabezpečovaných obcou alebo zapojením sa do programov a rozvojových projektov podporujúcich zamestnanosť. Na území obce sú verejné služby zamestnanosti zabezpečované príslušnými oprávnenými subjektmi v súlade s platnou legislatívou.

1.7 Bytová štruktúra

Domový a bytový fond v obci Hodruša-Hámre nám z Tabuľky 10 zodpovedá, koľko bytov a domov sa v obci nachádza a čo tvorí základné vybavenie samotných bytových jednotiek. Domový fond v obci je tvorený prevažne individuálnou bytovou výstavbou samostatne stojacich rodinných domov v celkovom počte 792 (89,49 %). Bytové domy, ktoré boli postavené v rámci hromadnej a komplexnej bytovej výstavby, v celkovom počte 43 tvoria 4,86 % domového fondu. Zvyšnú časť tvorí 1 polyfunkčná budova (0,11 %), 8 ostatných budov na bývanie (0,9 %), 1 neskolaudovaný rodinný dom (0,11 %), 1 núdzový objekt, neurčený na bývanie (0,11 %), 8 inštitucionálnych alebo kolektívnych zariadení (0,90 %), 26 ostatných budov (2,94 %) a 5 nezistených objektov (0,56 %).

Tabuľka 10 Domový a bytový fond v obci Hodruša-Hámre

Typ domu	Domy spolu	Rodinné domy	Bytové domy	Poly-funkčné budovy	Ostatné budovy na bývanie	Nesko-laudovaný rod. dom	Núdzový objekt neurčený na bývanie	Inštituc. alebo kolektívne zariadenia	Ostatné	Nezistené
počet	885	792	43	1	8	1	1	8	26	5
%	100	89,49	4,86	0,11	0,90	0,11	0,11	0,90	2,94	0,56
Typ domu	Byty spolu	Rodinné domy	Bytové domy	Polyf. budovy	Ostatné budovy na bývanie	Neskolaudovaný rod. dom	Núdzový objekt neurčený na bývanie	Inštituc. alebo kolektívne zariadenia	Ostatné	Nezistené
počet	1 337	793	492	3	8	1	1	8	26	5
%	100	59,31	36,80	0,22	0,60	0,07	0,07	0,60	1,94	0,37

Zdroj: SODB, 2021

Podľa posledného sčítania domov a bytov z roka 2021 má obec Hodruša-Hámre celkovo 1 337 bytov. Prevažnú časť bytového fondu tvoria byty v rodinných domoch v celkovom počte 793 (59,31 %). Byty v bytových domoch v celkovom počte 492 tvoria 36,80 % bytového fondu. Zvyšnú časť tvoria 3 byty v polyfunkčnej budove (0,22 %), 8 bytov v ostatných budovách na bývanie (0,60 %), 1 byt v neskolaudovanom rodinnom dome (0,07 %), 1 byt v núdzovom objekte, neurčenom na bývanie (0,07 %), 8 bytov v inštitucionálnych alebo kolektívnych zariadeniach (0,60 %), 26 bytov v ostatných budovách (1,94 %) a 5 bytov v nezistených objektoch (0,37 %).

Podľa SODB z roku 2021 bolo v obci Hodruša-Hámre celkovo 855 domov, z toho 426 trvalo obývaných domov (48,14 %) a 459 neobývaných domov (51,86 %). Z trvalo obývaných domov je 364 rodinných domov (85,45 %) a 40 bytových domov (9,39 %). Celkový počet bytov v roku 2021 predstavoval 1 337 bytov, z toho bolo 800 bytov trvalo obývaných (59,84 %) a 537 bytov trvalo neobývaných (40,16 %). Z trvalo obývaných 800 bytov je 365 bytov v rodinných domoch (45,63 %) a 412 bytov v bytových domoch (51,50 %). Veľmi vysoký stav neobývaných domov v počte 459 a bytov v počte 537 spôsobuje ich využitie na rekreačné účely. Urbanistický ukazovateľ priemernej obložnosti bytu (počet obyvateľov na jeden byt) je 2,60, čo je pomerne priaznivý ukazovateľ. Priemerná obložnosť bytov na Slovensku podľa SODB 2021 je 2,44 a priemerná obložnosť bytov v Banskobystrickom kraji podľa SODB 2021 je 2,30.

1.8 Vybavenosť obce Hodruša-Hámre službami

Obec Hodruša-Hámre disponuje základnou občianskou vybavenosťou, ktorá zabezpečuje každodenné potreby jej obyvateľov. Nachádza sa tu obecný úrad, materská a základná škola, súkromná škola umeleckého priemyslu, pošta, športové zariadenia, cintorín, ako aj sieť obchodov, ubytovacích a stravovací zariadení a ďalších služieb. Stravovacie a ubytovacie zariadenia podporujú rozvoj cestovného ruchu v regióne. Dopravnú obslužnosť zabezpečuje cestná sieť a pravidelné autobusové spojenie s okolitými mestami, predovšetkým so Žarnovicou a Banskou Štiavnicou. Vďaka bohatej baníckej histórii, zachovaným technickým pamiatkam a blízkosti prírodných atrakcií predstavuje obec významné centrum rekreácie a cestovného ruchu v regióne.

Vybavenosť obce službami prezentuje Tabuľka 11.

Tabuľka 11 Vybavenosť obce Hodruša-Hámre službami (rok 2026)

Oblasť služieb	Vybavenosť obce	Stav / poznámka
Verejná správa	Obecný úrad	Zabezpečuje výkon samosprávy a prenesený výkon štátnej správy v rozsahu zákonných kompetencií.
Poštové služby	Poštové služby pre obyvateľov obce	Dostupnosť služieb podľa aktuálneho organizačného zabezpečenia.
Zdravotnícke služby	Základná zdravotná starostlivosť	Dostupnosť zdravotnej starostlivosti podľa poskytovateľov v okrese Žarnovica.
Sociálne služby	Pomoc a podpora obyvateľom v sociálnej oblasti	Obec zabezpečuje sociálnu pomoc v rámci svojich kompetencií, prípadne spolupracuje s poskytovateľmi sociálnych služieb (DD a DSS Societa), ktoré je od 1.1.2012 v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Hodruša-Hámre ako rozpočtová organizácia s vlastnou právnou subjektivitou. Obec zabezpečuje kvalitné sociálne a zdravotné služby cez CISZS Nová Baňa
Školstvo	Materská škola / Základná škola, Súkromná škola umeleckého priemyslu Hodruša-Hámre	Vzdelávacie služby zabezpečované podľa aktuálnej siete školských zariadení
Kultúra	Kultúrne zariadenia a podujatia	Organizovanie kultúrnych, spoločenských a komunitných aktivít
Šport a voľný čas	Športoviská a možnosti trávenia voľného času	Podpora športových a voľnočasových aktivít obyvateľov
Obchodné služby	Maloobchodné predajne a základné služby	Zabezpečenie základnej občianskej vybavenosti
Stravovacie služby	Pohostinské a stravovacie zariadenia	Dostupnosť podľa miestnych prevádzok (hotely, penzióny a pod.).
Ubytovacie služby	Ubytovacie zariadenia	Dostupnosť podľa miestnych podnikateľských subjektov
Doprava	Verejná autobusová doprava	**pokračovanie** Dopravná obslužnosť územia podľa aktuálnych spojov
Technická infraštruktúra	Vodovod, kanalizácia, elektrická energia, odpadové hospodárstvo	Zabezpečenie technických služieb podľa možností a rozsahu obce
Odpadové hospodárstvo	Zber a nakladanie s komunálnym odpadom	Organizované obcou v súlade s platnými predpismi
Bezpečnosť	Spolupráca so zložkami integrovaného záchranného systému	Zabezpečenie ochrany obyvateľov prostredníctvom príslušných orgánov
Služby zamestnanosti	Verejné služby zamestnanosti	Obec nie je poskytovateľom verejných služieb zamestnanosti podľa zákona č. 5/2004 Z. z.; spolupracuje pri podpore zamestnanosti podľa svojich možností

Spracovala: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

1.9 Hospodárstvo

Pre obec Hodruša-Hámre je charakteristické lesné a vodné hospodárstvo, poľnohospodárstvo, baníctvo a bohatá banícka história, cestovný ruch, služby, obchod, drobné podnikanie, stavebníctvo a iné.

1.9.1 Vodné hospodárstvo

V záujmovom území môžeme hodnotiť dve skupiny vodárenských zdrojov z útvarov povrchových vôd a v útvaroch podzemných vôd. Podzemné vody v katastrálnom území obce Hodruša-Hámre sa vyznačujú dobrými chemicko-fyzikálnymi a biologickými vlastnosťami a využívajú sa predovšetkým na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Čo sa týka vodného hospodárstva a zásobovania jednotlivých častí v obci vodou, bola v minulosti situácia nevyhovujúca. V súčasnosti je obyvateľstvo obce zásobované z podzemných vodných zdrojov cez verejný vodovod. V roku 1933 sa začalo s postupnou výstavbou verejného vodovodu, ktorá má vybudovaný rezervár s pitnou vodou. (Interné materiály OcÚ, 2026).

Miera kvality vôd toku Hodrušský potok sa nachádza väčšinou v II. triede čistoty. Povrchové vody a vodné nádrže v riešenom území sú kontaminované predovšetkým splaškami humusu, pôdy (zeminy), vrátane splaškov z lesných porastov a baní. Najväčšími znečisťovateľmi sú domácnosti- odpadové komunálne vody. Značný rozsah chemického znečistenia predstavujú nelegálne skládky odpadov. Bližšou charakteristikou hydrologických pomerov územia Hodruša-Hámre sa zaoberá kapitola 3.2.4 Hydrologické pomery (Interné materiály OcÚ, 2026).

Banský vodohospodársky systém (tajchy, zberné a náhonné jarky, vodné štôlne):

O prvom Modernštolnianskom tajchu nie je zachovaná žiadna písomná zmienka. Bol zistený len obhliadkou v teréne. Tento ako prvý vybudovaný tajch sa nachádzal vo výške 670 m n. m. asi 200 m severne od kostolíka v Dômkach v závere Kohútovskej doliny nad ústím štôlne Mária Viktória. Nie je tiež zachovaný žiadny jeho zberný ani prívodný jarok. Možno preto predpokladať, že slúžil len pre potreby banskej činnosti v oblasti štôlne Mária Viktória. Parametre jeho hrádze sú nasledujúce: dĺžka koruny 50 m, šírka koruny 20 m, výška 7 m. S ohľadom na neprítomnosť zberných jarkov a malé povodie mal tajch so svojím predpokladaným objemom max. 3 000 m³ vody malé využitie (Kaňa a kol., 2011).

- **Moderštolniansky tajch (UNESCO)**

  Vedie sem štátna cesta z Hodruše-Hámrov. Tajch mal vlastnú plochu povodia veľmi malú, preto bolo potrebné privádzať vodu z cudzieho povodia. Pre tento účel bol vybudovaný spodný moderštôlniansky zberný jarok, ktorý bol prepojený s richňavským jarkom. Vypúšťala sa doň voda podľa potreby z Richňavského tajchu alebo z malej vodnej nádrže, ktorá bola v tom období postavená pod tajchom Malá Richňava. V 18. storočí bola urobená aj rekonštrukcia tajchu, ktorej hlavným účelom bolo výrazné zvýšenie hrádze o niekoľko metrov, čím sa zabezpečil objem nádrže na cca 200.000 m³. Súčasne bol vybudovaný Horný moderštôlniansky jarok z Kohútovej doliny, ktorý pozostával z dvoch vodných štôlní a ktorý kopíroval nadmorskú výšku novo prebudovanej a navŕšenej hrádze. Keďže spodný moderštôlniansky jarok bol situovaný nižšie než rekonštruovaná hrádza, bol na jeho konci prerobený na priamy pohon stúp zabudovaných pod hrádzou. Nádrž chátrala a v roku 1935 sa súkromný majiteľ pozemku

pokúsil prekopať hrádzu v jej strede a vodu vypustiť. Napriek poškodeniu hrádze a zníženiu kapacity nádrže sa táto využívala na rekreačné účely a chov rýb. V rokoch 1996 - 1997 tu Povodím Hrona, š. p. bola uskutočnená generálna oprava hrádze a výpustného systému, čím objekt získal svoju pôvodnú podobu (Kaňa a kol., 2011). Neskôr bol aj tento prepojený vodnou štôlňou do nádrže, cez ktorú bolo možné odvádzať vodu v prípade, že hladina vody v nádrži klesla pod úroveň kóty 625 m n. m., na ktorej bol jarok vybudovaný. Prítok bol regulovaný uzatváracím systémom zabudovaným v chodbe. V polovici 20. storočia sa hrádza pretrhla. V mieste prietrže bola uložená betónová rúra zasypaná zeminou. Havarijný stav trval do r. 1997, kedy sa pristúpilo k rekonštrukcii tajchu. Ešte pred tým, v roku 1995, sa novým správcom tajchu stalo Povodie Hrona, š. p. Banská Bystrica, ktorý sa pričinil o vykonanie rekonštrukcie a tým aj o záchranu tejto významnej vodnej nádrže. Rekonštrukcia bola ukončená v roku 1999. V jej rámci bol v rokoch 1997 -1999 vybudovaný bezpečnostný prepad, dnový výpust, manipulačná štôlňa, zníženie koruny hrádze o cca 2 m na kótu 630,10 m n. m. a vykonané bolo i opevnenie návodného svahu tajchu (Kaňa a kol., 2011).

- **Horný Moderštolniansky tajch v Kohútovskej doline**

O vzniku a využívaní oboch tajchov sa nezachovali archívne dokumenty. Naposledy už ako opustené sa spomínajú v roku 1883. S najväčšou pravdepodobnosťou sa využívali najmä v 18. storočí (Kaňa a kol., 2011).

- **Dolný Moderštolniansky tajch v Kohútovskej doline**

O vzniku a využívaní oboch tajchov sa nezachovali archívne dokumenty. Naposledy už ako opustené sa spomínajú v roku 1883. S najväčšou pravdepodobnosťou sa využívali najmä v 18. storočí (Kaňa a kol., 2011).

- **Zberný a náhonný jarok z doliny Jaseňová do Moderštolnianskeho tajchu**

Vybudovaný je vo výške asi 630 m n. m. Začína od potoka doliny Jaseňová, pokračuje západným úbočím Ostrého vrchu (Špicipiarg). Tento úsek má dĺžku asi 400 m. Pod bočným hrebeňom ďalej prechádza vodnou štôlňou dlhou 160 m. Ďalej pokračuje smerom na Z severným úbočím záveru Kohútovskej doliny ponad štôlňou Mária Viktória v dĺžke asi 800 m. Tento úsek je v značnom úseku zlikvidovaný za účelom prestavby na lesnú cestu. Toto sa udialo v roku 2000. V blízkosti lesnej cesty Kohútovskou dolinou z Hodruše na Moderštolňu sa nachádzalo ústie vodnej štôlne vedúcej ku Moderštolnianskemu tajchu. Bola dlhá asi 260 m. Ústie je dnes zavalené. Od neho jarok pokračuje ešte niekoľko desiatok metrov záverom Kohútovskej doliny nad ústie štôlne Mária Viktória. Je možné, že tu v minulosti boli postavené ďalšie stupy. Jeho celková dĺžka teda bola okolo 1700 m (Kaňa a kol., 2011).

- **Horný zberný a náhonný jarok k stupám štôlne Henrich v Kohútovskej doline**

Nachádza sa v závere Kohútovskej doliny vo výške 570 m n. m. bezprostredne nad posledným obytným domom patriacim už do miestnej časti Kopanice. Pre potreby Horného Moderštolnianskeho tajchu zberal vody z dvoch menších potokov tečúcich mimo povodia tajchu. Dĺžka zbernej časti jarku od prvého potoka tečúceho z pod Ostrého vrchu po tajch je 900 m. Spomínaný potok je zaujímavý tým, že ním mohla byť dopravovaná pre účely moderštolnianskeho baníctva aj voda z Dolného hodrušského jarku. Predmetný jarok pokračuje od tajchu ako náhonný ďalej v dĺžke 350 m nad bývalý objekt stupovej úpravne pri krížnych cestách. V teréne je jarok viditeľný, ale nefunkčný v celej svojej dĺžke 1250 m. Asi 50 m od horného tajchu smerom ku stupom sa bezprostredne nad jarkom v bočnej dolinke nachádza zavalené ústie štôlne Henrik, ktorou bola ruda dopravovaná na spracovanie ku stupom (Kaňa a kol., 2011).

- **Dolný jarok pri štôlni Henrich v Kohútovskej doline**

Nachádza sa bezprostredne pod horným jarkom. Možno predpokladať, že mal len

pomocný účel. Vychádzal z potoka pod Horným Moderštolnianskym tajchom a končil podobne ako horný jarok nad stupami pri Dolnom Moderštolnianskom tajchu. Jeho dĺžka bola asi 250 m (Kaňa a kol., 2011).

- **Náhonný jarok k stupom pri Moder dedičnej štôlni v Kohútovskej doline**
- **Zberný jarok z Richňavskej doliny do Moderštolnianskeho tajchu.**

Privádzal vodu z Richňavského potoka, ale aj viacerých bočných prítokov do Moderštolnianskeho tajchu. Vybudovaný bol vo výške asi 630 m n. m. a jeho celková dĺžka je približne 3200 m. Vybudovaná bola na ňom jedna krátka vodná štôlňa, ktorá je dnes zavalená. Prechádza okolo najjužnejších banských diel Hodrušsko-vyhnianskeho rudného revíru (štôlne Jáchim). Na viacerých miestach je bezohladne zničený súčasnou ťažbou dreva. V niektorých úsekoch je podoprený kamenným múrom (Kaňa a kol., 2011).

- **Špicbergský zberný jarok do Richňavských tajchov (UNESCO)**

Patrí medzi najdlhšie a najlepšie zachované jarky štiavnicko-hodrušského rudného rajónu vôbec. Začiatok jarku sa nachádza na západnom úbočí Ostrého vrchu (Špicipiarg) zo strany Kohútovskej doliny. Jeho úvodný úsek prechádza bezprostredne nad záverom Dolného hodrušského jarku prechádzajúceho vodnou štôlňou Špicberg na stranu Špicbergskej doliny. Úbočiami vrchov Beckov a Šípová prechádza do Richňavskej doliny až ku Richňavským tajchom. Jeho dĺžka je približne 5300 m, nachádza sa vo výške 750 m n. m. V blízkosti Malého richňavského tajchu je vodnými štôlňami prepojený s Dolným hodrušským jarkom a zberným jarkom nad tajchom Bakomi. Prevažne je vyložený kameňmi. Koncom 20. storočia bola jeho záverečná časť prečistená v rámci akcie Strom života (Kaňa a kol., 2011).

- **Náhonný jarok z výpustu Moderštolnianskeho tajchu ku stupom**
- **Stupová úpravňa pri štôlni Mária Viktória v závere Kohútovskej doliny**

Pri lesnej ceste Kohútovskou dolinou do Dômkov na Kopaniciach sa vo výške okolo 650 m n. m. pod záverom Zberného a náhonného jarku pri štôlni Mária Viktória nachádza umelo vytvorená rovná plocha. Možno predpokladať, že tu bol postavený drevený objekt stúp. Popri ceste smerom dole do Kohútovskej doliny sú vytvorené ďalšie dve podobné plošiny, z ktorých tá druhá je na úrovni štôlne Mária Viktória. Žiadna časť zo stúp sa však nezachovala (Kaňa a kol., 2011).

- **Stupová úpravňa pri Dolnom Moderštolnianskom tajchu v Kohútove**

Pri križovatke lesných ciest v Kohútovskej doline smerujúcich z Hodruše do Dômkov a pod Špicipiarg - Ostrý vrch sa v priestore pod Dolným moderštolnianskym tajchom nachádzajú kamenné zbytky stupovej úpravne. Voda na ich pohon bola privádzaná dvomi náhonnými jarkami. Na zvýšenie jej kapacity bol na hornom jarku vybudovaný Horný Moderštolniansky tajch (Kaňa a kol., 2011).

- **Stupová úpravňa pri Moderštolnianskej dedičnéj štôlni v Kohútove**

O ich existencii svedčí ako prívodný jarok, tak aj drobné fragmenty kamenných základov objektu nachádzajúcich sa bezprostredne pri obytnom dome č. p. 855 postavenom nad ústím Moderštolnianskej dedičnej štôlne. Za účelom zväčšenia kapacity vody pre potreby stúp slúžil Dolný aj Horný moderštolniansky tajch (Kaňa a kol., 2011).

- **Stupová úpravňa pod Moderštolnianskym tajchom**

Od spodného výpustu Moderštolnianskeho tajchu vedie prívodný jarok smerom do Richňavskej doliny. Na jeho konci vo vzdialenosti asi 100 m od hrádze je strmý zráz, ktorým bola privádzaná voda na pohon stúp. Z úrovne stúp jarok pokračoval ďalej do Richňavskej doliny až po vstup do kutacej štôlne v kamennom brale v dĺžke asi 40 m. V strede tejto vzdialenosti je z jarku zráz ku druhému stupňu úpravne, ktorý bol postavený na plošine pri odvale z kutacej štôlne (objem odvalu asi 2000 m³) (Kaňa a kol., 2011).

- **Moderštolnianska vodná štôlňa**

Vyrazená bola vo výške asi 625 m n. m. od Moderštolnianskeho tajchu popod

Dômky do záveru Kohútovskej doliny. Tam bola vyústená do zberného jarku pri štôlni Mária Viktória. Slúžila teda na zásobovanie stúp v Kohútovskej doline vodou z Moderštolnianskeho tajchu. Jej dĺžka bola asi 250 m (Kaňa a kol., 2011).

- **Vodná štôlňa na Moderštolnianskom zbernom jarku**

Nachádza sa asi 2200 m od záveru jarku pri Moderštolnianskom tajchu. Je dlhá len asi 10 m a z oboch strán má zavalené ústia (Kaňa a kol., 2011). Banské stavebné objekty nevýrobného charakteru v tejto lokalite nie sú zachované.

1.9.2 Lesné hospodárstvo

Medzi ekologicky významné segmenty katastrálneho územia obce Hodruša-Hámre patria ochranné lesy, chránené územia, preventíne opatrenia ochrany prírody, ochranné pásma vodných zdrojov, nelesná stromová a krovitá vegetácia. Konkrétne sa jedná o súvislé a rozdrobené lesy na území katastra patriace do CHKO Štiavnické vrchy, plochy zaradené do kategórie „B“ a „C“ v preventívnych opatreniach ochrany prírody, nelesnú a krovitú vegetáciu v zastavanom území obce (verejná zeleň, záhrady, sady, brehové porasty Hodrušského potoka, jeho prítokov) a rozdrobenú vegetáciu v katastrálnom území mimo lesa a mimo zastavaného územia. Povrch priestoru skúmaného územia tvoria prevažne lesy, väčšinou listnaté (dubovo-hrabové), nachádzajsa tu varianty kvetnatých lesov bukových, ďalej s časti ihličnaté (smrekové, jedľové, borovicové) a v miestnej časti Kopanice sa nachádza i skupina lesných a trávinných spoločenstiev (https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html, 2026).

Lesné pozemky v obci Hodruša-Hámre sa nachádzajú na ploche 3 564,26 ha (viď. Obrázok 24).

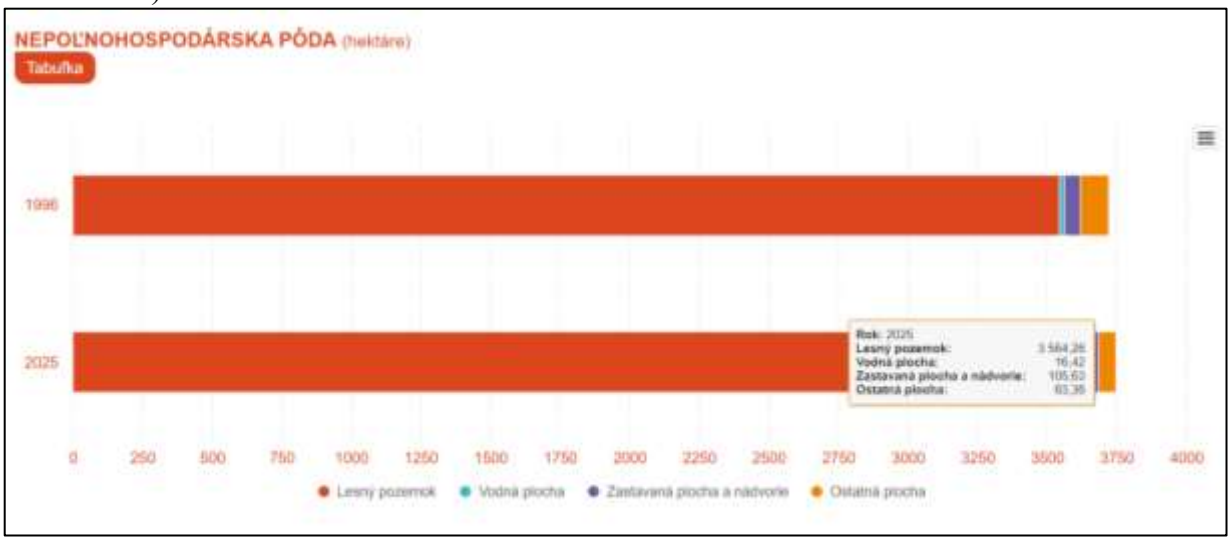

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html

Obrázok 24 Nepoľnohospodárska pôda (v ha) v obci Hodruša-Hámre

1.9.3 Poľnohospodárstvo

Kopanice s osadami Banište a Dômky ležia v plytkej úvaline medzi vrchmi na Rozvodnici Richňavy a Hodrušského potoka. Členitý terén je tu prevažne tvorený pasienkami a rozptýlenou zeleňou a v menšej miere lesmi. Poľnohospodárska výroba predstavuje prevažnú časť poľnohospodárskej pôdy v riešenom území, ktorú využívajú súkromní podnikatelia a drobní držitelia. Iba časť pozemkov obhospodaruje Poľnohospodárske družstvo Voznica (Dolné Hámre), Poľnohospodárske družstvo Banská Štiavnica (Banská Hodruša) a Roľnícke družstvo Počúvadlo (Kopanice). V minulosti nebolo na území obce Hodruša-Hámre založené roľnícke družstvo. V riešenom území sa

nenachádza žiadny hospodársky dvor so zameraním na živočíšnu výrobu. Rastlinná výroba je zameraná na pestovanie obilovín a krmovín, živočíšna na chov hovädzieho dobytka mimo obce Hodruša-Hámre a to prevažne na Voznici. Z celkovej výmery katastrálneho územia 4 615 ha tvorí orná pôda 30,85 ha, záhrady 104,32 ha, ovocné sady 8,34 ha a trvalé trávne porasty 721,34 ha (https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html).

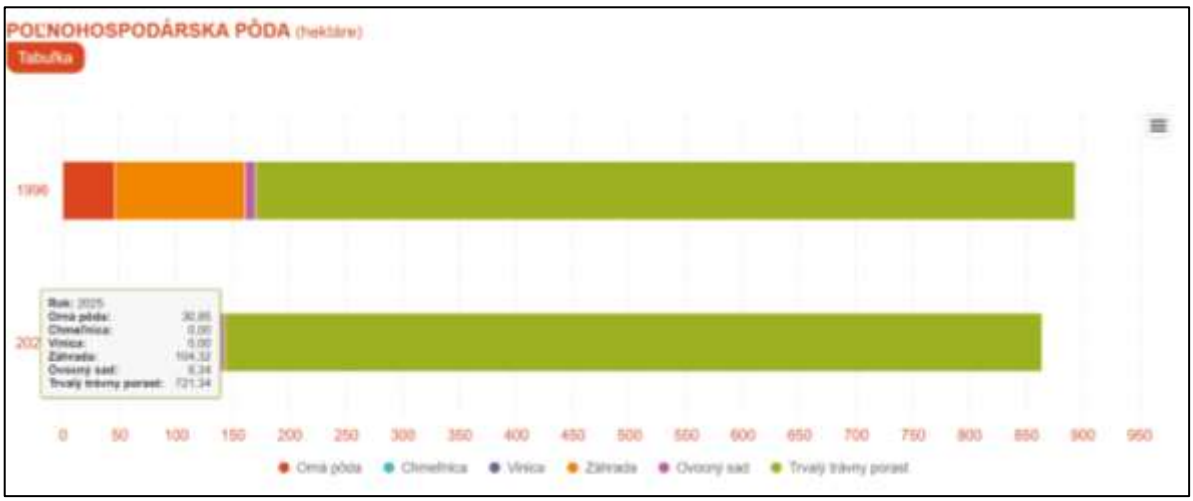

Zdroj: https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html

Obrázok 25 Poľnohospodárska pôda (v ha) v obci Hodruša-Hámre

1.10 Doprava

Dopravná sieť v skúmanom regióne má sformovanú hlavnú os pozdĺž Hrona v smere východ- západ na ceste E 75/E 571- E 50 (štátna hranica A/SK – Bratislava – Nitra – Zvolen – Lučenec – Košice – Michalovce – štátna hranica SK/UA). Najdôležitejším dopravným spojením tzv. „stredný ťah“ R1: Bratislava – Nitra –Zvolen – Lučenec – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice. Cestná doprava je dominantná v preprave osôb, najmä v ich dochádzke do zamestnania. Katastrálne územia obce Hodruša-Hámre, ktorých cesty využíva hlavne verejná autobusová doprava (SAD) tvoria cesty I. Triedy číslo E76 a miestnu sieť tvoria cesty II/512 triedy, koncové cesty III. triedy a spojovacie cesty III/0651. Napojenie z obce do miest sú spojenia s okresom: Žarnovica a Banská Štiavnica. Časť obce Kopanice s osadami Banište a Dômky je sprístupnená z Banskej Hodruše cestou III/065019 Banská Hodruša-Kopanice, ktorá tvorí spojnicu medzi cestami II/524 Banská Štiavnica - Levice a III/065018 Banská Štiavnica-Žarnovica. Dopravná kostra časti obce Kopanice je daná cestou III/065019, ktorá v intraviláne tvorí zbernú komunikáciu.

Najbližšia železničná stanica sa nachádza v okrese Žarnovica a v okrese Banská Štiavnica. Celým Pohronským regiónom prechádza trať číslo 150, ktorá je elektrifikovaná. Hlavné prepojenia z okresu Žarnovica sú Bratislava – Zvolen – Lučenec a Nové Zámky – Zvolen – Košice.

Najbližšie dopravné letisko sa nachádza v Sliači. Zabezpečuje nielen vnútroštátnu a medzinárodnú prepravu osôb a tovarov, ale má i športový charakter.

Rieka Hron nevytvára vhodné predpoklady na realizáciu vodnej (riečnej) dopravy. Využíva sa len na športovú a rekreačnú osobnú plavbu (http://www.vucbb.sk).

1.11 Cestovný ruch

Objekty s potenciálom rozvoja cestovného ruchu

Polohou a svojim prostredím je obec Hodruša-Hámre, čo sa týka využitia možností pre cestovný ruch, turizmus a rekreáciu, ideálnym miestom. Z rekreačných aktivít tu prevláda a dominuje letná turistika, cykloturistika, poľovníctvo, vidiecka turistika a v zimnom období sú tu vytvorené vynikajúce podmienky pre lyžovanie a zimnú turistiku. Z letných športov sú tu vytvorené podmienky pre tenis a futbal.

Medzi vyhľadávané objekty v cestovnom ruchu patria tajchy ako napr. Dolnohodrušský a Kopaničiarsky tajch, viaceré apartmány, hotely a penzióny. Z hľadiska historického a kultúrneho sú vyhľadávanými miestami viaceré technické, architektonické, banícke objekty a pamiatky UNESCO. K známym patrí napr. banícky skanzen Prostredná štôlňa Starovšechsvätých, kde sa nachádza okruh na prehliadku v celkovej dĺžke cca 1,5 km (Kaňa a kol., 2011).

Obrázok 26 Banícky skanzen Prostredná štôlňa Všechsvätých(UNESCO)

Obrázok 27: Vstup do Prostrednej štôlne Všechsvätých(UNESCO)

Autor: Kaňa Richard (2011)

Od leta 2008 banícky skanzen ponúkal návštevníkom prehliadku podzemnej banskej expozície, školu ryžovania zlata, prehliadku baníckej klopačky, prechádzku hodrušskými baníckymi chodníkmi. Po úplnom dokončení v roku 2010 je skanzen doplnený o povrchovnú historickú, vlastivednú, prírodopisnú expozíciu, turistickú informačnú kanceláriu a v priestoroch aj ubytovacie služby s kapacitou (6 – 8 lôžok).

Uprostred unikátnej prírody Štiavnických vrchov sa nachádza moderné a technicky vysokokvalitné stredisko Ski Salamandra resort s novovybudovaným hotelom Salamandra. Ponúka lyžiarom ideálne športové vyžitie na stredne náročnej zjazdovke. V okolí zjazdovky Salamandra Resort prechádzajú cyklotrasy projektu *„Bajkom k Tajchom“*. Na cykloturistov čaká 100 km udržiavaných cyklotrás. Dve cyklotrasy, konkrétne Veľký hodrušský okruh (červená) a Mikovíniho zelená jazda (zelená) križujú zjazdovku.

Keď absolvuje návštevník trasu NCH až k miestnej časti Kopanice – Dômky, má ďalšie možnosti využitia napojenia na trasy existujúcich NCH, a to: Sedlo Pleso, Tanád, Sklené Teplice, na Havránkovu lúku. Na konci obce vedie niekoľko chodníkov cez les až k jazerám patriacich pod Banskú Štiavnicu. Približne 3 km sa nachádza známe Richňavské

jazero a 5 km Evičkino jazero. Odtiaľ vedie hlavná cesta na Počúvadlo a do hlavného historického centra Banskej Štiavnice.

V miestnej časti Kopanice a v jej okolí sa nachádza viacero sakrálnych pamiatok. Z Banskej Hodruše, cez Kohútovo až na Richňavské jazerá vedú zimné bežecké trate pre lyžiarov. Ťažiskom rekreačných aktivít je nielen letná a zimná turistika, ale i poľovníctvo, rybolov, člnkovanie a chalupárstvo.

Ubytovacie a stravovacie zariadenia.

V časti obce Dolné Hámre sa nachádza stravovacie zariadenie – jedáleň pre SOU a domov mládeže. Stravovanie pre obyvateľov obce a jej návštevníkov zabezpečujú viaceré ubytovacie a stravovacie zariadenia ako napr. hotel Salamandra, hotel Daro, Penzión Banský dom, Birnbaun- banícky domček, Bike apartments 3, lacné ubytovania poskytujú viaceré penzióny, chaty, rôzne apartmány ako napr. Moderštôlnianska chata Dômky Hodruša-Hámre, Chata Jazmína, Chalupa Vrchy, Zrub Trajdalka, Lotrinsky Apartmány, Chalupa pod Lipou, Chata srdiečko a ďalších cca 171 ubytovacích zariadení (www.booking.sk).

1.12 Kultúrne, urbanistické, sakrálne a architektonické pamiatky

Pamiatky obce Hodruša-Hámre predstavujú jedinečné spojenie baníckej histórie, sakrálnej architektúry a kultúrneho dedičstva, ktoré sa zachovalo v mimoriadne autentickej podobe. Ich výnimočnosť spočíva nielen vo veku jednotlivých stavieb, ale aj v tom, že vytvárajú ucelený historický obraz obce, ktorá bola po stáročia významným centrom baníctva. Návštevníkov zaujmú historické kostoly, kaplnky, sochy, kalvárie, štôlne i zachované prvky votívnej architektúry, rozmiestnené v prirodzenom horskom prostredí. Ich rozmanitosť, historická hodnota a zachované banícke prostredie robia z Hodruše-Hámrov miesto, ktoré by mal navštíviť každý záujemca o históriu, architektúru a kultúrne dedičstvo Slovenska. Zoznam významných pamiatok zobrazuje Tabuľka 12.

Tabuľka 12 Kultúrne, sakrálne a historické pamiatky obce Hodruša-Hámre

Rok	Názov pamiatky
1497 (prvá písomná zmienka)	Štôlňa sv. Mikuláša
1580	Hradbový múr s cintorínskou bránou
1713 (zmienka)	Prvý drevený kostol v Dolných Hámroch
1731	Rímskokatolícky farský kostol sv. Mikuláša
1738	Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie
1751	Súsošie Kalvárie
1764	Súsošie Immaculaty
1775	Evanjelický cintorín
1804	Kostol Povýšenia sv. Kríža (Kopanice)
1845	Evanjelický kostol (Banská Hodruša)
1858	Evanjelický kostol (Kopanice – Dedina)
1867	Kaplnka sv. Jána Nepomuckého
1892	Rímskokatolícky kostol sv. Alžbety
1928	Drevený kríž pri Moderštôlnianskych baniach
1946	Kaplnka Panny Márie na vrchu Kerling

Spracovala: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

2 FINANČNÁ ANALÝZA

2.1 Finančná analýza obce Hodruša-Hámre

Súvaha k 31.12.2025
IČO: 00320617
Tabuľka 13 Skrátená súvaha – aktíva k 31.12.2025

Označenie	STRANA AKTÍV	Číslo riadku	Brutto
	SPOLU MAJETOK	001	15 808 098,95
A.	Neobežný majetok	002	15 188 331,69
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok	003	39 111,37
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok	011	14 610 728,32
A.III.	Dlhodobý finančný majetok	024	538 492,00
B.	Obežný majetok	033	613 538,43
B.I	Zásoby	034	5 929,56
B.II	Zúčtovanie medzi subjektmi VS	040	17 923,32
B.III	Dlhodobé pohľadávky	048	0,00
B.IV.	Krátkodobé pohľadávky	060	42 481,77
B.V.	Finančné účty	085	547 203,78
B.VI.	Poskytnuté návratné finančné výpomoci	098	0,00
B.VII.	Poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé	104	0,00
C.	Časové rozlíšenie	110	6 228,83
D.	Vzťahy k účtom klientov	114	0,00

Zdroj: https://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/financialreport/show/10010825
Spracovala: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

Tabuľka 14 Skrátená súvaha – pasíva k 31.12.2025

Označenie	STRANA PASÍV	Číslo riadku	Brutto
	SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	115	11 461 315,15
A.	Vlastné imanie	116	6 535 911,80
A.I.	Oceňovacie rozdiely	117	0,00
A.II.	Fondy	120	0,00
A.III.	Výsledok hospodárenia minulých rokov	123	6 535 911,80
B.	Záväzky	126	2 708 394,05

B.I.	Rezervy súčet	127	2 170,00
B.II.	Zúčtovanie medzi subjektami VS	132	23 697,99
B.III.	Dlhodobé záväzky	140	2 214 747,22
B.IV.	Krátkodobé záväzky	151	218 864,19
B.V.	Bankové úvery a výpomoci	173	248 914,65
C.	Časové rozlíšenie	180	2 217 009,30
D.	Vzťahy k účtom klientov štátnej pokladnice	183	0,00

Zdroj: https://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/financialreport/show/10010825/547
Spracovala: RNDr. Anna Štefanková, 2021

Výkaz ziskov a strát

Tabuľka 15 Výkaz ziskov a strát- náklady

Označenie	Náklady	Číslo riadku	Spolu
50	Spotrebované nákupy	001	231 113,29
51	Služby	006	281 378,76
52	Osobné náklady	011	843 101,93
53	Dane a Poplatky	017	12 737,43
54	Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	021	99 621,74
55	Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	029	241 156,10
	Rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti	31	3 367,87
	Rezervy a opravné položky z finančnej činnosti	36	0,00
56	Finančné náklady	40	34 651,64
57	Mimoriadne náklady	49	0,00
58	Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	54	227 472.04
	Účtové skupiny 50 – 58 súčet	64	1 971 232,93

Zdroj: https://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/financialreport/show/10010826
Spracovala: RNDr. Anna Štefanková, 2026

Výkaz ziskov a strát

Tabuľka 16 Výkaz ziskov a strát- Výnosy

Označenie	Výnosy	Číslo riadku	Spolu
60	Tržby za vlastné výkony a tovar	65	23 231,41
61	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	69	0,00
62	Aktivácia	74	2 715,78
63	Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	79	1 032 252,88
64	Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	83	352 626,15
65	Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	90	2 103,11
	Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej činnosti	91	2 103,11
	Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z finančnej	96	0,00
66	Finančné výnosy	100	0,00
67	Mimoriadne výnosy	109	
68	Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v štátnych rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách	114	0
69	Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, vyšších územných celkoch a v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo vyšším územným celkom	124	750 222,00
	Účtovná trieda 6 súčet	134	2 163 220,83
	Výsledok hospodárenia pred zdanením	135	191 987,90
	Výsledok hospodárenia po zdanení	138	191 987,90

Zdroj: https://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/financialreport/show/10010826/561
Spracovala: RNDr. Anna Štefanková, 2026

3 ZHODNOTENIE CELKOVÉHO SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Celkový pohľad na situáciu obce, na jej silné a slabé stránky, príležitosti a prípadné ohrozenia rozvoja obce Hodruša-Hámre poskytuje komplexná SWOT analýza a syntéza výsledkov. *„SWOT analýza v procese rozvoja obcí/regiónov je veľmi jednoduchou technikou. Predstavuje východisko pre strategické plánovanie a má široké uplatnenie pri tvorbe budúcich rozhodnutí o rozvoji"* .

Podľa povahy sledovaných javov sa vo SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Hodnotením SWOT analýzy a silných a slabých stránok, možných príležitostí a ohrození sa hodnotia faktory, ktoré sa dajú využiť a zrealizovať v prospech rozvoja územia. Týmto faktorom je potrebné čeliť v navrhovanej územnej stratégii.

Hodnotenie faktorov, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce môžeme za pomoci SWOT matice rozčleniť na dve skupiny:

- ***Vnútorné (endogénne) faktory rozvoja*** (prírodný zdroj, krajinná scenéria, poľnohospodárska pôda), dobre rozvinutá infraštruktúra v obci, zamestnanosť a pod.
- ***Vonkajšie (exogénne) faktory rozvoja- pozitívne vplyvy*** (príležitosti a ohrozenia)

Silné stránky, ktoré obec má a odstraňovanie slabých stránok v obci majú vplyv na rast pravdepodobnosti využitia ponúkajúcich sa príležitostí. Je dôležité, aby bol o rozvoj obce aj potenciálny záujem zo strany obyvateľov. PHRSR obce z tohto pohľadu nepovažujeme za prevažne analytický dokument, je to skôr koncepčný dokument, v ktorom je analýza a zhodnotenie východiskového stavu nutnou súčasťou. Objektom analýzy sú: ekonomická situácia samosprávy (rozpočet obce, majetok obce), podnikateľský sektor v obci, ľudský potenciál, partnerská spolupráca obce s inštitúciami, so súkromným sektorom, obcami, spolkami a združeniami pôsobiacimi v obci, rozvoj technickej a sociálnej infraštruktúry a prírodné zdroje a ich využitie. Vo SWOT analýze sú všetky analyzované súčasti spracované na záver do jednotného celku. SWOT analýza realizovaných stratégií a opatrení poukazuje na prioritné smerovanie investičných aktivít, ktoré smerujú do budovania infraštruktúry, rekonštrukcie a do iných aktivít, ktoré sú v kompetencii obce.

3.1 Zhodnotenie projektov obce Hodruša-Hámre v rokoch 2019 – 2025

V tejto časti PHRSR sa zameriavame na analýzu projektov realizovaných obcou v sledovanom období 2019 - 2025. Jej cieľom je zhodnotiť zameranie jednotlivých projektov, ich financovanie, priebeh realizácie a dosiahnuté výsledky. Pozornosť je venovaná predovšetkým projektom podporujúcim rozvoj technickej infraštruktúry, občianskej vybavenosti, cestovného ruchu, ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov.

Rok 2019

	Žiadosti o dotácie r.		2019							
Žiadosť - predmet	**Poskytovateľ**	**Suma celková**	**Žiadaná dotácia %/€**	**Vlast zdroje %/€**	**Suma schválená**	**Poskytnutá dotácia %**	**Poskytnutá dotácia €**	**Vlast zdroje %/€**	**poznámka**	**č.spisu r. 2019**
Žiadosť na ostrekovače OŠK	SFZ				neschválené					626
Výstavba mostu a rekonš.mosta a lávky	MINVSR	82722,58	78586,45	4136,13	v schvaľovaní					581
Energetický audit VO	Európska úna	18347,80	17430,41 / 95%	917,39/ 5%	schválené		17000,00			603
Zastrešenie ľadovej plochy	Slovenský olympijský a športový výbor	278900,00	90000,00	188900,00	neschválené					560
Nákup kníh do obecnej knižnice	FPU	**1060,00**	1000,00	60,00	1000,00	94,34	1000,00	5,66 % / 60	vyúčtovanie v roku 2020	290
Obnova baníckych tradícií v regióne	FPU	2845,00	2700,00	145,00	2700,00	94,90	2700,00	5,1% / 145	vyúčtovanie v roku 2020	304
Zvýšenie bezpečnosti chodcov v časti obce Dolné Hámre	MINVSR	9618,00	9160,00	458,00	neschválené					445
Wifi pre obec Hodruša-Hámre	Min. dopravy a výstavby SR	15000,00	95% / 14 250	5% / 750	14250,00	0,95	14250,00	5% / 750		362
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice Kopanice	MINV SR	33905,87	95% / 29440,19	5% / 4465,68	29440,19	95,00	29 440,19	5%/ 4465,68		444
Napojenie požiarnej zbrojnice na vodovod a plyn	MINV SR	140482,05	95% / 13757,95	5% / 724,10	13757,95	95,00	13 757,95	5%/ 724,10		443
Dotácia na kultúru	BBSK	6000,00	4500 / 75%	1500 / 15%	schválené- kvôli CORONE nevyplatené					631
Dotácia pre DHZO HH	DPO BA	3000,00	3000,00		3000,00		3000,00			367
Dotácia pre DHZO Kopanice	DPO BA	3000,00	3000,00		3000,00		3000,00			379
Rekonštrukcia administratívnej budovy športového areálu	SIEA	455630,05	432848,55 / 95%	22781,50 / 5%	432848,55		432848,55	22781,50		42
Obnova knižnice pred 120 výročím založenia	FPU	10000,00	9500 / 95%	500 / 5%	neschválené					286
Mayer šachta	MIN. kultúry SR	50000,00	47 500 / 95%	2500 / 5%	schválené		14000,00			596

Rok 2020

DOTÁCIE ROK 2020										
Žiadosť - predmet	**Poskytovateľ**	**Suma celková**	**Žiadaná dotácia %/€**	**Vlast zdroje %/€**	**Suma schválená**	**Poskytnutá dotácia %**	**Poskytnutá dotácia €**	**Vlast zdroje %/€**	**poznámka**	**č.spisu r.2020**
DDaDSS SOCIETA	ŠFRB				príprava					
Dotácia na kultúru	BBSK	4750,00	2300,00		v schvaľovaní					
Cyklotrasy	BBSK	10000,00			v schvaľovaní					
DHZO DH	MINV	3000,00			schválené					
DHZO KOP	MINV	**3000,00**			schválené					
Knižnica obnovenie	FPU	8861,00	7088,00	1773,00	v schvaľovaní					
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice Kopanice	MINV SR	33905,87	95% / 29440,19	5% / 4465,68	29440,19	95,00	29 440,19	5%/ 4465,68	Schválené	
Napojenie požiarnej zbrojnice na vodovod a plyn	MINV SR	140482,05	95% / 13757,95	5% / 724,10	13757,95	95,00	13 757,95	5%/ 724,10	schválené	
Mayer šachta	MIN. kultúry SR	50000,00	47 500 / 95%	2500 / 5%	schválené		14000,00		schválené	
Energetický audit VO	Európska úna	18347,80	17430,41 / 95%	917,39/ 5%	schválené		17000,00		schválené	

Rok 2021

DOTÁCIE ROK 2021										
Žiadosť - predmet	**Poskytovateľ**	**Suma celková**	**Žiadaná dotácia %/€**	**Vlast zdroje %/€**	**Suma schválená**	**Poskytnutá dotácia %**	**Poskytnutá dotácia €**	**Vlast zdroje %/€**	**poznámka**	**č.spisu r.2021**
DDaDSS SOCIETA	ŠFRB				príprava					
Dotácia na kultúru	BBSK	4750,00	2300,00		schválená		1150,00			
Cyklotrasy	BBSK	10000,00			neschválená					
Knižnica obnovenie	FPU	8861,00	7088,00	1773,00	neschválené					
Mayer šachta	Min.kult	**75000,00**	75000,00		schválená		25000,00			
Výstavba mostu a chodníka	Min.práce	75837,64	72045,76	3791,88	schválená	95,00	72045,76	5,00		776
Dotácia na detské ihrisko	Min.práce soc.vecí	56000,00	50000,00	6000,00	neschválená					

Rok 2022

DOTÁCIE ROK 2022										
Žiadosť - predmet	**Poskytovateľ**	**Suma celková**	**Žiadaná dotácia %/€**	**Vlast zdroje %/€**	**Suma schválená**	**Poskytnutá dotácia %**	**Poskytnutá dotácia €**	**Vlast zdroje %/€**	**poznámka**	**č.spisu r.2021**
DD a DSS SOCIETA	ŠFRB				podaná žiadosť					
Mayer šachta	Min.kult	**75000,00**	75000,00		schválená		30000,00		schválená	
Výstavba mostu a chodníka	Min.práce	75837,64	72045,76	3791,88	schválená	95,00	72045,76	5,00	schválená	776
Dotácia na detské ihrisko	Min.práce soc.vecí	56000,00	50000,00	6000,00	schválená		42 000,00		schválená	
Zberný dvor					príprava					
Športová hala					príprava					
Wifi pre obec Hodruša-Hámre	Min. dopravy a výstavby SR	15000,00	95% / 14 250	5% / 750	14250,00	0,95	14250,00	5% / 750	schválené	362
Energetický audit VO	Európska úna	18347,80	17430,41/95%	917,39/ 5%	schválené		17000,00		schválené	zrušená
Napojenie požiarnej zbrojnice na vodovod a plyn	MINV SR	140482,05	95% / 13757,95	5% / 724,10	13757,95	95,00	13 757,95	5%/ 724,10		443
Workoutové ihrisko	COOP Jednota	6000,00	6000,00		6000,00		6000,00		schválené	
Nákup Kníh	FPU	1000,00	1000,00	125,00	1000,00	0,95	1000,00		schválené	
Zateplenie MŠ					príprava					
Dotácia na Kultúrne leto	Predseda vlády	2000,00			neschválené				neschválené	

Rok 2023

DOTÁCIE ROK 2023										
Žiadosť - predmet	**Poskytovateľ**	**Suma celková**	**Žiadaná dotácia %/€**	**Vlast zdroje %/€**	**Suma schválená**	**Poskytnutá dotácia %**	**Poskytnutá dotácia €**	**Vlast zdroje %/€**	**poznámka**	**Č.spisu r.2021**
DD a DSS SOCIETA	ŠFRB				podaná žiadosť					
Mayer šachta	Min.kult	**25000,00**	25000,00							
Výstavba mostu a chodníka	Min.práce	75837,64	72045,76	3791,88	schválená	95,00	72045,76	5,00	schválená	776
Dotácia na detské ihrisko	Min.práce soc.vecí	56000,00	50000,00	6000,00	schválená		42 000,00	14000,00	schválená	
Zberný dvor					príprava					
Športová hala					príprava					
Napojenie požiarnej zbrojnice na vodovod a plyn	MINV SR	140482,05	95% / 13757,95	5% / 724,10	13757,95	95,00	13 757,95	5%/ 724,10		443
Workoutové ihrisko	COOP Jednota	6000,00	6000,00		6000,00		6000,00		schválené	
Nákup Kníh	FPU	1000,00	1000,00	125,00	1000,00	0,95	1000,00		schválené	
Zateplenie MŠ					príprava					
Dotácia na Kultúrne leto	BBSK	2000,00			580,00				schválená ukončené	
Dotácia na Ukrajincov					67000,00					

Rok 2024

DOTÁCIE ROK 2024										
Žiadosť - predmet	**Poskytovateľ**	**Suma celková**	**Žiadaná dotácia %/€**	**Vlast zdroje %/€**	**Suma schválená**	**Poskytnutá dotácia %**	**Poskytnutá dotácia €**	**Vlast zdroje %/€**	**poznámka**	**Č.spisu r.2024**
DD a DSS SOCIETA	ŠFRB	528990,00			528990,00				schválená	107
Výstavba mostu a chodníka	Min.práce	75837,64	72045,76	3791,88	schválená	95,00	72045,76	5,00	schválená	776
Dotácia na detské ihrisko	Min.práce soc.vecí	56000,00	50000,00	6000,00	schválená		42 000,00		schválená	
Zberný dvor					príprava					
Športová hala					príprava					

Zdroj: Interný materiál OcÚ Hodruša Hámre, 2026

Rok 2025

DOTÁCIE ROK 2025								
Žiadosť - predmet	**Poskytovateľ**	**Suma celková**	**schválená**	**termín na dokončenie**	**Vyúčtovanie**	**Zmeny**	**Dodávateľ**	**MS**
DD a DSS SOCIETA	ŠFRB	528990,00	schválená	31.5.2025		D1 - zmena zabezpečenia D2 - navýšenie úveru D3 - Zmena D4 - Zmena zabezpečenia úveru a navýšenie D5 - navýšenie úveru	REKOSTAV	
Rekonštrukcia Verejného osvetlenia	ŠFRB							
Dotácia na šport	Min.financií	11959,50	schválená	31.3.2025	31.5.2025	D1 zmena výdavkov na bežné		
Výstavba mostu a chodníka	Min.práce	75837,64	72045,76	31.3.2023	zaslané vyúčtovanie	akceptovaná žiadosť o zmenu č. 1., zaslaná žiadosť o zmenu č. 2	REKOSTAV	MS zaslaná
Dotácia na detské ihrisko	Min.práce soc.vecí	56000,00	42000,00	16.7.2024	zaslané vyúčtovanie		Trubíny	
Zberný dvor	Enviromentálny fond	423000,00	schválené					
Dotácia na dovybavenie DD Societa	Min.práce, Soc.vecí	44700	schválené					
Rekonštrukcia admin.budovy, športový			schválená	ukončené	ukončené			MS1 zaslaná MS2 chýba MS3 chýba MS4 chýba

Na záver možno konštatovať, že v obci sa v období rokov 2019 – 2025 podarilo úspešne zrealizovať viacero verejnoprospešných projektov, ktoré významne prispeli k jej rozvoju. Ich realizácia priniesla zlepšenie kvality života obyvateľov, zvýšila atraktivitu obce Hodruša-Hámre pre návštevníkov a vytvorila predpoklady pre jej ďalší udržateľný rozvoj. Úspešná implementácia týchto projektov zároveň poukazuje na schopnosť obce efektívne využívať dostupné finančné zdroje a reagovať na potreby miestnej komunity.

3.2 Celkové vyhodnotenie dotazníka k PHRSR obce Hodruša-Hámre – rok 2026

Dotazníkové zisťovanie bolo realizované v rámci prípravy Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHRSR) obce Hodruša-Hámre na ďalšie programové obdobie 2026 - 2031. Dotazník vyplnilo a odoslalo spolu 18 respondentov z obce. Cieľom bolo získať názory obyvateľov na kvalitu života v obci, na technickú infraštruktúru, sociálne služby, kultúrny život, na životné prostredie a priority ďalšieho rozvoja obce. Na základe poskytnutých údajov (18 respondentov) uvádzam súhrnné vyhodnotenie jednotlivých uzavretých otázok vo forme tabuliek s počtom odpovedí a percentuálnym podielom. Pod každou tabuľkou je stručný komentár so zisteniami.

Základná charakteristika domácnosti

Počet členov domácnosti	Počet	Podiel (%)
1	4	22,2 %
2	2	11,1 %
3	6	33,3 %
4	5	27,8 %
5 a viac	1	5,6 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Najviac respondentov žije v trojčlenných domácnostiach (33,3 %), pričom významný podiel tvoria aj štvorčlenné domácnosti (27,8 %). Výsledky od 18 respondentov naznačujú, že v obci prevažujú rodiny s deťmi alebo viaccčlenné domácnosti.

Otázka 1 – Spokojnosť s bývaním v obci

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi spokojný/á	4	22,2 %
Skôr spokojný/á	12	66,7 %
Skôr nespokojný/á	2	11,1 %
Veľmi nespokojný/á	0	0 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Až 88,9 % respondentov je s bývaním v obci spokojných. Výsledky poukazujú na pozitívne vnímanie obce ako miesta pre život.

Otázka 2 – Kultúrny a spoločenský život

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi dobrý	4	22,2 %
Dobrý	14	77,8 %
Dostatočný	0	0 %
Nedostatočný	0	0 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Kultúrny a spoločenský život hodnotili všetci respondenti pozitívne. Ide o jednu z najsilnejších stránok obce.

Otázka 3 – Sociálne služby

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi dobrá	3	16,7 %
Dobrá	13	72,2 %
Dostatočná	2	11,1 %
Nedostatočná	0	0 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Sociálne služby sú hodnotené prevažne pozitívne. Väčšina respondentov považuje ich úroveň za dobrú.

Otázka 4 – Informovanosť obyvateľov

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi dobrá	2	11,1 %
Dobrá	10	55,6 %
Dostatočná	5	27,8 %
Nedostatočná	1	5,6 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Informovanosť obyvateľov je hodnotená prevažne kladne, avšak približne tretina respondentov (z 18; 100 %) ju považuje len za dostatočnú alebo nedostatočnú. Existuje priestor na zlepšenie komunikácie samosprávy.

Otázka 5 – Stav miestnych komunikácií

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi dobrý	0	0 %
Dobrý	2	11,1 %
Dostatočný	3	16,7 %
Nedostatočný	13	72,2 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Miestne komunikácie predstavujú najvýraznejší problém obce. Viac ako 70 % respondentov ich hodnotí ako nedostatočné, čo poukazuje na potrebu investícií do ciest a chodníkov.

Otázka 6 – Verejné osvetlenie

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi spokojný/á	3	16,7 %
Skôr spokojný/á	8	44,4 %
Skôr nespokojný/á	6	33,3 %
Veľmi nespokojný/á	1	5,6 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Verejné osvetlenie hodnotí pozitívne približne 61 % respondentov z 18 opýtaných (100 %), pričom viac ako tretina opýtaných vyjadrila nespokojnosť. Ide o oblasť, ktorá si vyžaduje čiastočné zlepšenie.

Otázka 7 – Internet a mobilný signál

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi dobrá	5	27,8 %
Dobrá	9	50,0 %
Dostatočná	3	16,7 %
Nedostatočná	1	5,6 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Dostupnosť internetu a mobilného signálu je hodnotená pozitívne. Takmer 78 % respondentov z celkového počtu 18 respondentov, ktorí vyplnili dotazník ju označilo za dobrú alebo veľmi dobrú.

Otázka 8 – Verejné priestranstvá a zeleň

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi dobrá	0	0 %
Dobrá	9	50,0 %
Dostatočná	3	16,7 %
Nedostatočná	6	33,3 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Starostlivosť o verejné priestranstvá je hodnotená priemerne. Tretina respondentov ju považuje za nedostatočnú, čo poukazuje na potrebu pravidelnejšej údržby.

Otázka 9 – Miestny cintorín

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi dobrá	2	11,1 %
Dobrá	8	44,4 %
Dostatočná	2	11,1 %
Nedostatočná	6	33,3 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Hodnotenie starostlivosti o cintorín je pomerne rozdelené. Kým viac ako polovica respondentov je spokojná, tretina považuje jeho stav za nedostatočný.

Otázka 10 – Odpadové hospodárstvo

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi spokojný/á	1	5,6 %
Skôr spokojný/á	7	38,9 %
Skôr nespokojný/á	6	33,3 %
Veľmi nespokojný/á	4	22,2 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Odpadové hospodárstvo patrí medzi problematické oblasti. Nespokojnosť vyjadrilo viac ako 55 % respondentov, čo poukazuje na potrebu zlepšenia systému nakladania s odpadmi.

Otázka 11 – Možnosti zamestnania

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Veľmi dobre	1	5,6 %
Dobre	8	44,4 %
Obmedzene	7	38,9 %
Nedostatočne	1	5,6 %
Študent	1	5,6 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Väčšina respondentov hodnotí možnosti zamestnania ako dobré alebo obmedzené. Výsledky naznačujú potrebu podpory pracovných príležitostí najmä pre mladých obyvateľov.

Otázka 12 – Priority rozvoja obce

Oblasť	Počet	Podiel (%)
Infraštruktúra	13	72,2 %
Kultúrny a komunitný život	1	5,6 %
Ochrana životného prostredia	2	11,1 %
Podpora bývania a výstavby	2	11,1 %
Ostatné oblasti	0	0 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Najvyššou prioritou obyvateľov je jednoznačne rozvoj infraštruktúry, predovšetkým miestnych komunikácií a chodníkov.

Otázka 13 – Preferovaný prístup k rozvoju obce

Odpoveď	Počet	Podiel (%)
Aktívny rozvoj obce	10	55,6 %
Mierny rozvoj obce	6	33,3 %
Zachovanie súčasného stavu	0	0 %
Trvalo udržateľný rozvoj	2	11,1 %
Spolu	**18**	**100 %**

Komentár: Viac ako polovica respondentov podporuje aktívny rozvoj obce. Obyvatelia majú záujem o modernizáciu a investície pri zachovaní pozitívnych charakteristík obce.

Súhrnné zistenia z dotazníka

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplynulo, že obyvatelia obce Hodruša-Hámre, ktorí vyplnili dotazník (18; 100 %) sú celkovo spokojní s bývaním, s kultúrnym a spoločenským životom a pozitívne hodnotia aj sociálne služby a dostupnosť internetu. Za najvýznamnejšie nedostatky považujú stav miestnych komunikácií, chodníkov a stav odpadového hospodárstva. Medzi najdôležitejšie rozvojové priority zaradili investície do infraštruktúry, pričom podporujú aktívny rozvoj obce v nasledujúcom programovom období. Otvorené odpovede zároveň poukázali na potrebu rozvoja kanalizácie, zlepšenia verejných priestranstiev, obci navrhujú podporovať rozvoj cestovného ruchu a turizmu, zamerať sa na ochranu pamiatok kultúrneho dedičstva a vytvárať navrhli obyvatelia priaznivejšie podmienky pre mladé rodiny a vytvárať je navrhujú aj nové pracovné príležitosti.

Respondenti vo svojich návrhoch na zlepšenie kvality života v obci najčastejšie poukazovali na potrebu zlepšenia technickej infraštruktúry. Za dôležité považujú najmä opravu a výstavbu miestnych komunikácií, dobudovanie chodníkov pre peších, rozšírenie vodovodnej a kanalizačnej siete a modernizáciu verejných priestorov. Obyvatelia zároveň navrhujú zlepšiť starostlivosť o obecné priestranstvá, doplniť odpadkové koše a skvalitniť systém zberu komunálneho odpadu.

Viaceré návrhy sa týkali efektívnejšieho využívania externých finančných zdrojov, predovšetkým eurofondov a spolupráce s miestnymi akčnými skupinami (MAS), ktoré by mohli podporiť realizáciu rozvojových projektov v obci. Respondenti zdôraznili potrebu investícií do kanalizácie, obnovy ciest a ďalšej technickej vybavenosti obce.

Obyvatelia tiež poukázali na význam rozvoja komunitného života prostredníctvom zriadenia materského centra a organizovania podujatí pre deti a rodiny. Dôležitou témou bolo aj aktívnejšie zapájanie obyvateľov do života obce a zlepšenie ich informovanosti o pripravovaných aktivitách a rozvojových zámeroch.

Medzi ďalšie návrhy patrili nasledovné: zlepšenie odpadového hospodárstva, podpora dobrovoľných požiarnych zborov prostredníctvom zvyšovania ich vybavenosti a odbornej pripravenosti, ako aj budovanie cyklochodníkov a podpora bezpečnej cyklistickej dopravy. Respondenti zároveň poukázali na potrebu vytvárania nových pracovných príležitostí a rozvoja miestnych služieb vrátane kvalitnejších obchodov s potravinami a stravovacích zariadení.

Významná časť návrhov smerovala aj k zlepšeniu životného prostredia a verejného priestoru, najmä prostredníctvom vodozádržných opatrení, zabezpečenia čistoty a poriadku

v obci a celkového skvalitnenia podmienok pre život jej obyvateľov. Celkovo možno konštatovať, že obyvatelia preferujú komplexný rozvoj obce založený na modernizácii infraštruktúry, podpore komunitného života a na efektívnom využívaní dostupných rozvojových možností.

Z odpovedí respondentov vyplýva, že obyvatelia obce Hodruša-Hámre považujú za dôležité zachovať najmä bohaté historické a kultúrne dedičstvo obce. Opakovane zdôrazňovali v dotazníkoch viacerí respondenti potrebu ochrany baníckej histórie, historických budov a kultúrnych pamiatok, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou identity obce. Medzi najčastejšie uvádzané prvky patrili baníctvo, banícke objekty, historické kostoly, klopačka a ďalšie pamiatky pripomínajúce významnú minulosť obce.

Respondenti zároveň vyjadrili záujem o zachovanie miestnych tradícií, folklóru a kultúrnych podujatí, ktoré prispievajú k upevňovaniu komunitného života a posilňujú vzťah obyvateľov k obci. Za dôležité považujú podporu kultúrnych, športových a spoločenských aktivít, ako aj vytváranie príležitostí na vzdelávanie a voľnočasové vyžitie pre všetky vekové skupiny.

Viaceré odpovede poukazovali na potrebu zachovania pokojného vidieckeho a baníckeho charakteru obce, ktorý je vnímaný ako jej významná hodnota. Obyvatelia by radi zachovali jedinečný ráz jednotlivých častí obce a podporovali jeho rozvoj citlivým spôsobom aj v budúcnosti.

Významnou témou bola aj ochrana prírodného bohatstva obce. Respondenti zdôraznili potrebu zachovania prírodného prostredia, čistoty lesov a vodných tokov, pitnej vody a podpory turizmu založeného na prírodných a historických hodnotách územia. Za perspektívnu oblasť rozvoja považujú najmä cestovný ruch využívajúci potenciál jazier, baníckej histórie a športovo-rekreačných možností obce.

Z odpovedí možno konštatovať, že obyvatelia si želajú zachovať pre budúce generácie predovšetkým kultúrno-historické dedičstvo, miestne tradície, kvalitné životné prostredie a komunitný charakter obce, ktoré považujú za jej najväčšie hodnoty a potenciál ďalšieho rozvoja.

Z odpovedí respondentov vyplýva, že obyvatelia obce Hodruša-Hámre vnímajú svoju obec prevažne pozitívne a oceňujú najmä jej prírodné prostredie, pokojný vidiecky charakter, bohatý kultúrny a spoločenský život a historické dedičstvo. Pozitívne hodnotia fungovanie materskej školy, organizovanie kultúrnych podujatí a komunitný život, ktoré považujú za významné prednosti obce.

Respondenti zároveň poukázali na viaceré oblasti, ktoré si vyžadujú zlepšenie. Najčastejšie navrhovali investície do technickej infraštruktúry, predovšetkým opravy miestnych komunikácií, dobudovanie chodníkov, rekonštrukciu vodovodu a kanalizácie. Osobitne upozorňovali na nevyhovujúci stav ciest a absenciu chodníkov najmä v časti Dolné Hámre, kde sa podľa nich zvyšuje intenzita cestnej premávky a vznikajú bezpečnostné riziká pre chodcov.

Obyvatelia by privítali rozšírenie ponuky voľnočasových aktivít pre deti a rodiny, ďalší rozvoj detských ihrísk a podporu komunitných a kultúrnych podujatí. Za dôležité považujú aj zachovanie a rozvoj vidieckeho charakteru obce a ochranu jej prírodných a historických hodnôt.

Viaceré návrhy v dotazníkoch smerovali k podpore cestovného ruchu. Respondenti navrhujú vybudovanie turistických chodníkov, náučných tabúľ o baníckej histórii, oddychových zón pre rodiny, označenie miestnych ulíc a vytvorenie tematických trás vedúcich k historickým banským štôlňam. Takéto opatrenia by podľa nich mohli zvýšiť atraktivitu obce pre návštevníkov a zároveň podporiť miestnu identitu.

V odpovediach sa objavili aj návrhy na väčšie zapájanie obyvateľov do života obce a do starostlivosti o verejné priestory. Respondenti zdôrazňovali potrebu aktívnejšej

spolupráce medzi samosprávou a obyvateľmi pri rozvoji obce a organizovaní spoločenských aktivít.

Niektorí respondenti upozornili aj na demografické problémy obce, najmä starnutie obyvateľstva a odchod mladých ľudí. Navrhujú preto podporovať opatrenia, ktoré prispejú k udržaniu a prilákaniu mladých rodín, rozšíreniu pracovných príležitostí a zlepšeniu kvality života v obci. Zároveň poukázali na potrebu riešenia sociálnych otázok a efektívnejšieho využívania pracovných programov pre dlhodobo nezamestnaných obyvateľov.

Celkovo možno konštatovať, že obyvatelia majú záujem o ďalší rozvoj obce pri zachovaní jej jedinečného charakteru. Za priority považujú najmä zlepšenie infraštruktúry, podporu komunitného života, rozvoj cestovného ruchu, ochranu kultúrno-historického dedičstva a vytváranie priaznivejších podmienok pre život súčasných aj budúcich generácií obyvateľov.

Všetkým zúčastneným respondentom vyjadrujeme poďakovanie za to, že sa dotazníkového prieskumu zúčastnili.

3.3 SWOT analýza interného a externého prostredia obce Hodruša-Hámre

V analýze interného a externého prostredia obce Hodruša-Hámre sa zaoberáme prvými krokmi tvorby rozvojového dokumentu, zostavením relevantnej a výpovednej SWOT analýzy. SWOT analýza poukazuje na silné a slabé stránky obce. Silné stránky a príležitosti majú priaznivý vplyv na rozvoj obce. Negatívne vplyvy, čiže ohrozenia majú vplyv na každý krok a stupeň rozvoja PHRSR, preto je potrebné sa na ne zamerať a odstrániť ich.

Hlavnou víziou obce je:

- Vytvoriť modernú, bezpečnú a atraktívnu obec, ktorá bude poskytovať svojim obyvateľom kvalitné podmienky na život, prácu a trávenie voľného času pri zachovaní jedinečného prírodného, kultúrneho a historického dedičstva. Obec sa bude usilovať o udržateľný rozvoj založený na efektívnom využívaní prírodných zdrojov, na ochrane životného prostredia a na zachovaní baníckych tradícií, ktoré tvoria významnú súčasť jej identity.
- Dôležitou súčasťou vízie je modernizácia technickej a dopravnej infraštruktúry, rozvoj občianskej vybavenosti, skvalitňovanie verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov. Obec bude podporovať obnovu miestnych komunikácií, zameriavať sa na obnovu a udržanie vodohospodárskej infraštruktúry, obec bude hľadať energeticky úsporné riešenia, rozvíjať digitalizáciu služieb a vytvárať kvalitný verejný priestor.
- Významnou prioritou je aj ochrana a obnova kultúrnych pamiatok, podpora a rozvoj cestovného ruchu a využitie potenciálu územia zapísaného v lokalite UNESCO Banská Štiavnica a okolie. Rozvoj turizmu bude založený na propagácii baníckej histórie, prírodných krás Štiavnických vrchov, kultúrnych podujatí a na vytváraní nových možností pre aktívny oddych návštevníkov.

- Obec bude vytvárať priaznivé podmienky pre rozvoj podnikania, podporovať miestnych podnikateľov, zameriavať sa na rozvoj služieb, remesiel a cestovného ruchu, čím prispeje k tvorbe pracovných príležitostí a k posilneniu miestnej ekonomiky. Súčasne bude obec podporovať spoluprácu s občanmi, podnikateľmi, s občianskymi združeniami a s okolitými samosprávami pri realizácii rozvojových projektov.
- Neoddeliteľnou súčasťou vízie je podpora kvalitného vzdelávania, kultúry, športu a komunitného života. Obec sa bude usilovať o vytváranie podmienok pre aktívne trávenie voľného času detí, mládeže, dospelých aj seniorov, podporovať medzigeneračnú spoluprácu a rozvíjať komunitné aktivity posilňujúce miestnu identitu.
- Dlhodobou víziou obce Hodruša-Hámre je byť prosperujúcou, ekologicky zodpovednou a konkurencieschopnou vidieckou obcou, ktorá dokáže efektívne využívať dostupné finančné zdroje, realizovať rozvojové projekty a zabezpečovať svojim obyvateľom vysokú kvalitu života pri zachovaní hodnôt pre budúce generácie.

Tabuľka 17 SWOT analýza obce Hodruša-Hámre

Silné stránky (Strengths)	**Slabé stránky (Weaknesses)**
Významná banícka história a kultúrne dedičstvo.	Starnutie obyvateľstva a odchod mladých ľudí za prácou.
Územie zapísané v lokalite UNESCO Banská Štiavnica a okolie.	Obmedzené finančné možnosti obce pri realizácii väčších investičných projektov..
Výhodná poloha a dopravná dostupnosť	Obmedzené pracovné príležitosti priamo v obci.
Atraktívne prírodné prostredie	Nedostatok stavebných pozemkov pre individuálnu bytovú výstavbu.
Rozvinutý potenciál pre cestovný ruch a rekreáciu.	Nedostatok parkovacích plôch.
Tradícia baníctva a zachované banské diela.	Potreba rekonštrukcie miestnych komunikácií a verejných priestranstiev.
Dobrá občianska vybavenosť (škola, škôlka, súkromná stredná škola, ubytovacie a stravovacie zariadenia, športové a kultúrne zariadenia).	Vyššie náklady na údržbu rozsiahleho územia obce.
Skúsenosti obce s čerpaním eurofondov a realizáciou projektov atď.	Nevysporiadané vlastnícke vzťahy k niektorým pozemkom atď.
Príležitosti (Opportunities)	**Ohrozenia (Threats)**
Získavanie finančných prostriedkov z fondov EÚ a štátnych dotácií.	Pokračujúci pokles počtu obyvateľov a starnutie populácie.
Rozvoj cestovného ruchu a turizmu založeného na baníctve, histórii a prírode.	Znižovanie objemu dotačných zdrojov pre samosprávy.
Obnova a využitie kultúrnych pamiatok na turistické účely.	Rast cien energií a stavebných materiálov.
Budovanie cyklotrás, turistických chodníkov a oddychových zón.	Zhoršovanie technického stavu infraštruktúry pri nedostatku financií.
Podpora ekologických a energeticky úsporných projektov.	Negatívne dôsledky klimatických zmien (prívalové dažde, veterné kalamity, sucho).
Rozvoj podnikania, agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu.	Legislatívne zmeny ovplyvňujúce kompetencie a financovanie samospráv.
Digitalizácia služieb samosprávy a modernizácia verejnej správy.	Odchod kvalifikovanej pracovnej sily do väčších miest alebo do zahraničia.
Spolupráca s okolitými obcami a regiónom pri spoločných projektoch rôznych zameraní atď.	Pokles výnosov z podielových daní a obmedzenie dotačných programov.

Spracovala: RNDr. Anna Štefanková, 2026

SWOT analýza poukazuje na to, že obec Hodruša-Hámre disponuje významným prírodným, historickým a kultúrnym potenciálom, ktorý vytvára priaznivé podmienky

pre ďalší rozvoj cestovného ruchu a turizmu, pre ochranu kultúrneho dedičstva a zvyšovanie kvality života obyvateľov. Medzi jej najväčšie prednosti patrí zachované banícke dedičstvo, množstvo kultúrnych pamiatok, dopravná dostupnosť, realizácia kultúrnych a športových atraktivít a výhodná je aj prostredie tajchov, kopaníc a Štiavnických vrchov. Na druhej strane obec čelí problémom typickým pre vidiecke samosprávy, ako sú starnutie obyvateľstva, odchod mladých ľudí za prácou alebo vzdelaním, bývaním, potreba modernizácie technickej infraštruktúry či obmedzené pracovné príležitosti. Budúci rozvoj obce bude závisieť predovšetkým od efektívneho využívania externých finančných zdrojov, od podpory podnikania, rozvoja udržateľného cestovného ruchu a zachovania prírodného a kultúrneho bohatstva pre budúce generácie.

ČASŤ B.

STRATEGICKÁ ČASŤ

4 HIERARCHIA STRATEGICKÝCH CIEĽOV

Silné stránky obce Hodruša-Hámre majú pozitívny vplyv na rozvoj obce, zahŕňajú v sebe konkurenčné a komparatívne výhody obce pre rozvoj aktivít v danom území. Slabé stránky majú nepriaznivý vplyv na rozvoj obci. Pozitívne vplyvy v danom území označujeme ako príležitosti a negatívne vplyvy považujeme za ohrozenia, medzi ktoré môžeme zaradiť hospodársku a finančnú krízu, nedoriešené majetkové pomery a pod. Kľúčom v procese tvorby stratégie je cyklicky sa opakujúca sociálna a občianska mobilizácia, ktorá ovplyvňuje každý krok a stupeň tvorby programu, hospodárskeho, sociálneho a ekonomického rozvoja obce.

4.1 Strategické oblasti rozvoja obce Hodruša-Hámre na obdobie rokov 2026 − 2031

Rozvojová stratégia je výstupom procesu strategického plánovania a jej ťažiskom je stanovenie hlavných cieľov a oblastí rozvoja. Strategické programovanie a jeho výstup programu rozvoja sa preto zameriava viac na konkretizáciu procesov realizácie a napĺňania cieľov. Obec Hodruša-Hámre má vypracovaný *„Územný plán obce“*. Pre svoj rozvoj potrebuje mať podľa zákona o podpore regionálneho rozvoja aj PHRSR, ktorý bude podporovať rozvojové ciele a rozumnou stratégiou sa k týmto cieľom dopracuje.

Stratégia rozvoja obce je vypracovaná v súlade so strategickými dokumentmi SR a EÚ a vychádza z výsledkov analytickej časti, z dotazníkového prieskumu a nadväzuje na SWOT analýzu, pričom sa snaží eliminovať a zmierniť identifikované problémy pomocou určených faktorov rozvoja. Stratégia zvolená na dosiahnutie strategického cieľa vychádza z poznania komplexných potrieb obce.

Účelom strategickej časti tohto dokumentu je navrhnúť prioritné oblasti a opatrenia, ktoré sú priamo v kompetencii samosprávy (obce) a obec ich zabezpečuje v zmysle platnej legislatívy, alebo nie sú priamo v kompetencii obce, ale obec ich v rámci svojich schopností a možností dokáže ovplyvniť najmä pri využití princípu partnerstva vytváraním synergických efektov.

Obec si stanovila nasledovné prioritné oblasti svojho rozvoja počas rokov 2026 – 2031. Pri definovaní rozvojových priorít obce vychádzame zo strategických dokumentov Európskej únie, Slovenskej republiky a regionálnej úrovne, predovšetkým z **Plánu obnovy a odolnosti SR**, **Stratégie Európa 2030**, **Programu Slovensko 2021 – 2027**, **Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja**, **Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR** a **Envirostratégie 2030**.

Na základe týchto dokumentov možno identifikovať nasledujúce prioritné oblasti rozvoja obce:

1. **Rozvoj technickej infraštruktúry**
    - modernizácia miestnych komunikácií a mostov,
    - budovanie a rekonštrukcia vodovodu a kanalizácie,
    - zlepšenie odvodnenia a protipovodňových opatrení,
    - modernizácia verejného osvetlenia,
    - rozvoj digitálnej infraštruktúry atď.

2. **Doprava a udržateľná mobilita**
    - zvyšovanie bezpečnosti cestnej premávky,
    - budovanie chodníkov a cyklotrás,
    - podpora verejnej dopravy,
    - rozvoj nabíjacej infraštruktúry pre elektromobilitu a pod.
3. **Ochrana životného prostredia a adaptácia na zmenu klímy**
    - zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov,
    - využívanie obnoviteľných zdrojov energie,
    - ochrana lesov, vodných tokov a biodiverzity,
    - zlepšenie odpadového hospodárstva a recyklácie,
    - výsadba zelene a zadržiavanie dažďovej vody, atď.
4. **Rozvoj cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva**
    - obnova kultúrnych a technických pamiatok,
    - rozvoj baníckeho turizmu a cestovného ruchu,
    - budovanie turistickej a cyklistickej infraštruktúry,
    - propagácia kultúrnych a prírodných hodnôt obce,
    - podpora miestnych tradícií, športových a kultúrnych podujatí.
5. **Sociálna infraštruktúra a kvalita života**
    - rozvoj školstva a predškolskej výchovy,
    - podpora sociálnych služieb,
    - vybudovanie sociálneho podniku v obci/v regióne,
    - rozvoj zdravotnej starostlivosti,
    - podpora športu, kultúry a voľnočasových aktivít,
    - vytváranie bezbariérového prostredia.
    - rozvoj terénnej a opatrovateľskej služby v domácom prirodzenom prostredí (integrácia sociálnych a zdravotných služieb a zlepšovanie celkovej efektivity starostlivosti),
    - poskytovanie služieb cez Centrum integrovanej sociálnej a zdravotnej služby v Novej Bani,
    - zabezpečovanie dostupnej, kvalitnej a komplexne prepojenej sociálnej a zdravotnej starostlivosti na komunitnej úrovni v regióne (CISZS Nová Baňa),
    - zabezpečovanie a poskytovanie služieb cez DD a DSS Societa,
    - budovanie služieb občianskej vybavenosti,
    - rozvoj dlhodobej starostlivosti poskytovanej na komunitnej úrovni prostredníctvom CISZS v BBSK, podpora seniorov, zdravotne znevýhodnených a ľudí v náročných životných situáciách,
    - rozvoj terénnej opatrovateľskej služby v obci tak, aby boli dostupnejšie, flexibilnejšie a prispôsobené individuálnym potrebám občanov.
6. **Podpora bývania a územného rozvoja**
    - vytváranie podmienok pre individuálnu bytovú výstavbu,
    - príprava stavebných pozemkov,
    - rozvoj nájomného bývania,
    - revitalizácia verejných priestranstiev.
7. **Hospodársky rozvoj a zamestnanosť**
    - podpora malého a stredného podnikania,
    - rozvoj remesiel a miestnych služieb,
    - podpora inovácií a digitalizácie,

- vytváranie nových pracovných príležitostí.

8. **Bezpečnosť a krízové riadenie**
    - modernizácia vybavenia dobrovoľného hasičského zboru,
    - rozvoj kamerových systémov,
    - preventívne opatrenia proti živelným pohromám,
    - zvyšovanie pripravenosti na mimoriadne udalosti.
9. **Efektívna verejná správa a digitalizácia**
    - digitalizácia služieb samosprávy,
    - elektronická komunikácia s občanmi,
    - inteligentné (smart) riešenia pre obec,
    - efektívne využívanie externých finančných zdrojov.
10. **Rozvoj komunitného života**

- podpora činnosti spolkov a občianskych združení,
- podpora dobrovoľníctva,
- organizovanie komunitných, športových a kultúrnych podujatí,
- posilňovanie spolupráce medzi obcou, spolkami, združeniami, podnikateľmi a občanmi.

1. Oblasť: Rozvoj technickej infraštruktúry

Cieľom rozvoja technickej infraštruktúry je vytvoriť moderné, bezpečné, ekologické a inteligentné technické zázemie obce, ktoré zabezpečí kvalitné životné podmienky obyvateľov, podporí hospodársky rozvoj, zvýši odolnosť voči klimatickým zmenám a prispeje k efektívnemu riadeniu samosprávy prostredníctvom princípov Smart Village (tzn. inteligentná obec).

Dopravná infraštruktúra

- modernizácia, rekonštrukcia, dostavba a výstavba miestnych komunikácií,
- rekonštrukcia mostov, lávok a oporných múrov,
- budovanie nových miestnych ciest podľa rozvojových lokalít,
- obnova asfaltových a spevnených povrchov,
- výstavba a rekonštrukcia chodníkov,
- budovanie bezbariérových prístupov,
- budovanie cyklotrás a cyklochodníkov,
- výstavba spoločných trás pre chodcov a cyklistov,
- modernizácia autobusových zastávok,
- budovanie prestupných bodov verejnej dopravy,
- rekonštrukcia parkovísk,
- budovanie záchytných parkovísk,
- inteligentné riadenie parkovania,
- výstavba nabíjacích staníc pre elektromobily,
- budovanie nabíjacích staníc pre elektrobicykle,
- doplnenie dopravného značenia,
- inteligentné priechody pre chodcov,
- zvýšenie bezpečnosti križovatiek,
- doplnenie spomaľovacích prvkov,
- budovanie dopravných ostrovčekov v centre obci,
- inteligentné dopravné značenie.

Vodné hospodárstvo

- rekonštrukcia verejného vodovodu v obci,
- rozšírenie vodovodnej siete do nových lokalít,
- modernizácia vodojemov,
- budovanie záložných zdrojov pitnej vody,
- digitalizácia monitorovania vodovodnej siete,
- znižovanie strát vody,
- inteligentné meranie spotreby vody,
- diaľkový monitoring porúch,
- ochrana vodných zdrojov.

Kanalizácia a čistenie odpadových vôd

- výstavba splaškovej kanalizácie,
- rozšírenie kanalizačnej siete,
- rekonštrukcia kanalizačných potrubí,
- výstavba dažďovej kanalizácie,
- modernizácia čistiarní odpadových vôd,
- budovanie malých lokálnych ČOV,
- oddelenie dažďových a splaškových vôd,
- inteligentné monitorovanie kanalizačnej siete,
- monitorovanie kvality odpadových vôd.

Odvodnenie a protipovodňové opatrenia

- budovanie dažďových rigolov,
- rekonštrukcia priepustov,
- čistenie odvodňovacích kanálov,
- budovanie retenčných nádrží,
- budovanie vsakovacích systémov,
- výstavba dažďových záhrad,
- budovanie zelených pásov na zachytávanie vody,
- revitalizácia vodných tokov,
- stabilizácia brehov,
- protipovodňové hrádze,
- inteligentný monitoring vodných tokov,
- systém včasného varovania pred povodňami.

Energetická infraštruktúra

- modernizácia verejného osvetlenia na LED technológiu,
- inteligentné riadenie verejného osvetlenia,
- regulácia intenzity osvetlenia podľa pohybu,
- modernizácia elektrických rozvodov,
- posilnenie distribučnej siete,
- budovanie fotovoltických elektrární na verejných budovách,
- komunitná energetika,
- budovanie batériových úložísk,
- energetický manažment obecných budov,

- využívanie obnoviteľných zdrojov energie,
- využitie tepelných čerpadiel,
- modernizácia vykurovacích systémov,
- energetické audity,
- znižovanie energetickej náročnosti verejných objektov.

Digitálna infraštruktúra

- rozšírenie vysokorýchlostného optického internetu,
- podpora 5G infraštruktúry,
- budovanie verejných Wi-Fi zón,
- rozvoj internetu vecí (IoT),
- inteligentné senzory v obci,
- budovanie dátovej infraštruktúry,
- modernizácia serverovej infraštruktúry,
- kybernetická bezpečnosť obecného úradu,
- záložné dátové centrá,
- cloudové riešenia pre samosprávu,
- digitalizácia technických máp,
- GIS systémy,
- digitálny pasport komunikácií,
- digitálny pasport verejného osvetlenia,
- digitálny pasport zelene,
- digitálna evidencia inžinierskych sietí.

Odpadové hospodárstvo

- modernizácia zberných miest,
- dobudovanie zberného dvora,
- polopodzemné kontajnery,
- inteligentné kontajnery so senzormi naplnenosti,
- optimalizácia zberových trás,
- podpora triedeného zberu,
- kompostárne,
- komunitné kompostovanie,
- zber biologicky rozložiteľného odpadu,
- elektronická evidencia odpadov.

Smart Village projekty

- centrálna Smart platforma obce,
- digitálny informačný systém obce,
- mobilná aplikácia pre občanov,
- online hlásenie porúch,
- digitálne podnety občanov,
- inteligentné riadenie verejného osvetlenia,
- inteligentné parkovanie,
- inteligentné odpadové hospodárstvo,
- inteligentné meranie spotreby energií,
- smart vodomery,

- smart elektromery,
- inteligentný monitoring ovzdušia,
- monitoring hluku,
- monitoring prašnosti,
- monitoring kvality vody,
- meteostanice,
- senzory zrážok,
- senzory hladiny vodných tokov,
- inteligentné zavlažovanie verejnej zelene,
- inteligentné riadenie spotreby vody,
- inteligentné riadenie budov,
- automatizácia vykurovania,
- diaľkový dohľad nad obecnými objektmi,
- inteligentný kamerový systém,
- analytické kamerové systémy,
- elektronické úradné služby,
- digitálne úradné tabule,
- elektronické rezervácie služieb obce,
- inteligentné informačné kiosky,
- digitálny obecný rozhlas,
- varovný informačný systém,
- inteligentné riadenie krízových situácií,
- využitie umelej inteligencie pri správe majetku,
- prediktívna údržba infraštruktúry,
- otvorené obecné dáta (Open Data),
- digitálne dvojča obce (Digital Twin),
- energetický manažment obce v reálnom čase,
- monitorovanie uhlíkovej stopy,
- smart komunitná energetika,
- zdieľanie energie medzi verejnými budovami,
- inteligentné nabíjacie stanice pre elektromobilitu.

Technická správa obecného majetku

- digitalizácia správy obecného majetku,
- pasportizácia všetkých inžinierskych sietí,
- evidencia technického stavu infraštruktúry,
- plánovanie preventívnej údržby,
- automatizovaný monitoring porúch,
- modernizácia technického vybavenia obce,
- obstaranie komunálnej techniky,
- inteligentné riadenie zimnej údržby,
- inteligentné riadenie letnej údržby,
- ekologizácia komunálnej techniky.

Klimatická odolnosť technickej infraštruktúry

- adaptácia infraštruktúry na klimatické zmeny,
- zvyšovanie odolnosti voči extrémnym zrážkam,
- znižovanie prehrievania zastavaného územia,

- budovanie zelenej infraštruktúry,
- využívanie prírode blízkych opatrení,
- podpora modro-zelenej infraštruktúry,
- využívanie dažďovej vody vo verejných objektoch,
- recyklácia vody na technické účely,
- zvyšovanie energetickej sebestačnosti obce,
- podpora uhlíkovo neutrálnej infraštruktúry.

Strategický zámer: Budovať modernú, bezpečnú, ekologickú a inteligentnú technickú infraštruktúru založenú na princípoch Smart Village, digitalizácie, energetickej efektívnosti, klimatickej odolnosti a udržateľného rozvoja, ktorá zabezpečí kvalitné verejné služby, efektívnu správu majetku a vysokú kvalitu života obyvateľov obce.

Tabuľka 18: 1. Prioritná oblasť: Rozvoj technickej infraštruktúry a Smart Village

1. Rozvoj technickej infraštruktúry a Smart Village	**1.1 Modernizácia dopravnej infraštruktúry**	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, mostov, lávok, oporných múrov, chodníkov, bezbariérových trás, cyklochodníkov, parkovísk, modernizácia autobusových zastávok, budovanie dopravného značenia, inteligentných priechodov, dopravných ostrovčekov, spomaľovacích prvkov, inteligentného riadenia dopravy a parkovania, nabíjacích staníc pre elektromobily a elektrobicykle.
	1.2 Rozvoj vodného hospodárstva a kanalizácie	Výstavba a rekonštrukcia vodovodu, rozšírenie vodovodnej siete, rekonštrukcia vodojemov, čerpacích staníc, budovanie kanalizácie, dažďovej kanalizácie, čistiarní odpadových vôd, lokálnych ČOV, inteligentný monitoring vodovodnej a kanalizačnej siete, znižovanie strát vody, smart vodomery.
	1.3 Zvyšovanie odolnosti voči klimatickým zmenám	Rekonštrukcia odvodňovacích systémov, budovanie retenčných nádrží, dažďových záhrad, vsakovacích systémov, revitalizácia vodných tokov, stabilizácia brehov, protipovodňové opatrenia, monitoring vodných tokov, systémy včasného varovania pred povodňami, modro-zelená infraštruktúra.
	1.4 Modernizácia energetickej infraštruktúry	Modernizácia verejného osvetlenia na LED, inteligentné riadenie osvetlenia, fotovoltické elektrárne, komunitná energetika, batériové úložiská, energetický manažment verejných budov, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, tepelné čerpadlá, znižovanie energetickej náročnosti objektov.
	1.5 Rozvoj digitálnej infraštruktúry	Budovanie optických sietí, podpora 5G, verejné Wi-Fi siete, cloudové riešenia, modernizácia IT infraštruktúry, kybernetická bezpečnosť, GIS, digitálny pasport

		komunikácií, verejného osvetlenia, zelene a inžinierskych sietí, digitálne technické mapy.
	1.6 Modernizácia odpadového hospodárstva	Dostavba zberného dvora, modernizácia zberných miest, polopodzemné kontajnery, inteligentné kontajnery, elektronická evidencia odpadov, optimalizácia zberových trás, rozvoj triedeného zberu, komunitné kompostovanie a zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu.
	1.7 Zavádzanie Smart Village riešení	Inteligentné riadenie verejného osvetlenia, Smart senzory, monitoring kvality ovzdušia, vody a hluku, meteostanice, inteligentné zavlažovanie, smart parkovanie, digitálny obecný rozhlas, informačné kiosky, mobilná aplikácia obce, elektronické služby, otvorené dáta (Open Data), Digital Twin obce, umelá inteligencia pri správe majetku.
	1.8 Efektívna správa obecného majetku	Digitalizácia správy majetku, pasportizácia infraštruktúry, evidencia technického stavu, plánovanie údržby, automatizovaný monitoring porúch, modernizácia komunálnej techniky, ekologizácia vozového parku, inteligentné riadenie zimnej a letnej údržby.
	1.9 Rozvoj bezpečnostnej a krízovej infraštruktúry	Kamerové systémy, analytické kamerové riešenia, inteligentné monitorovanie verejných priestorov, varovné systémy, krízové informačné systémy, záložné zdroje energie, inteligentné riadenie mimoriadnych udalostí, ochrana kritickej infraštruktúry.
	1.10 Budovanie udržateľnej a inteligentnej obce budúcnosti	Zavádzanie princípov Smart Village, digitalizácia samosprávy, podpora inovácií, energetická sebestačnosť, znižovanie uhlíkovej stopy, inteligentné riadenie spotreby energií, adaptácia na klimatické zmeny, podpora cirkulárnej ekonomiky, prepájanie inteligentných systémov do jednotnej platformy riadenia obce.

2 Oblasť: Doprava a udržateľná mobilita

Cieľom rozvoja dopravy a udržateľnej mobility je vytvoriť bezpečný, moderný, dostupný, ekologický a inteligentný dopravný systém obce, ktorý zabezpečí bezpečný pohyb obyvateľov, podporí rozvoj pešej, cyklistickej a verejnej dopravy, prispeje k znižovaniu negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie a zvýši kvalitu života prostredníctvom princípov udržateľnej mobility a Smart Mobility.

Bezpečnosť cestnej premávky

- modernizácia a rekonštrukcia miestnych komunikácií,
- rekonštrukcia nebezpečných dopravných úsekov,
- modernizácia križovatiek,
- budovanie okružných križovatiek,
- výstavba a modernizácia priechodov pre chodcov,
- inteligentné priechody pre chodcov,
- budovanie bezbariérových priechodov,
- doplnenie vodorovného a zvislého dopravného značenia,
- inštalácia bezpečnostných zvodidiel,
- budovanie spomaľovacích prahov,
- dopravné ostrovčeky,
- osvetlenie priechodov pre chodcov,
- merače rýchlosti,
- inteligentné dopravné značenie,
- kamerové systémy na monitorovanie dopravy,
- preventívne dopravno-bezpečnostné kampane,
- dopravná výchova detí a mládeže.

Pešia doprava

- výstavba nových chodníkov,
- rekonštrukcia existujúcich chodníkov,
- budovanie bezbariérových trás,
- prepájanie obytných zón s občianskou vybavenosťou,
- budovanie peších zón,
- bezpečné trasy do škôl,
- bezpečné trasy k zastávkam verejnej dopravy,
- modernizácia lávok pre peších,
- oddychové zóny pre peších,
- orientačný informačný systém.

Cyklistická infraštruktúra

- výstavba cyklotrás,
- budovanie cyklochodníkov,
- prepojenie obce s okolitými obcami,
- napojenie na regionálne a národné cyklotrasy,
- budovanie cyklomostov a lávok,
- stojany na bicykle,
- cykloprístrešky,
- bezpečné úschovne bicyklov,
- servisné stojany,
- nabíjacie stanice pre elektrobicykle,
- podpora cykloturistiky.

Verejná doprava

- modernizácia autobusových zastávok,

- budovanie bezbariérových zastávok,
- elektronické informačné tabule,
- inteligentné autobusové zastávky,
- koordinácia cestovných poriadkov,
- podpora integrovanej dopravy,
- budovanie prestupných uzlov,
- Park & Ride,
- Bike & Ride,
- zvyšovanie komfortu cestujúcich,
- podpora ekologických autobusov.

Statická doprava

- výstavba parkovísk,
- rekonštrukcia parkovacích plôch,
- budovanie záchytných parkovísk,
- inteligentné parkovanie,
- parkovanie pre bicykle,
- parkovanie pre motocykle, automobily,
- bezbariérové parkovacie miesta,
- zelené parkoviská,
- hospodárenie s dažďovou vodou na parkoviskách.

Elektromobilita

- budovanie verejných nabíjacích staníc,
- nabíjacie stanice pre elektrobicykle,
- elektrifikácia obecného vozového parku,
- podpora nízkoemisných vozidiel,
- inteligentné riadenie nabíjania,
- podpora komunitnej elektromobility,
- infraštruktúra pre alternatívne palivá.

Smart Mobility

- inteligentné riadenie dopravy,
- inteligentné križovatky,
- dopravné senzory,
- monitoring intenzity dopravy,
- smart parkovanie,
- digitálne informačné systémy,
- mobilná aplikácia pre dopravu,
- navigačné systémy,
- otvorené dopravné dáta,
- využitie umelej inteligencie pri riadení dopravy,
- prediktívne riadenie dopravy.

Bezbariérová mobilita

- odstraňovanie architektonických bariér,

- bezbariérové chodníky,
- bezbariérové priechody,
- vodiace pásy pre nevidiacich,
- bezbariérové zastávky,
- bezpečný pohyb seniorov,
- podpora mobility osôb so zdravotným znevýhodnením.

Ekologická a aktívna mobilita

- podpora pešej dopravy,
- podpora cyklistickej dopravy,
- zdieľané bicykle,
- zdieľané elektrobicykle,
- zelené koridory pozdĺž komunikácií,
- výsadba stromov pri cestách,
- oddychové zóny,
- kampane na podporu udržateľnej mobility,
- Európsky týždeň mobility,
- znižovanie emisií z dopravy.

Klimatická odolnosť dopravnej infraštruktúry

- adaptácia komunikácií na klimatické zmeny,
- zlepšenie odvodnenia komunikácií,
- využívanie priepustných povrchov,
- výsadba zelene pozdĺž komunikácií,
- znižovanie prehrievania spevnených plôch,
- ochrana dopravnej infraštruktúry pred extrémnymi poveternostnými javmi.

Strategický zámer: Budovať bezpečný, moderný, inteligentný a ekologický dopravný systém založený na princípoch udržateľnej mobility, Smart Mobility, bezbariérovosti a klimatickej odolnosti, ktorý zabezpečí kvalitnú dopravnú dostupnosť, zvýši bezpečnosť všetkých účastníkov cestnej premávky a prispeje k znižovaniu negatívnych environmentálnych vplyvov dopravy.

Tabuľka 19: 2. Prioritná oblasť: Doprava a udržateľná mobilita

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity
2. Doprava a udržateľná mobilita	**2.1 Zvyšovanie bezpečnosti cestnej premávky**	Rekonštrukcia nebezpečných úsekov ciest, modernizácia križovatiek, budovanie inteligentných priechodov pre chodcov, doplnenie dopravného značenia, osadenie spomaľovacích prvkov, budovanie dopravných ostrovčekov, modernizácia verejného osvetlenia na rizikových miestach, inštalácia meračov rýchlosti, kamerových systémov, zvyšovanie bezpečnosti v okolí škôl a verejných budov, realizácia preventívnych dopravno-bezpečnostných kampaní.
	2.2 Rozvoj pešej dopravy a cyklistickej infra-štruktúry	Výstavba a rekonštrukcia chodníkov, budovanie bezbariérových trás, cyklotrás a cyklochodníkov, spoločných trás pre chodcov a cyklistov, lávok, odpočívadiel, stojanov na bicykle, cyklopristreškov, servisných stanovíšť,

		bezpečných úschovní bicyklov, prepojenie na regionálne a národné cyklotrasy, rozvoj cykloturistiky.
	2.3 Podpora verejnej dopravy	Modernizácia autobusových zastávok, budovanie bezbariérových nástupíšť, inteligentných zastávok s elektronickými informačnými panelmi, zlepšenie prestupných bodov, podpora integrovanej verejnej dopravy, koordinácia cestovných poriadkov, budovanie parkovísk Park & Ride a Bike & Ride, podpora ekologických autobusov a digitálnych informačných systémov pre cestujúcich a návštevníkov.
	2.4 Rozvoj nabíjacej infraštruktúry pre elektromobilitu	Budovanie verejných nabíjacích staníc pre elektromobily, nabíjacích staníc pre elektrobicykle, podpora elektrifikácie obecného vozového parku, budovanie parkovacích miest s nabíjaním, rozvoj infraštruktúry pre alternatívne palivá, inteligentné riadenie nabíjania a podpora komunitnej elektromobility.
	2.5 Inteligentné riadenie dopravy (Smart Mobility)	Zavádzanie inteligentných dopravných systémov (ITS), monitorovanie intenzity dopravy, inteligentné riadenie križovatiek, smart parkovanie, elektronické informačné tabule, dopravné senzory, mobilné aplikácie pre dopravu, zber a analýza dopravných dát, využitie umelej inteligencie pri riadení dopravy.
	2.6 Rozvoj statickej dopravy	Výstavba a rekonštrukcia parkovísk, záchytných parkovísk, parkovacích plôch pri verejných budovách, inteligentné riadenie parkovania, budovanie parkovacích miest pre bicykle a motocykle, bezbariérové parkovacie miesta, zelené parkoviská s prvkami hospodárenia s dažďovou vodou.
	2.7 Podpora bezbariérovej mobility	Odstraňovanie architektonických bariér, budovanie bezbariérových priechodov, zastávok a chodníkov, inštalácia vodiacich prvkov pre osoby so zdravotným znevýhodnením, budovanie bezpečných trás do škôl, zdravotníckych zariadení a verejných inštitúcií.
	2.8 Podpora ekologickej a aktívnej mobility	Podpora pešej dopravy, cyklistiky, zdieľaných bicyklov a elektrobicyklov, budovanie oddychových zón pri cyklotrasách, výsadba zelene pozdĺž komunikácií, organizovanie kampaní na podporu udržateľnej mobility, realizácia Európskeho týždňa mobility a ďalších environmentálnych aktivít.
	2.9 Modernizácia dopravnej infraštruktúry	Rekonštrukcia miestnych komunikácií, mostov, lávok, odvodnenia komunikácií, modernizácia dopravného značenia, zvyšovanie klimatickej odolnosti dopravnej infraštruktúry, obnova dopravných objektov a technického vybavenia.
	2.10 Budovanie udržateľného dopravného systému obce	Vypracovanie a realizácia plánov udržateľnej mobility (SUMP), prepájanie jednotlivých druhov dopravy, digitalizácia dopravných služieb, znižovanie emisií z dopravy, podpora nízkouhlíkovej mobility, adaptácia dopravnej infraštruktúry na klimatické zmeny a implementácia princípov Smart Mobility.

3. Oblasť: Ochrana životného prostredia a adaptácia na zmenu klímy

Cieľom rozvoja ochrany životného prostredia a adaptácie na zmenu klímy je zabezpečiť udržateľné využívanie prírodných zdrojov, zlepšovať kvalitu životného prostredia, zvyšovať odolnosť obce voči dôsledkom klimatických zmien, podporovať efektívne hospodárenie s energiou, vodou a odpadmi, rozvíjať zelenú a modrú infraštruktúru a vytvárať zdravé, bezpečné a ekologicky stabilné prostredie pre život obyvateľov.

Energetická efektívnosť a udržateľné hospodárenie s energiou

- zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov,
- komplexná obnova budov,
- zatepľovanie objektov,
- výmena okien a dverí,
- modernizácia vykurovacích systémov,
- inteligentné riadenie spotreby energií,
- energetický manažment,
- energetické audity,
- modernizácia verejného osvetlenia,
- znižovanie energetickej náročnosti obecného majetku.

Obnoviteľné zdroje energie

- inštalácia fotovoltických zariadení, elektrární,
- využívanie tepelných čerpadiel,
- využívanie solárnych kolektorov,
- podpora komunitnej energetiky,
- budovanie batériových úložísk,
- využívanie biomasy,
- podpora výroby energie z obnoviteľných zdrojov,
- zvyšovanie energetickej sebestačnosti obce.

Ochrana prírody a biodiverzity

- ochrana lesných porastov,
- ochrana vodných tokov,
- revitalizácia vodných tokov,
- ochrana biotopov,
- podpora biodiverzity,
- obnova prirodzených ekosystémov,
- výsadba pôvodných druhov drevín,
- eliminácia inváznych druhov rastlín,
- ochrana chránených území,
- ekologická stabilita krajiny.

Odpadové hospodárstvo a obehové hospodárstvo

- rozvoj triedeného zberu odpadu,
- budovanie zberných dvorov,
- modernizácia zberných miest,
- polopodzemné kontajnery,
- inteligentné kontajnery,
- komunitné kompostovanie,
- zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu,
- podpora recyklácie,
- predchádzanie vzniku odpadu,
- znižovanie množstva komunálneho odpadu,
- podpora obehového hospodárstva,
- environmentálna osveta.

Voda a adaptácia na klimatické zmeny

- zadržiavanie dažďovej vody,
- budovanie retenčných nádrží,
- budovanie vsakovacích systémov,
- dažďové záhrady,
- zelené strechy,
- zelené steny,
- využívanie dažďovej vody vo verejných budovách,
- revitalizácia vodných plôch,
- ochrana pred povodňami,
- zlepšovanie odvodnenia územia.

Zeleň a modro-zelená infraštruktúra

- výsadba stromov,
- výsadba alejí,
- obnova parkov,
- revitalizácia verejných priestranstiev,
- budovanie oddychových zón,
- zakladanie komunitných záhrad,
- zakladanie ovocných sadov,
- obnova zelene pri komunikáciách,
- zvyšovanie podielu zelene v zastavanom území,
- ochrana významných stromov.

Ochrana ovzdušia

- znižovanie emisií z vykurovania,
- podpora ekologických zdrojov tepla,
- znižovanie prašnosti,
- monitoring kvality ovzdušia,
- podpora nízkoemisnej dopravy,
- výsadba izolačnej zelene,
- opatrenia na znižovanie uhlíkovej stopy.

Environmentálne vzdelávanie

- environmentálna osveta,
- vzdelávacie programy pre školy,
- komunitné environmentálne aktivity,
- dobrovoľnícke brigády,
- kampane na ochranu prírody,
- podpora ekologického správania obyvateľov.

Smart Environment

- inteligentný monitoring kvality ovzdušia,
- monitoring kvality vody,
- monitoring hluku,
- smart meteostanice,
- inteligentné zavlažovanie verejnej zelene,
- digitálny monitoring spotreby energií,
- smart odpadové hospodárstvo,
- environmentálne informačné systémy,
- otvorené environmentálne dáta.

Strategický zámer: Budovať ekologicky zodpovednú, klimaticky odolnú a energeticky efektívnu obec, ktorá chráni prírodné zdroje, podporuje využívanie obnoviteľných zdrojov energie, rozvíja zelenú a modro-zelenú infraštruktúru, efektívne hospodári s odpadmi a vodou a vytvára zdravé životné prostredie pre súčasné aj budúce generácie.

Tabuľka 20 – 3. Prioritná oblasť Ochrana životného prostredia a adaptácia na zmenu klímy

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity
3. Ochrana životného prostredia a adaptácia na zmenu klímy	**3.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov**	Obnova verejných budov, zatepľovanie, modernizácia vykurovania, energetický manažment, inteligentné riadenie spotreby energií, energetické audity.
	3.2 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie	Fotovoltické systémy, tepelné čerpadlá, solárne kolektory, komunitná energetika, batériové úložiská, využívanie biomasy a ďalších obnoviteľných zdrojov energie.
	3.3 Ochrana prírody, krajiny a biodiverzity	Ochrana lesov, vodných tokov a biotopov, revitalizácia krajiny, výsadba pôvodných drevín, eliminácia inváznych druhov, podpora ekologickej stability územia.
	3.4 Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva	Rozšírenie triedeného zberu, dobudovanie zberného dvora, inteligentné kontajnery, komunitné kompostovanie, podpora recyklácie, predchádzanie vzniku odpadu a environmentálna osveta.
	3.5 Adaptácia na klimatické zmeny a hospodárenie s vodou	Zadržiavanie dažďovej vody, retenčné nádrže, vsakovacie systémy, dažďové záhrady, zelené strechy, protipovodňové opatrenia, revitalizácia vodných tokov.

	3.6 Rozvoj zelenej a modro-zelenej infraštruktúry	Výsadba stromov, revitalizácia parkov, zakladanie komunitných záhrad, obnova verejnej zelene, zelené koridory, oddychové zóny, ochrana významných stromov.
	3.7 Zlepšovanie kvality ovzdušia a znižovanie emisií	Podpora ekologického vykurovania, monitoring ovzdušia, znižovanie prašnosti, podpora nízkoemisnej dopravy, opatrenia na znižovanie uhlíkovej stopy.
	3.8 Environmentálne vzdelávanie a zapájanie verejnosti	Environmentálna osveta, vzdelávacie aktivity pre školy, komunitné projekty, dobrovoľnícke brigády, podpora ekologického správania obyvateľov.
	3.9 Zavádzanie Smart Environment riešení	Inteligentné monitorovanie kvality ovzdušia, vody a hluku, smart meteostanice, inteligentné zavlažovanie, digitálny monitoring energií, smart odpadové hospodárstvo a otvorené environmentálne dáta.
	3.10 Podpora udržateľného rozvoja a klimatickej odolnosti obce	Realizácia adaptačných opatrení, podpora uhlíkovej neutrality, cirkulárnej ekonomiky, implementácia environmentálnych stratégií, zvyšovanie odolnosti obce voči klimatickým rizikám.

4. Oblasť: Rozvoj cestovného ruchu, turizmu a kultúrneho dedičstva

Cieľom rozvoja cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva je chrániť, obnovovať a udržateľne využívať kultúrne, historické, technické a prírodné dedičstvo obce, rozvíjať atraktívnu turistickú ponuku, podporovať banícky turizmus, zvyšovať návštevnosť územia, rozvíjať turistickú a cyklistickú infraštruktúru, propagovať miestne tradície, kultúru a šport a vytvárať podmienky pre rozvoj miestnej ekonomiky a podnikania v oblasti cestovného ruchu.

Obnova kultúrneho a historického dedičstva

- obnova národných kultúrnych pamiatok,
- obnova sakrálnych pamiatok,
- obnova technických pamiatok,
- obnova baníckych objektov,
- revitalizácia historických verejných priestranstiev,
- obnova pamätníkov a pamätných miest, krížov,
- rekonštrukcia historických budov,
- ochrana archeologických lokalít,
- digitalizácia kultúrneho dedičstva,
- sprístupňovanie pamiatok UNESCO verejnosti.

Rozvoj baníckeho turizmu

- obnova banských diel,
- sprístupňovanie historických štôlní,

- budovanie baníckych náučných chodníkov,
- vytváranie expozícií baníctva,
- rozvoj zážitkového baníckeho turizmu,
- budovanie návštevníckych centier,
- organizovanie baníckych podujatí,
- prezentácia histórie baníctva,
- spolupráca s baníckymi združeniami a múzeami.

Rozvoj turistickej infraštruktúry

- budovanie turistických chodníkov,
- rekonštrukcia turistických trás,
- budovanie náučných chodníkov, turistickej infraštruktúry,
- oddychové zóny,
- altánky a prístrešky,
- rozhľadne,
- vyhliadkové miesta,
- informačné tabule,
- orientačný systém,
- turistické odpočívadlá,
- hygienická infraštruktúra,
- parkoviská pri turistických lokalitách.
- ubytovacie a stravovacie zariadenia.

Rozvoj cykloturistiky

- budovanie cyklotrás,
- prepájanie regionálnych cyklotrás,
- cykloodpočívadlá,
- stojany na bicykle,
- servisné stanice,
- nabíjacie stanice pre elektrobicykle,
- informačný systém pre cyklistov,
- podpora cykloturistických produktov.

Propagácia cestovného ruchu

- tvorba marketingovej stratégie,
- propagácia obce,
- tvorba turistických máp,
- propagačné materiály,
- webová stránka cestovného ruchu,
- mobilná aplikácia,
- virtuálne prehliadky,
- digitálny marketing,
- informačné kampane,
- spolupráca s oblastnými organizáciami cestovného ruchu.

Rozvoj kultúrneho života

- organizovanie kultúrnych podujatí,
- folklórne festivaly,
- banícke dni,
- koncerty,
- výstavy,
- divadelné predstavenia,
- podpora miestnych umelcov,
- rozvoj komunitných aktivít,
- podpora tradičných remesiel.

Rozvoj športu a rekreácie

- organizovanie športových podujatí,
- turistické pochody,
- cyklistické podujatia,
- športové súťaže,
- rozvoj rekreačných zón,
- podpora aktívneho trávenia voľného času,
- športovo-turistické podujatia.

Ochrana prírodného a kultúrneho dedičstva

- ochrana prírodných lokalít,
- revitalizácia krajiny,
- ochrana vodných tokov,
- ochrana lesov,
- ochrana biodiverzity,
- budovanie náučných prírodných chodníkov,
- environmentálny turizmus.

Smart Tourism

- digitálny informačný systém,
- inteligentné informačné kiosky,
- QR kódy na pamiatkach,
- virtuálne prehliadky,
- audioguide,
- mobilná aplikácia pre turistov,
- online rezervačný systém,
- inteligentné sčítanie návštevníkov,
- digitálny kalendár podujatí,
- otvorené turistické dáta.

Strategický zámer: Budovať atraktívnu a konkurencieschopnú destináciu cestovného ruchu a turizmu založenú na ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva, rozvoji baníckeho turizmu, na kvalitnej turistickej infraštruktúre, podpore miestnych tradícií, kultúry, športu a na využívaní moderných Smart Tourism riešení, ktoré prispejú k rozvoju miestnej ekonomiky a k zvýšeniu kvality života obyvateľov.

Tabuľka 21 – 4. Prioritná oblasť: Rozvoj cestovného ruchu- turizmu a kultúrneho dedičstva

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity
4. Rozvoj cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva	**4.1 Obnova kultúrneho, historického a technického dedičstva**	Obnova národných kultúrnych pamiatok, sakrálnych a technických pamiatok, baníckych objektov, historických budov, pamätníkov, revitalizácia historických verejných priestranstiev a digitalizácia kultúrneho dedičstva.
	4.2 Rozvoj baníckeho turizmu	Obnova a sprístupnenie banských diel a štôlní, budovanie baníckych náučných chodníkov, expozícií, návštevníckych centier, organizovanie baníckych podujatí a prezentácia histórie baníctva.
	4.3 Rozvoj turistickej infraštruktúry	Budovanie turistických chodníkov, náučných chodníkov, rozhľadní, vyhliadkových miest, oddychových zón, informačných tabúľ, orientačných systémov, parkovísk a ďalšieho vybavenia pre návštevníkov.
	4.4 Rozvoj cyklistickej infraštruktúry a cykloturistiky	Budovanie cyklotrás, cyklistických odpočívadiel, servisných stanovíšť, stojanov na bicykle, nabíjacích staníc pre elektrobicykle a prepájanie na regionálne cyklistické siete (prípadne na cyklochodníky).
	4.5 Propagácia kultúrnych a prírodných hodnôt obce	Marketing destinácie, tvorba propagačných materiálov, turistických máp, webovej stránky, mobilnej aplikácie, virtuálnych prehliadok, informačných kampaní a spolupráca s organizáciami cestovného ruchu.
	4.6 Podpora miestnych tradícií a kultúrnych podujatí	Organizovanie folklórnych festivalov, baníckych dní, výstav, koncertov, divadelných predstavení, podpora tradičných remesiel, folklórnych súborov a komunitných podujatí.
	4.7 Rozvoj športových a rekreačných aktivít	Organizovanie športových podujatí, turistických pochodov, cyklistických podujatí, budovanie rekreačných zón a podpora aktívneho trávenia voľného času.
	4.8 Ochrana prírodného a kultúrneho dedičstva a rozvoj ekoturizmu	Ochrana prírodných a kultúrnych lokalít UNESCO, lesov, vodných tokov, biodiverzity, revitalizácia krajiny, budovanie prírodných náučných chodníkov a rozvoj environmentálneho turizmu.
	4.9 Zavádzanie Smart Tourism riešení	Digitálne informačné systémy, QR kódy na pamiatkach, inteligentné informačné kiosky, audioguide, mobilné aplikácie, online rezervačné systémy, digitálny kalendár podujatí a inteligentné monitorovanie návštevnosti.
	4.10 Budovanie udržateľného cestovného ruchu	Podpora udržateľného rozvoja cestovného ruchu, rozvoj spolupráce s podnikateľmi, vytváranie nových turistických produktov, zvyšovanie kvality služieb a prepájanie kultúrneho, prírodného a športového potenciálu obce.

5. Oblasť: Sociálna infraštruktúra a kvalita života

Cieľom rozvoja sociálnej infraštruktúry a kvality života je vytvárať kvalitné, dostupné a inkluzívne podmienky pre život všetkých obyvateľov obce prostredníctvom rozvoja vzdelávania, sociálnych a zdravotných služieb, podpory rodín, seniorov, osôb so zdravotným znevýhodnením a zraniteľných skupín, rozvoja športovej, kultúrnej a komunitnej infraštruktúry, zvyšovania dostupnosti občianskej vybavenosti a vytvárania bezbariérového a zdravého prostredia. Prioritou je zabezpečiť integrovanú sociálnu a zdravotnú starostlivosť na komunitnej úrovni, podporovať aktívne starnutie, sociálne začlenenie a zvyšovať kvalitu života obyvateľov v súlade s princípmi modernej a udržateľnej samosprávy. Táto prioritná oblasť už zahŕňa aj aktuálne smerovanie sociálnej politiky Slovenska – **komunitnú a integrovanú sociálno-zdravotnú starostlivosť**, rozvoj **Centra integrovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti (CISZS) Nová Baňa**, spoluprácu s **DD a DSS Societa**, podporu terénnych a opatrovateľských služieb, bezbariérovosť a digitalizáciu sociálnych a zdravotných služieb, čo je v súlade s cieľmi Programu Slovensko 2021 – 2027 a pripravovanými stratégiami do roku 2035.

Rozvoj školstva a predškolskej výchovy

- modernizácia materských a základných škôl a súkromnej umeleckej školy,
- rozširovanie kapacít materských škôl,
- modernizácia odborných učební,
- digitalizácia vzdelávania,
- inteligentné učebne,
- podpora inkluzívneho vzdelávania,
- bezbariérovosť školských zariadení,
- modernizácia športovísk, ihrísk pri školách,
- podpora celoživotného vzdelávania,
- environmentálne vzdelávanie.

Rozvoj sociálnych služieb

- rozvoj terénnej opatrovateľskej služby,
- rozvoj domácej opatrovateľskej služby,
- rozvoj dennej starostlivosti,
- podpora ambulantných sociálnych služieb,
- podpora odľahčovacej služby,
- podpora komunitných sociálnych služieb,
- rozvoj sociálneho poradenstva,
- podpora sociálnej prevencie,
- rozvoj krízovej pomoci,
- podpora rodín v nepriaznivej sociálnej situácii.
- dlhodobá starostlivosť poskytovania sociálnej a zdravotnej starostlivosti na komunitnej úrovni,
- vybudovanie a rozvoj sociálneho podniku v obci/regióne.

Integrovaná sociálna a zdravotná starostlivosť

- spolupráca s **Centrom integrovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti (CISZS) Nová Baňa**,

- zabezpečenie dostupných služieb prostredníctvom CISZS,
- integrácia sociálnych a zdravotných služieb,
- komunitná dlhodobá starostlivosť,
- koordinácia starostlivosti o seniorov,
- podpora osôb so zdravotným znevýhodnením,
- podpora ľudí v nepriaznivej životnej situácii,
- rozvoj multidisciplinárnej spolupráce.

Rozvoj zdravotnej starostlivosti

- zlepšovanie dostupnosti zdravotnej starostlivosti,
- podpora preventívnych programov,
- podpora primárnej zdravotnej starostlivosti,
- podpora telemedicíny,
- podpora mobilných zdravotných služieb,
- preventívne zdravotné aktivity,
- podpora zdravého životného štýlu.

Starostlivosť o seniorov

- rozvoj terénnych služieb,
- podpora aktívneho starnutia,
- rozvoj komunitných služieb,
- podpora dennej starostlivosti,
- spolupráca s **DD a DSS Societa**,
- podpora domácej starostlivosti,
- rozvoj dobrovoľníctva,
- podpora klubov seniorov.

Rozvoj občianskej vybavenosti

- budovanie komunitných centier,
- modernizácia športového domu a areálu,
- rozvoj verejných služieb, ubytovacích aj stravovacích,
- budovanie detských ihrísk,
- oddychové zóny,
- komunitné priestory,
- rozvoj cintorínov v obci,
- modernizácia domu smútku,
- rozvoj verejných priestranstiev.

Šport a voľnočasové aktivity

- modernizácia športovísk,
- výstavba multifunkčných ihrísk,
- podpora športových klubov,
- podpora mládežníckeho športu,
- organizovanie športových a kultúrnych, spoločenských, hudobných podujatí,
- podpora rekreačného športu,
- rozvoj turistiky,

- podpora voľnočasových aktivít.

Kultúra a komunitný život

- podpora kultúrnych podujatí,
- folklórne podujatia,
- komunitné akcie,
- podpora miestnych spolkov,
- podpora dobrovoľníctva,
- podpora tradičných remesiel, jarmoky, obecné dni a pod.
- rozvoj kultúrnej infraštruktúry,
- podpora medzigeneračných aktivít.

Bezbariérovosť a inklúzia

- odstraňovanie architektonických bariér,
- bezbariérové obecné budovy,
- bezbariérové chodníky,
- bezbariérové zastávky,
- podpora univerzálneho dizajnu,
- podpora sociálnej inklúzie,
- rovnaký prístup k verejným službám (ubytovacích, stravovacích, sociálnych a pod.).

Smart Health & Smart Community

- digitalizácia sociálnych služieb,
- elektronická komunikácia s občanmi,
- online objednávanie služieb,
- inteligentný monitoring potrieb obyvateľov,
- telemedicína,
- digitálne sociálne poradenstvo,
- smart komunitné centrá,
- inteligentné riadenie verejných služieb.

Strategický zámer: Budovať dostupnú, kvalitnú a integrovanú sociálnu a zdravotnú infraštruktúru, podporovať kvalitné vzdelávanie, zdravý životný štýl, šport, kultúru, komunitný život a bezbariérové prostredie s dôrazom na podporu rodín, seniorov, osôb so zdravotným znevýhodnením a všetkých skupín obyvateľov, pričom rozvoj bude založený na princípoch komunitnej starostlivosti, inklúzie, digitalizácie a partnerstva.

Tabuľka 22 – 5. Prioritná oblasť: Sociálna infraštruktúra a kvalita života

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity
5. Sociálna infraštruktúra a kvalita života	**5.1 Rozvoj školstva a predškolskej výchovy**	Modernizácia materských a základných škôl, súkromnej umeleckej školy, rozširovanie kapacít, digitalizácia vzdelávania, inkluzívne vzdelávanie, modernizácia športovísk, ihrísk a bezbariérovosť školských zariadení.
	5.2 Rozvoj sociálnych služieb	Rozvoj terénnej a opatrovateľskej služby, ambulantných a komunitných sociálnych služieb, sociálne poradenstvo, podpora rodín a sociálna prevencia. Vybudovanie sociálneho podniku v obci/v regióne.
	5.3 Rozvoj integrovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti	Rozvoj služieb prostredníctvom Centra integrovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti (CISZS) Nová Baňa, integrácia sociálnych a zdravotných služieb, komunitná dlhodobá starostlivosť a koordinácia starostlivosti o odkázané osoby.
	5.4 Rozvoj zdravotnej starostlivosti	Zvyšovanie dostupnosti zdravotnej starostlivosti, preventívne programy, podpora primárnej zdravotnej starostlivosti, telemedicína a podpora zdravého životného štýlu.
	5.5 Podpora seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením	Rozvoj terénnych služieb, podpora aktívneho starnutia, spolupráca s DD a DSS Societa, podpora domácej starostlivosti, klubov seniorov a dobrovoľníctva.
	5.6 Rozvoj občianskej vybavenosti	Budovanie komunitných centier, modernizácia budov v správe obci, ubytovacích a stravovacích zariadení, detských ihrísk, verejných priestranstiev, cintorínov, domova smútku a ďalších zariadení občianskej vybavenosti.
	5.7 Podpora športu, kultúry a voľnočasových aktivít	Modernizácia športovísk, výstavba multifunkčných ihrísk, podpora športových klubov, kultúrnych podujatí, folklóru, komunitných aktivít a voľnočasových programov.
	5.8 Vytváranie bezbariérového a inkluzívneho prostredia	Odstraňovanie architektonických bariér, bezbariérové verejné budovy, chodníky, zastávky, podpora univerzálneho dizajnu a sociálnej inklúzie.
	5.9 Digitalizácia sociálnych a zdravotných služieb (Smart Health & Smart Community)	Zavádzanie elektronických služieb, online komunikácie, telemedicíny, digitálneho sociálneho poradenstva, inteligentného monitorovania potrieb obyvateľov a smart komunitných riešení.
	5.10 Zvyšovanie kvality života a komunitného rozvoja	Podpora komunitného života, dobrovoľníctva, medzigeneračnej spolupráce, zdravého životného štýlu, dostupnosti služieb občianskej vybavenosti a vytvárania priaznivého prostredia pre život všetkých obyvateľov.

6. Oblasť: Podpora bývania a územného rozvoja

Cieľom rozvoja bývania a územného rozvoja je vytvárať podmienky pre udržateľný rozvoj obce prostredníctvom plánovitého využívania územia, podpory individuálnej a nájomnej bytovej výstavby, prípravy stavebných pozemkov, rozvoja technickej a občianskej infraštruktúry, revitalizácie verejných priestranstiev a zvyšovania kvality sídelného prostredia. Prioritou je zabezpečiť atraktívne podmienky pre bývanie, podporiť stabilizáciu obyvateľstva, prilákať mladé rodiny a vytvárať moderné, bezpečné, estetické a klimaticky odolné verejné priestory.

Územné plánovanie a rozvoj územia

- aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie,
- spracovanie územných štúdií,
- príprava rozvojových lokalít,
- usporiadanie vlastníckych vzťahov,
- pozemkové úpravy,
- koordinácia územného rozvoja,
- zabezpečenie rezerv pre bývanie a občiansku vybavenosť,
- podpora udržateľného rozvoja územia,
- digitalizácia územnoplánovacej dokumentácie (GIS).

Individuálna bytová výstavba

- vytváranie nových stavebných pozemkov,
- príprava územia pre výstavbu rodinných domov,
- budovanie technickej infraštruktúry v nových lokalitách,
- budovanie prístupových komunikácií,
- rozširovanie inžinierskych sietí,
- podpora mladých rodín pri výstavbe bývania,
- podpora ekologickej výstavby,
- podpora energeticky efektívnych stavieb.

Rozvoj nájomného bývania

- vypracovanie územno-plánovacej dokumentácie (Územný plán obce) a USES,
- výstavba obecných nájomných bytov,
- rekonštrukcia nevyužívaných objektov na bytové účely,
- podpora dostupného bývania,
- podpora sociálneho bývania,
- rozvoj bývania pre mladé rodiny,
- podpora bývania pre seniorov,
- podpora bezbariérových bytov.

Technická a občianska infraštruktúra nových lokalít

- budovanie vodovodu,
- budovanie kanalizácie,
- budovanie miestnych komunikácií,
- verejné osvetlenie,

- optické siete,
- dažďová kanalizácia,
- rozšírenie energetických sietí,
- budovanie občianskej vybavenosti v nových obytných zónach.

Revitalizácia verejných priestranstiev

- obnova centrálnych zón obce,
- revitalizácia parkov,
- obnova námestí,
- modernizácia verejnej zelene,
- budovanie oddychových zón,
- detské ihriská,
- workoutové ihriská,
- mestský mobiliár,
- fontány,
- verejné osvetlenie,
- estetizácia verejného priestoru.

Bezbariérové a bezpečné prostredie

- odstraňovanie architektonických bariér,
- bezbariérové chodníky,
- bezpečné priechody,
- univerzálny dizajn verejných priestorov,
- bezpečnostné kamerové systémy,
- inteligentné verejné osvetlenie.

Smart Urban Development

- digitálne územné plánovanie,
- GIS systémy,
- digitálne pasporty územia,
- Smart City riešenia,
- inteligentné riadenie verejných priestranstiev,
- inteligentné zavlažovanie zelene,
- smart verejné osvetlenie,
- digitálna evidencia obecného majetku,
- otvorené priestorové dáta.

Klimaticky odolný rozvoj sídla

- modro-zelená infraštruktúra,
- zelené strechy,
- dažďové záhrady,
- výsadba stromov,
- hospodárenie s dažďovou vodou,
- priepustné povrchy,
- znižovanie prehrievania zastavaného územia,
- podpora nízkouhlíkového rozvoja.

Strategický zámer: Budovať atraktívne, bezpečné, ekologické a moderné sídelné prostredie založené na princípoch udržateľného územného rozvoja, kvalitného bývania, dostupnej technickej a občianskej infraštruktúry, revitalizovaných verejných priestranstiev a inteligentného plánovania rozvoja obce.

Tabuľka 23 – 6. Prioritná oblasť: Podpora bývania a územného rozvoja

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity
6. Podpora bývania a územného rozvoja	**6.1 Rozvoj územného plánovania a udržateľného rozvoja územia**	Aktualizácia územného plánu, spracovanie územných štúdií, príprava rozvojových lokalít, pozemkové úpravy, koordinácia územného rozvoja a digitalizácia územnoplánovacej dokumentácie.
	6.2 Vytváranie podmienok pre individuálnu bytovú výstavbu	Príprava stavebných pozemkov (odkup pozemkov nevyužívaných majiteľmi), budovanie inžinierskych sietí, prístupových komunikácií, podpora ekologickej a energeticky efektívnej výstavby rodinných domov.
	6.3 Rozvoj nájomného a dostupného bývania	Výstavba obecných nájomných bytov, rekonštrukcia objektov na bytové účely, podpora sociálneho bývania, bývania pre mladé rodiny, seniorov a ľudí so zdravotným znevýhodnením.
	6.4 Budovanie technickej a občianskej infraštruktúry v rozvojových lokalitách	Budovanie vodovodu, kanalizácie, miestnych komunikácií, verejného osvetlenia, optických sietí, dažďovej kanalizácie a občianskej vybavenosti.
	6.5 Revitalizácia verejných priestranstiev	Obnova parkov, námestí, verejnej zelene, oddychových zón, detských a športových ihrísk, mestského mobiliáru a estetizácia verejných priestorov.
	6.6 Vytváranie bezbariérového a bezpečného prostredia	Odstraňovanie architektonických bariér, budovanie bezbariérových chodníkov, priechodov, inteligentného verejného osvetlenia a kamerových systémov.
	6.7 Rozvoj Smart Urban riešení	Zavádzanie GIS, digitálnych pasportov, inteligentného riadenia verejných priestranstiev, smart osvetlenia, inteligentného zavlažovania a digitálnej správy majetku.
	6.8 Podpora klimaticky odolného rozvoja sídla	Budovanie modro-zelenej infraštruktúry, zelených striech, dažďových záhrad, hospodárenie s dažďovou vodou, výsadba stromov a využívanie priepustných povrchov.
	6.9 Rozvoj občianskej vybavenosti a verejných služieb	Výstavba a modernizácia komunitných centier, verejných budov, oddychových zón, detských ihrísk, športových plôch a ďalších zariadení občianskej vybavenosti.
	6.10 Zvyšovanie atraktivity a kvality sídelného prostredia	Komplexný rozvoj obytného prostredia, podpora estetizácie obce, udržateľného urbanizmu, zvyšovanie kvality života a vytváranie atraktívnych podmienok pre bývanie a investície.

7. Oblasť: Hospodársky rozvoj a zamestnanosť

Cieľom rozvoja hospodárstva a zamestnanosti je vytvárať priaznivé podmienky pre rozvoj miestnej ekonomiky, podporovať podnikateľské prostredie, rozvoj malého a stredného podnikania, remesiel a miestnych služieb, zvyšovať konkurencieschopnosť obce prostredníctvom inovácií, digitalizácie a inteligentných riešení, vytvárať nové pracovné príležitosti, podporovať zamestnanosť obyvateľov a rozvíjať partnerstvá medzi samosprávou, podnikateľským sektorom, školami a regionálnymi inštitúciami.

Podpora malého a stredného podnikania

- vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia,
- podpora začínajúcich podnikateľov (start-upov),
- podpora rodinného podnikania,
- podpora miestnych podnikateľov,
- rozvoj podnikateľských zón,
- budovanie podnikateľskej infraštruktúry,
- poskytovanie podnikateľského poradenstva,
- podpora podnikateľských inkubátorov,
- prepájanie podnikateľov s výskumnými organizáciami.

Rozvoj remesiel a miestnych služieb

- podpora tradičných remesiel,
- rozvoj miestnych služieb,
- podpora a rozvoj sociálnych podnikov,
- podpora regionálnych výrobcov,
- podpora lokálnych produktov,
- organizovanie remeselných trhov,
- podpora krátkych dodávateľských reťazcov,
- zachovanie tradičných výrobných postupov.

Inovácie a digitalizácia

- podpora digitálnej transformácie podnikov,
- zavádzanie inteligentných technológií,
- automatizácia výrobných procesov,
- podpora Priemyslu 4.0,
- kybernetická bezpečnosť,
- cloudové riešenia,
- využívanie umelej inteligencie,
- podpora digitálnych zručností,
- rozvoj e-commerce.

Rozvoj zamestnanosti

- vytváranie nových pracovných miest,
- podpora miestnej zamestnanosti,
- podpora zamestnávania mladých ľudí,
- podpora zamestnávania seniorov,

- podpora zamestnávania osôb so zdravotným znevýhodnením,
- podpora dlhodobo nezamestnaných,
- podpora flexibilných foriem zamestnávania,
- podpora sociálnej ekonomiky.

Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov

- celoživotné vzdelávanie,
- rekvalifikačné programy,
- odborné vzdelávanie,
- podpora duálneho vzdelávania,
- rozvoj digitálnych zručností,
- spolupráca so školami,
- podpora podnikateľského vzdelávania,
- rozvoj manažérskych kompetencií.

Regionálna ekonomika

- podpora regionálnych produktov,
- rozvoj lokálnych dodávateľských reťazcov,
- spolupráca podnikateľov,
- podpora inovatívnych odvetví,
- rozvoj kreatívneho priemyslu,
- podpora vidieckej ekonomiky,
- podpora sociálneho podnikania.

Investície a podnikateľská infraštruktúra

- príprava investičných lokalít,
- budovanie podnikateľských parkov,
- rozvoj priemyselných zón v bývalých areáloch (závod Sandrik, Berndorf a pod.),
- modernizácia podnikateľskej infraštruktúry,
- podpora strategických investícií,
- podpora verejno-súkromných partnerstiev.

Smart Economy

- digitalizácia verejných služieb pre podnikateľov,
- inteligentná správa podnikateľských zón,
- otvorené ekonomické dáta,
- elektronická komunikácia s podnikateľmi,
- podpora smart riešení v podnikaní,
- inteligentné energetické riešenia,
- rozvoj inovačných ekosystémov.

Medzisektorová spolupráca

- spolupráca samosprávy s podnikateľmi,
- spolupráca so školami a univerzitami,
- partnerstvá s regionálnymi rozvojovými agentúrami,

- spolupráca s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny,
- zapájanie do medzinárodných projektov,
- podpora cezhraničnej spolupráce.

Strategický zámer: Budovať konkurencieschopnú, inovatívnu a digitálne orientovanú miestnu ekonomiku založenú na podpore miestneho a regionálneho podnikania, rozvoji remesiel, vytváraní kvalitných pracovných príležitostí, rozvoji ľudského kapitálu a partnerstve verejného, súkromného a neziskového sektora s dôrazom na udržateľný hospodársky rozvoj obce.

Tabuľka 24: 7. Prioritná oblasť- Hospodársky rozvoj a zamestnanosť

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity
7. Hospodársky rozvoj a zamestnanosť	**7.1 Podpora malého a stredného podnikania**	Podpora podnikateľského prostredia, začínajúcich podnikateľov, rodinných firiem, podnikateľských inkubátorov, podnikateľských zón a poradenských služieb.
	7.2 Rozvoj remesiel a miestnych služieb	Podpora tradičných remesiel, regionálnych výrobcov, sociálnych podnikov, lokálnych produktov, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych služieb.
	7.3 Podpora inovácií a digitalizácie	Digitalizácia podnikov, zavádzanie inteligentných technológií, automatizácia, Priemysel 4.0, rozvoj digitálnych zručností, kybernetická bezpečnosť a e-commerce.
	7.4 Podpora zamestnanosti a tvorba pracovných miest	Vytváranie nových pracovných príležitostí, podpora zamestnávania mladých ľudí, seniorov, osôb so zdravotným znevýhodnením, dlhodobo nezamestnaných a rozvoj sociálnej ekonomiky.
	7.5 Rozvoj ľudských zdrojov a celoživotného vzdelávania	Rekvalifikačné programy, odborné vzdelávanie, duálne vzdelávanie, podnikateľské vzdelávanie a rozvoj digitálnych kompetencií.
	7.6 Posilnenie regionálnej ekonomiky a lokálnej produkcie	Podpora regionálnych produktov, miestnych výrobcov, kreatívneho priemyslu, sociálnych podnikov a rozvoj vidieckej ekonomiky.
	7.7 Rozvoj investičného prostredia	Príprava investičných lokalít, podnikateľských parkov, priemyselných zón, podpora strategických investícií a verejno-súkromných partnerstiev.
	7.8 Zavádzanie Smart Economy riešení	Digitalizácia služieb pre podnikateľov, otvorené ekonomické dáta, inteligentná správa podnikateľských zón, podpora smart technológií a inovačných ekosystémov.
	7.9 Rozvoj partnerstiev a spolupráce	Spolupráca samosprávy s podnikateľmi, školami, univerzitami, Úradom práce, regionálnymi rozvojovými agentúrami a zapájanie do národných a medzinárodných projektov.
	7.10 Zvyšovanie konkurencieschopnosti miestnej ekonomiky	Komplexná podpora podnikateľského prostredia, inovácií, zamestnanosti, investícií, produktivity práce a udržateľného hospodárskeho rozvoja.

8 Oblasť: Bezpečnosť a krízové riadenie

Cieľom rozvoja bezpečnosti a krízového riadenia je vytvárať bezpečné, odolné a pripravené prostredie pre život obyvateľov prostredníctvom posilňovania systému ochrany života, zdravia a majetku, rozvoja integrovaného systému krízového riadenia, modernizácie technického vybavenia zložiek civilnej ochrany a dobrovoľného hasičského zboru, zvyšovania pripravenosti na mimoriadne udalosti, využívania inteligentných technológií pri monitorovaní rizík a posilňovania preventívnych opatrení proti prírodným aj technologickým hrozbám.

Rozvoj systému ochrany obyvateľstva

- modernizácia systému civilnej ochrany,
- rozvoj krízového riadenia obce,
- aktualizácia krízových plánov,
- aktualizácia povodňových plánov,
- aktualizácia evakuačných plánov,
- tvorba plánov obnovy po mimoriadnych udalostiach,
- budovanie systému varovania a vyrozumenia obyvateľov,
- pravidelné krízové cvičenia.

Rozvoj dobrovoľného hasičského zboru

- modernizácia hasičskej techniky,
- obstaranie hasičských vozidiel,
- obnova zásahovej techniky,
- modernizácia hasičskej zbrojnice,
- nákup osobných ochranných pracovných prostriedkov,
- modernizácia komunikačných systémov,
- nákup čerpacej techniky,
- vybavenie na zásahy pri dopravných nehodách,
- vybavenie na zásahy pri povodniach,
- odborná príprava a výcvik členov DHZ,
- podpora práce s mládežou v DHZ.

Prevencia pred živelnými pohromami

- protipovodňové opatrenia,
- regulácia vodných tokov,
- čistenie vodných tokov a priepustov,
- budovanie retenčných opatrení,
- stabilizácia svahov,
- protierózne opatrenia,
- monitoring zosuvných území,
- ochrana pred veternými kalamitami,
- ochrana pred požiarmi v prírodnom prostredí,
- preventívna údržba rizikových lokalít.

Kamerové a monitorovacie systémy

- rozširovanie kamerového systému obce,
- inteligentný kamerový monitoring,
- monitorovanie verejných priestranstiev,
- monitorovanie dopravných uzlov,
- monitorovanie rizikových lokalít,
- inteligentná analýza obrazu,
- prepojenie kamerového systému s krízovým riadením,
- ochrana obecného majetku.

Pripravenosť na mimoriadne udalosti

- zabezpečenie núdzového materiálu,
- budovanie skladov civilnej ochrany,
- zabezpečenie náhradných zdrojov elektrickej energie,
- mobilné komunikačné prostriedky,
- zabezpečenie núdzového zásobovania,
- evakuačné cvičenia,
- školenia obyvateľov,
- informačné kampane.

Kybernetická bezpečnosť a ochrana údajov

- ochrana informačných systémov obce,
- zálohovanie dát,
- ochrana pred kybernetickými útokmi,
- bezpečnostné audity,
- školenia zamestnancov,
- rozvoj bezpečnej digitálnej infraštruktúry,
- krízové plány pre IT systémy.

Smart Safety

- inteligentné varovné systémy,
- smart senzory monitorujúce povodne,
- meteostanice,
- monitoring kvality ovzdušia,
- inteligentné riadenie krízových situácií,
- mobilné aplikácie pre informovanie obyvateľov,
- digitálny systém hlásenia porúch,
- využívanie GIS pri krízovom riadení,
- bezpilotné prostriedky (drony) na monitoring rizikových lokalít.

Bezpečnosť verejných priestranstiev

- zlepšovanie verejného osvetlenia,
- odstraňovanie rizikových miest,
- zabezpečenie školských areálov,
- bezpečnostné prvky na detských a školských, športových ihriskách,

- ochrana verejných budov,
- spolupráca s Policajným zborom SR,
- preventívne bezpečnostné kampane.

Environmentálna a klimatická bezpečnosť

- adaptácia na klimatické zmeny,
- opatrenia proti suchu,
- ochrana pred extrémnymi prejavmi počasia,
- zvyšovanie odolnosti kritickej infraštruktúry,
- zabezpečenie strategických objektov,
- rozvoj ekologických preventívnych opatrení.

Strategický zámer: Budovať moderný, efektívny a technologicky vyspelý systém bezpečnosti a krízového riadenia založený na prevencii, pripravenosti, spolupráci záchranných zložiek, inteligentnom monitorovaní rizík a ochrane obyvateľov, majetku a životného prostredia pred prírodnými, technickými a spoločenskými hrozbami.

Tabuľka 25 – 8. Prioritná oblasť: Bezpečnosť a krízové riadenie

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity
8. Bezpečnosť a krízové riadenie	**8.1 Modernizácia systému ochrany obyvateľstva a krízového riadenia**	Aktualizácia krízových, evakuačných a povodňových plánov, rozvoj systému civilnej ochrany, budovanie varovných systémov, organizovanie krízových cvičení a zvyšovanie pripravenosti obce.
	8.2 Modernizácia dobrovoľného hasičského zboru	Obnova hasičskej techniky, modernizácia hasičskej zbrojnice, obstaranie moderných zásahových vozidiel, ochranných pracovných prostriedkov, čerpacej techniky, komunikačných zariadení a odborná príprava členov DHZ.
	8.3 Prevencia a ochrana pred živelnými pohromami	Realizácia protipovodňových opatrení, regulácia a čistenie vodných tokov, stabilizácia svahov, protierózne opatrenia, ochrana pred požiarmi a monitoring rizikových území.
	8.4 Rozvoj kamerových a monitorovacích systémov	Rozširovanie kamerového systému, monitorovanie verejných priestranstiev, dopravných uzlov a rizikových lokalít, inteligentná analýza obrazu a ochrana obecného majetku.
	8.5 Zvyšovanie pripravenosti na mimoriadne udalosti	Budovanie skladov civilnej ochrany, zabezpečenie núdzového materiálu, záložných zdrojov energie, evakuačné cvičenia, školenia obyvateľov a informačné kampane.
	8.6 Posilnenie kybernetickej bezpečnosti a ochrany údajov	Ochrana informačných systémov, bezpečnostné audity, zálohovanie dát, školenia zamestnancov a budovanie bezpečnej digitálnej infraštruktúry.
	8.7 Zavádzanie Smart Safety riešení	Inteligentné varovné systémy, senzory monitorujúce povodne, meteostanice, mobilné aplikácie, GIS, digitálne hlásenie porúch a využívanie dronov pri monitorovaní rizík.
	8.8 Zvyšovanie bezpečnosti verejných priestranstiev	Modernizácia verejného osvetlenia, zabezpečenie verejných budov, školských areálov a detských

		ihrísk, preventívne kampane a spolupráca s Policajným zborom SR.
	8.9 Posilnenie environmentálnej a klimatickej bezpečnosti	Adaptácia na klimatické zmeny, ochrana kritickej infraštruktúry, opatrenia proti suchu, extrémnym prejavom počasia a zvyšovanie odolnosti obce voči rizikám.
	8.10 Budovanie bezpečnej a odolnej obce	Komplexný rozvoj bezpečnostného systému, koordinácia záchranných zložiek, rozvoj preventívnych opatrení a využívanie moderných technológií pri ochrane obyvateľov.

9. Oblasť: Efektívna verejná správa a digitalizácia

Cieľom rozvoja efektívnej verejnej správy a digitalizácie je budovať modernú, otvorenú, transparentnú, výkonnú a na občana orientovanú samosprávu, ktorá efektívne využíva digitálne technológie, inteligentné (Smart Village/Smart City) riešenia a inovatívne prístupy pri riadení obce. Prioritou je zvyšovanie kvality verejných služieb, elektronizácia komunikácie s občanmi, digitalizácia procesov samosprávy, rozvoj kybernetickej bezpečnosti, zvyšovanie odbornej kapacity obecného úradu a efektívne využívanie národných, európskych a medzinárodných finančných zdrojov na zabezpečenie udržateľného rozvoja obce.

Digitalizácia verejnej správy

- elektronizácia služieb samosprávy,
- digitalizácia administratívnych procesov,
- elektronický obeh dokumentov,
- elektronický archív,
- digitalizácia registratúry,
- elektronické podania,
- elektronické podpisovanie dokumentov,
- online rezervácie služieb,
- elektronické formuláre,
- digitalizácia obecnej agendy.

Elektronická komunikácia s občanmi

- elektronická úradná tabuľa,
- mobilná aplikácia obce,
- SMS a e-mailové notifikácie,
- online podnety občanov,
- elektronické ankety,
- participatívne platformy,
- online konzultácie,
- livestream zasadnutí obecného zastupiteľstva,
- digitálne informačné kanály,
- rozvoj otvorenej komunikácie s verejnosťou.

Smart Village a inteligentné riešenia

- zavádzanie Smart Village (Smart obecných) riešení,
- inteligentné riadenie verejného osvetlenia,
- inteligentné monitorovanie spotreby energií,
- inteligentné odpadové hospodárstvo,
- inteligentné parkovanie,
- digitálne monitorovanie obecného majetku,
- inteligentné zavlažovanie verejnej zelene,
- smart senzory,
- otvorené dáta,
- dátovo riadené rozhodovanie.

Modernizácia informačných technológií

- modernizácia hardvéru,
- modernizácia softvéru,
- budovanie serverovej infraštruktúry,
- cloudové riešenia,
- zálohovanie dát,
- modernizácia počítačových sietí,
- rozvoj digitálnej infraštruktúry,
- bezpečný vzdialený prístup.

Kybernetická bezpečnosť

- ochrana informačných systémov,
- bezpečnostné audity,
- ochrana osobných údajov,
- zálohovanie systémov,
- ochrana pred kybernetickými útokmi,
- školenia zamestnancov,
- implementácia bezpečnostných štandardov,
- plán obnovy informačných systémov.

Rozvoj ľudských zdrojov vo verejnej správe

- odborné vzdelávanie zamestnancov,
- zvyšovanie digitálnych kompetencií,
- projektové riadenie,
- manažérske vzdelávanie,
- vzdelávanie v oblasti verejného obstarávania,
- rozvoj strategického plánovania,
- zvyšovanie kvality poskytovaných služieb.

Projektové riadenie a získavanie externých zdrojov

- príprava projektovej dokumentácie,
- vypracovanie projektových zámerov,
- príprava žiadostí o nenávratný finančný príspevok,

- riadenie projektov,
- monitoring projektov,
- hodnotenie projektov,
- budovanie projektového tímu,
- rozvoj partnerstiev,
- zapájanie sa do národných a medzinárodných výziev.

Transparentnosť a participácia

- zvyšovanie transparentnosti samosprávy,
- otvorené rozpočty,
- zverejňovanie údajov,
- participatívny rozpočet,
- zapájanie občanov do rozhodovania,
- verejné konzultácie,
- podpora občianskych iniciatív,
- rozvoj otvoreného vládnutia.

Smart Governance

- využívanie dát pri riadení obce,
- digitálne rozhodovacie nástroje,
- GIS pre správu majetku,
- digitálny pasport obecného majetku,
- Business Intelligence nástroje,
- monitorovanie výkonnosti samosprávy,
- automatizácia rutinných procesov,
- využívanie umelej inteligencie pri spracovaní údajov.

Strategický zámer: Budovať modernú, digitálnu, transparentnú a efektívnu samosprávu založenú na princípoch Smart Village, otvoreného vládnutia, kvalitných elektronických služieb, na bezpečných informačných technológiách, na aktívnej participácii občanov a na efektívnom využívaní domácich i európskych finančných zdrojov na rozvoj obce.

Tabuľka 26 – Prioritná oblasť: Efektívna verejná správa a digitalizácia

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity
9. Efektívna verejná správa a digitalizácia	**9.1 Digitalizácia služieb samosprávy**	Elektronizácia služieb, digitalizácia administratívnych procesov, elektronický obeh dokumentov, elektronické formuláre, elektronické podania, online rezervácie služieb a digitalizácia registratúry.
	9.2 Rozvoj elektronickej komunikácie s občanmi	Mobilná aplikácia obce, elektronická úradná tabuľa, SMS a e-mailové notifikácie, online podnety občanov, elektronické ankety, participatívne platformy a online konzultácie.
	9.3 Zavádzanie Smart Village riešení	Inteligentné riadenie verejného osvetlenia, energetiky, odpadového hospodárstva, monitorovanie obecného majetku, smart senzory, otvorené dáta a dátovo riadené rozhodovanie.
	9.4 Modernizácia informačných technológií	Modernizácia hardvéru a softvéru, cloudové riešenia, serverová infraštruktúra, modernizácia

		počítačových sietí a rozvoj digitálnej infraštruktúry.
	9.5 Posilnenie kybernetickej bezpečnosti	Ochrana informačných systémov, bezpečnostné audity, zálohovanie dát, ochrana osobných údajov, školenia zamestnancov a implementácia bezpečnostných štandardov.
	9.6 Rozvoj odborných kapacít verejnej správy	Vzdelávanie zamestnancov, rozvoj digitálnych kompetencií, projektového riadenia, strategického plánovania a verejného obstarávania.
	9.7 Efektívne využívanie externých finančných zdrojov	Príprava projektových zámerov, spracovanie projektovej dokumentácie, podávanie žiadostí o granty, riadenie projektov, monitoring a rozvoj partnerstiev.
	9.8 Zvyšovanie transparentnosti a participácie občanov	Otvorené rozpočty, participatívny rozpočet, zverejňovanie údajov, verejné konzultácie, podpora občianskych iniciatív a otvorené vládnutie.
	9.9 Rozvoj Smart Governance	Zavádzanie GIS, Business Intelligence nástrojov, digitálneho pasportu majetku, automatizácie procesov, umelej inteligencie a dátového riadenia samosprávy.
	9.10 Modernizácia riadenia a zvyšovanie výkonnosti samosprávy	Optimalizácia procesov, zvyšovanie kvality verejných služieb, implementácia moderných manažérskych nástrojov a podpora inovatívnych riešení vo verejnej správe.

10.Oblasť: Rozvoj komunitného života

Cieľom rozvoja komunitného života je vytvárať aktívnu, súdržnú a participatívnu komunitu, ktorá podporuje spoluprácu medzi obcou, občanmi, občianskymi združeniami, podnikateľmi, školami, cirkvami a ďalšími partnermi. Prioritou je posilňovanie občianskej angažovanosti, dobrovoľníctva, rozvoj komunitných aktivít, podpora miestnych tradícií, medzigeneračnej spolupráce, kultúrneho a spoločenského života a vytváranie podmienok na aktívne zapájanie verejnosti do rozvoja obce.

Rozvoj komunitných aktivít

- podpora komunitného života,
- organizovanie komunitných podujatí,
- komunitné stretnutia,
- susedské podujatia,
- komunitné festivaly,
- podpora miestnych iniciatív,
- rozvoj komunitných centier,
- podpora komunitných projektov,
- podpora občianskej participácie.

Podpora občianskych združení a spolkov

- podpora činnosti občianskych združení,
- podpora športových klubov,

- podpora dobrovoľných organizácií,
- podpora záujmových spolkov,
- podpora folklórnych súborov,
- podpora poľovníckych, hasičských, rybárskych a záhradkárskych organizácií,
- podpora mládežníckych organizácií,
- podpora seniorských organizácií,
- podpora kultúrnych organizácií.

Podpora dobrovoľníctva

- rozvoj dobrovoľníckych programov,
- dobrovoľnícke brigády,
- zapájanie mládeže,
- podpora dobrovoľníkov pri organizovaní podujatí,
- environmentálne dobrovoľníctvo,
- sociálne dobrovoľníctvo,
- oceňovanie dobrovoľníkov,
- budovanie databázy dobrovoľníkov.

Kultúrny a spoločenský život

- organizovanie kultúrnych podujatí,
- folklórne festivaly,
- obecné slávnosti,
- dni obce,
- koncerty,
- výstavy,
- divadelné predstavenia,
- tvorivé dielne,
- podpora miestnych tradícií,
- uchovávanie kultúrneho dedičstva.

Šport a voľnočasové aktivity

- športové podujatia,
- turnaje,
- turistické pochody,
- cyklistické podujatia,
- podpora športových klubov,
- voľnočasové aktivity pre deti a mládež,
- podpora zdravého životného štýlu,
- rodinné športové podujatia a pod.

Medzigeneračná spolupráca

- spoločné aktivity detí a seniorov,
- komunitné vzdelávanie,
- podpora rodinných aktivít,
- podpora aktívneho starnutia,
- podpora mládežníckych iniciatív,

- generačné mentoringové programy.

Partnerstvá a spolupráca

- spolupráca obce s podnikateľmi,
- spolupráca so školami,
- spolupráca s cirkvami,
- spolupráca s občianskymi a mikroregionálnymi združeniami,
- spolupráca s mikroregiónom,
- medzinárodná spolupráca,
- partnerské obce,
- rozvoj verejno-súkromných partnerstiev.

Participácia občanov

- verejné stretnutia,
- participatívne plánovanie,
- verejné diskusie,
- participatívny rozpočet,
- elektronické ankety,
- zapájanie občanov do prípravy projektov,
- podpora občianskych iniciatív,
- transparentná komunikácia.

Smart Community

- digitálne komunitné platformy,
- mobilná aplikácia obce,
- online kalendár podujatí,
- elektronické prihlasovanie na podujatia,
- digitálna komunikácia s občanmi,
- komunitné sociálne siete,
- online dobrovoľnícke platformy,
- digitálne zdieľanie informácií,
- inteligentné komunitné služby.

Strategický zámer: Budovať aktívnu, súdržnú a spolupracujúcu komunitu založenú na občianskej angažovanosti, dobrovoľníctve, partnerstvách, zachovávaní miestnych tradícií, rozvoji kultúrneho a spoločenského života a využívaní moderných digitálnych nástrojov na podporu komunikácie, participácie a komunitného rozvoja.

Tabuľka 27 – Prioritná oblasť: Rozvoj komunitného života

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity
10. Rozvoj komunitného života	**10.1 Podpora komunitných aktivít a občianskej participácie**	Organizovanie komunitných podujatí, podpora miestnych iniciatív, komunitných centier, susedských stretnutí a zapájanie občanov do rozvoja obce.
	10.2 Podpora činnosti spolkov a občianskych združení	Podpora športových klubov, kultúrnych organizácií, dobrovoľných hasičov, folklórnych súborov, poľovníckych, rybárskych, záhradkárskych a ďalších miestnych združení.
	10.3 Rozvoj dobrovoľníctva	Organizovanie dobrovoľníckych programov, brigád, zapájanie mládeže, environmentálne a sociálne dobrovoľníctvo, oceňovanie dobrovoľníkov a budovanie dobrovoľníckej siete.
	10.4 Rozvoj kultúrneho a spoločenského života	Organizovanie obecných slávností, festivalov, koncertov, výstav, jarmokov, divadelných predstavení, tvorivých dielní a podpora zachovávania miestnych tradícií.
	10.5 Podpora športových a voľnočasových aktivít	Organizovanie športových podujatí, turistických pochodov, cyklistických akcií, podpora športových klubov a voľnočasových aktivít pre všetky vekové skupiny.
	10.6 Posilňovanie medzigeneračnej spolupráce	Podpora spoločných aktivít detí, mládeže, dospelých a seniorov, komunitného vzdelávania, rodinných podujatí a aktívneho starnutia.
	10.7 Posilňovanie partnerstiev medzi obcou, podnikateľmi a inštitúciami	Rozvoj spolupráce s podnikateľmi, školami, cirkvami, občianskymi združeniami, s banskou spoločnosťou, mikroregiónom a partnerskými obcami.
	10.8 Podpora participácie občanov na riadení obce	Verejné stretnutia, participatívny rozpočet, verejné diskusie, elektronické ankety, zapájanie verejnosti do prípravy projektov a rozhodovacích procesov.
	10.9 Zavádzanie Smart Community riešení	Digitálne komunitné platformy, mobilná aplikácia obce, online kalendár podujatí, elektronická registrácia na podujatia, komunitné informačné systémy a digitálna komunikácia.
	10.10 Posilňovanie sociálnej súdržnosti a kvality komunitného života	Podpora spolupráce medzi občanmi, rozvoj komunitných služieb, podpora solidarity, dobrovoľníctva a vytváranie priaznivých podmienok pre aktívny život v obci.

ČASŤ C PROGRAMOVÁ (PLÁNOVACIA) ČASŤ

5 PROGRAMOVÁ (PLÁNOVACIA) ČASŤ PHRSR OBCE HODRUŠA-HÁMRE NA OBDOBIE ROKOV 2026 – 2031

Programová časť PHRSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Zmyslom programovej časti je jej príspevok k splneniu stanoveného strategického cieľa: *Vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jeho konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom prioritných oblastí v rámci trvale udržateľného rozvoja.*

Metodika tvorby PHRSR udáva nasledovný postup:

- Starosta obce p. Jozef Uram spolu so spracovateľom PHRSR špecifikoval opatrenia, prioritné ciele, aktivity (opatrenia). Na jednotlivé opatrenia a aktivity budú potrebné možné zdroje financovania, ktoré sa budú odvíjať o aktuálnych výziev, financií EÚ a od finančných zdrojov obce. Sumárny návrh prioritných oblastí, cieľov, aktivít, časový horizont a zdroje financovania prezentuje podkapitola 5.1.

5.1 Prioritné oblasti, ciele, aktivity a možné zdroje financovania

Tabuľka 28- 1. Prioritná oblasť- Rozvoj technickej infraštruktúry a Smart Village

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
1. Rozvoj technickej infraštruktúry a Smart Village	**1.1 Modernizácia dopravnej infraštruktúry**	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, mostov, lávok, oporných múrov, chodníkov, bezbariérových trás, cyklochodníkov, parkovísk, autobusových zastávok, dopravného značenia, inteligentných priechodov, dopravných ostrovčekov, spomaľovacích prvkov, inteligentného riadenia dopravy a parkovania, nabíjacích staníc pre elektromobily a elektrobicykle.	Obec, VÚC, Správa ciest, projektoví partneri	krátkodobý	Program Slovensko 2021 – 2027, IÚI, Plán obnovy a odolnosti SR, Environmentálny fond, ŠFRB, rozpočet obce, úvery, PPP projekty
	1.2 Rozvoj vodného hospodárstva a kanalizácie	Výstavba a rekonštrukcia vodovodu, rozšírenie vodovodnej siete, rekonštrukcia vodojemov a čerpacích staníc, budovanie kanalizácie, dažďovej kanalizácie, čistiarní odpadových vôd, lokálnych ČOV, inteligentný monitoring	Obec, vodárenská spoločnosť, projektoví partneri	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, Environmentálny fond, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce

		vodovodnej a kanalizačnej siete, smart vodomery.			
	1.3 Zvyšovanie odolnosti voči klimatickým zmenám	Rekonštrukcia odvodňovacích systémov, budovanie retenčných nádrží, dažďových záhrad, vsakovacích systémov, revitalizácia vodných tokov, stabilizácia brehov, protipovodňové opatrenia, monitoring vodných tokov, systémy včasného varovania pred povodňami, modro-zelená infraštruktúra.	Obec, Slovenský vodohospodársky podnik, projektoví partneri	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, LIFE, Environmentálny fond, Interreg, Plán obnovy a odolnosti SR
	1.4 Modernizácia energetickej infraštruktúry	Modernizácia verejného osvetlenia na LED, inteligentné riadenie osvetlenia, fotovoltické elektrárne, komunitná energetika, batériové úložiská, energetický manažment verejných budov, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, tepelné čerpadlá, znižovanie energetickej náročnosti objektov.	Obec, distribučné spoločnosti, energetický manažér	krátkodobý až strednodobý	Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR, Environmentálny fond, Modernizačný fond, rozpočet obce
	1.5 Rozvoj digitálnej infraštruktúry	Budovanie optických sietí, podpora 5G, verejné Wi-Fi siete, cloudové riešenia, modernizácia IT infraštruktúry, kybernetická bezpečnosť, GIS, digitálny pasport komunikácií, verejného osvetlenia, zelene a inžinierskych sietí, digitálne technické mapy.	Obec, IT partneri, telekomunikační operátori	krátkodobý až strednodobý	Program Slovensko, Digitálna Európa, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce
	1.6 Modernizácia odpadového hospodárstva	Výstavba zberných dvorov, modernizácia zberných miest, polopodzemné kontajnery, inteligentné kontajnery, elektronická evidencia odpadov, optimalizácia zberových trás, rozvoj triedeného zberu, komunitné kompostovanie a zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu.	Obec, zberová spoločnosť	priebežne	Environmentálny fond, Program Slovensko, ENVIRO projekty, rozpočet obce
	1.7 Zavádzanie Smart Village riešení	Inteligentné riadenie verejného osvetlenia, Smart senzory, monitoring kvality ovzdušia, vody a hluku, meteostani-	Obec, IT partneri, univerzity, podnikateľský	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Interreg, Plán obnovy a odolnosti

		ce, inteligentné zavlažovanie, smart parkovanie, digitálny obecný rozhlas, informačné kiosky, mobilná aplikácia obce, elektronické služby, otvorené dáta (Open Data), Digital Twin obce, využitie umelej inteligencie pri správe majetku.	sektor		SR
	1.8 Efektívna správa obecného majetku	Digitalizácia správy majetku, pasportizácia infraštruktúry, evidencia technického stavu, plánovanie údržby, automatizovaný monitoring porúch, modernizácia komunálnej techniky, ekologizácia vozového parku, inteligentné riadenie zimnej a letnej údržby.	Obec	krátkodobý až strednodobý	Rozpočet obce, Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR
	1.9 Rozvoj bezpečnostnej a krízovej infraštruktúry	Kamerové systémy, analytické kamerové riešenia, inteligentné monitorovanie verejných priestorov, varovné systémy, krízové informačné systémy, záložné zdroje energie, inteligentné riadenie mimoriadnych udalostí, ochrana kritickej infraštruktúry.	Obec, DHZ, Polícia SR, krízový štáb obce	priebežne	Ministerstvo vnútra SR, Program Slovensko, Interreg, rozpočet obce
	1.10 Budovanie udržateľnej a inteligentnej obce budúcnosti	Zavádzanie princípov Smart Village, digitalizácia samosprávy, podpora inovácií, energetická sebestačnosť, znižovanie uhlíkovej stopy, inteligentné riadenie spotreby energií, adaptácia na klimatické zmeny, podpora cirkulárnej ekonomiky a prepájanie inteligentných systémov do jednotnej platformy riadenia obce.	Obec, partneri, podnikateľský sektor, mimovládne organizácie	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, Plán obnovy a odolnosti SR, Horizon Europe, LIFE, Interreg, Environmentálny fond, Modernizačný fond, EIB, rozpočet obce, súkromné investície, PPP projekty

Tabuľka 28- 2. Prioritná oblasť: Doprava a udržateľná mobilita

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
2. Doprava a udržateľná mobilita	**2.1 Zvyšovanie bezpečnosti cestnej premávky**	Rekonštrukcia nebezpečných úsekov ciest, budovanie bezpečných križovatiek, inteligentných priechodov pre chodcov, doplnenie dopravného značenia, osadenie spomaľovacích prvkov, budovanie dopravných ostrovčekov, modernizácia verejného osvetlenia na rizikových miestach, inštalácia radarov na meranie rýchlosti, dopravné kamerové systémy, preventívne dopravno-bezpečnostné kampane a vzdelávanie účastníkov cestnej premávky.	Obec, Slovenská správa ciest, VÚC, Polícia SR, projektoví partneri	krátkodobý až dlhodobý	Program Slovensko 2021 – 2027, IÚI, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce, Ministerstvo dopravy SR
	2.2 Rozvoj pešej dopravy a cyklistickej infraštruktúry	Výstavba a rekonštrukcia chodníkov, bezbariérových trás, cyklotrás, cyklochodníkov a spoločných trás pre chodcov a cyklistov, budovanie lávok, odpočívadiel, stojanov na bicykle, cykloprístreškov, servisných stanovíšť, bezpečných úschovní bicyklov, inteligentného navigačného systému pre cyklistov a prepojenie na regionálne cyklotrasy.	Obec, VÚC, projektoví partneri, cyklistické združenia	krátkodobý až dlhodobý	Program Slovensko 2021 – 2027, IÚI, Interreg, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce
	2.3 Podpora verejnej dopravy a integrovanej mobility	Modernizácia autobusových zastávok, budovanie bezbariérových nástupíšť, inteligentných zastávok s elektronickými informačnými panelmi, zlepšenie prestupných bodov, podpora integrovaného dopravného systému, budovanie parkovísk Park & Ride a Bike & Ride, koordinácia cestovných poriadkov, podpora ekologických autobusov a digitálnych informačných systémov pre cestujúcich.	Obec, VÚC, dopravcovia, Ministerstvo dopravy SR	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, IÚI, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce, Európska investičná banka
	2.4 Rozvoj elektromobility aalternatívnych palív	Budovanie verejných nabíjacích staníc pre elektromobily, nabíjacích staníc pre elektrobicykle, podpora elektrifikácie obecného vozového parku, budovanie parkovacích miest s nabíjaním, rozvoj infraštruktúry pre alternatívne palivá, inteligentné riadenie nabíjania a podpora komunitnej elektromobility.	Obec, distribučné spoločnosti, súkromní investori	krátkodobý až strednodobý	Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR, Modernizačný fond, Environmentálny fond, súkromné investície
	2.5 Inteligentné riadenie dopravy (Smart Mobility)	Zavádzanie inteligentných dopravných systémov (ITS), dopravných senzorov, monitorovania intenzity dopravy, inteligentného riadenia križovatiek, smart parkovania, elektronického navigačného	Obec, IT partneri, VÚC, Ministerstvo dopravy SR	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Interreg, Plán obnovy a odolnosti SR

		systému, zberu dopravných dát, dopravných aplikácií pre občanov a využívania umelej inteligencie pri riadení dopravy.			
	2.6 Rozvoj statickej dopravy	Výstavba a rekonštrukcia parkovísk, záchytných parkovísk, parkovacích domov podľa potrieb obce, parkovísk pri verejných budovách, inteligentný systém riadenia parkovania, parkovanie pre bicykle a motocykle, bezbariérové parkovacie miesta a zelené parkoviská s prvkami hospodárenia s dažďovou vodou.	Obec	krátkodobý až stredno-dobý	Program Slovensko, rozpočet obce, IÚI, PPP projekty
	2.7 Bezbariérová a inkluzívna mobilita	Odstraňovanie architektonických bariér, budovanie bezbariérových priechodov, zastávok, chodníkov, orientačných prvkov pre osoby so zdravotným znevýhodnením, bezpečných trás do škôl a verejných inštitúcií, podpora mobility seniorov a osôb so zníženou schopnosťou pohybu.	Obec, organizácie zastupujúce osoby so zdravotným znevýhodnením	priebežne	Program Slovensko, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, rozpočet obce
	2.8 Rozvoj ekologickej a aktívnej mobility	Podpora pešej dopravy, cyklistiky, zdieľaných bicyklov a elektrobicyklov, podpora ekologických spôsobov dopravy, výsadba zelene pozdĺž komunikácií, budovanie oddychových zón pri cyklotrasách, kampane na podporu udržateľnej mobility a realizácia Európskeho týždňa mobility.	Obec, školy, občianske združenia, partneri	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, LIFE, Interreg, Environmentálny fond, rozpočet obce
	2.9 Modernizácia dopravnej infraštruktúry	Rekonštrukcia miestnych komunikácií, mostov, lávok, oporných múrov, odvodnenia komunikácií, dopravného značenia, inteligentného verejného osvetlenia, zvyšovanie kvality cestnej siete a jej klimatickej odolnosti.	Obec, Slovenská správa ciest, VÚC	krátkodobý až dlhodobý	Program Slovensko, IÚI, Plán obnovy a odolnosti SR, Environmentálny fond, rozpočet obce
	2.10 Budovanie udržateľného dopravného systému obce	Tvorba plánov udržateľnej mobility (SUMP), prepojenie všetkých druhov dopravy, digitalizácia dopravných služieb, podpora Smart Mobility, znižovanie emisií z dopravy, adaptácia dopravnej infraštruktúry na klimatické zmeny a rozvoj nízkouhlíkovej dopravy.	Obec, VÚC, Ministerstvo dopravy SR, projektoví partneri	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, IÚI, Horizon Europe, LIFE, Interreg, Plán obnovy a odolnosti SR, Modernizačný fond, rozpočet obce

Tabuľka 29- 3. Prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia a adaptácia na zmenu klímy

3. Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia a/aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
3. Ochrana životného prostredia a adaptácia na zmenu klímy	**3.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov**	Obnova verejných budov, zatepľovanie, modernizácia vykurovania, energetický manažment, inteligentné riadenie spotreby energií, energetické audity.	Obec, správcovia budov, energetickí partneri	krátkodobý až strednodobý	Program Slovensko 2021 – 2027, Plán obnovy a odolnosti SR, Environmentálny fond, Modernizačný fond, rozpočet obce
	3.2 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie	Fotovoltické systémy, tepelné čerpadlá, solárne kolektory, komunitná energetika, batériové úložiská, využívanie biomasy a ďalších obnoviteľných zdrojov energie.	Obec, energetické spoločnosti, partneri	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, Modernizačný fond, Plán obnovy a odolnosti SR, Environmentálny fond
	3.3 Ochrana prírody, krajiny a biodiverzity	Ochrana lesov, vodných tokov a biotopov, revitalizácia krajiny, výsadba pôvodných drevín, eliminácia inváznych druhov, podpora ekologickej stability územia.	Obec, Štátna ochrana prírody SR, Slovenský vodohospodársky podnik, Lesy SR, občianske združenia	priebežne	Program Slovensko, LIFE, Environmentálny fond, Interreg
	3.4 Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva	Rozšírenie triedeného zberu, dobudovanie zberného dvora, inteligentné kontajnery, komunitné kompostovanie, podpora recyklácie, predchádzanie vzniku odpadu a environmentálna osveta.	Obec, zberová spoločnosť	priebežne	Environmentálny fond, Program Slovensko, rozpočet obce
	3.5 Adaptácia na klimatické zmeny a hospodárenie s vodou	Zadržiavanie dažďovej vody, retenčné nádrže, vsakovacie systémy, dažďové záhrady, zelené strechy, protipovodňové opatrenia, revitalizácia vodných tokov.	Obec, Slovenský vodohospodársky podnik, partneri	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, LIFE, Interreg, Environmentálny fond, Plán obnovy a odolnosti SR
	3.6 Rozvoj zelenej a modro-zelenej infraštruktúry	Výsadba stromov, revitalizácia parkov, zakladanie komunitných záhrad, obnova verejnej zelene, zelené koridory, oddychové zóny, ochrana významných stromov.	Obec, organizácie ochrany prírody, občianske združenia	priebežne	Program Slovensko, Environmentálny fond, LIFE, Interreg
	3.7 Zlepšovanie kvality ovzdušia a znižovanie emisií	Podpora ekologického vykurovania, monitoring ovzdušia, znižovanie prašnosti, podpora nízkoemisnej dopravy, opatrenia na znižovanie uhlíkovej stopy.	Obec, partneri, Environmentálny fond	priebežne	Program Slovensko, Environmentálny fond, Modernizačný fond
	3.8 Environmentálne	Environmentálna osveta, vzdelávacie aktivity pre školy, komunitné projekty,	Obec, školy, občianske združenia	priebežne	Program Slovensko, Erasmus+,

	vzdelávanie a zapájanie verejnosti	dobrovoľnícke brigády, podpora ekologického správania obyvateľov.			Interreg, Environmentálny fond, rozpočet obce
	3.9 Zavádzanie Smart Environment riešení	Inteligentné monitorovanie kvality ovzdušia, vody a hluku, smart meteostanice, inteligentné zavlažovanie, digitálny monitoring energií, smart odpadové hospodárstvo a otvorené environmentálne dáta.	Obec, IT partneri, univerzity, výskumné organizácie	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Interreg, Plán obnovy a odolnosti SR
	3.10 Podpora udržateľného rozvoja a klimatickej odolnosti obce	Realizácia adaptačných opatrení, podpora uhlíkovej neutrality, cirkulárnej ekonomiky, implementácia environmentálnych stratégií, zvyšovanie odolnosti obce voči klimatickým rizikám.	Obec, partneri, mimo-vládne organi-zácie, podnikateľ-ský sektor	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, LIFE, Horizon Europe, Interreg, Environmentálny fond, Modernizačný fond, rozpočet obce

Tabuľka 30- 4. Prioritná oblasť: Rozvoj cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
4. Rozvoj cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva	**4.1 Obnova kultúrneho, historického a technického dedičstva**	Obnova národných kultúrnych pamiatok, sakrálnych a technických pamiatok, baníckych objektov, historických budov, pamätníkov, revitalizácia historických verejných priestranstiev a digitalizácia kultúrneho dedičstva.	Obec, vlastníci pamiatok, pamiatkové úrady, občianske združenia	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko 2021 – 2027, Ministerstvo kultúry SR, Obnovme si svoj dom, Interreg, rozpočet obce
	4.2 Rozvoj baníckeho turizmu	Obnova a sprístupnenie banských diel a štôlní, budovanie baníckych náučných chodníkov, expozícií, návštevníckych centier, organizovanie baníckych podujatí a prezentácia histórie baníctva.	Obec, banícke združenia, múzeá, oblastná organizácia cestovného ruchu	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, Interreg, Program cezhraničnej spolupráce, Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR, rozpočet obce
	4.3 Rozvoj turistickej infraštruktúry	Budovanie turistických chodníkov, náučných chodníkov, rozhľadní, vyhliadkových miest, oddychových zón, informačných tabúľ, orientačných systémov, parkovísk a ďalšieho vybavenia pre návštevníkov.	Obec, oblastná organizácia cestovného ruchu, Lesy SR, partneri	priebežne	Program Slovensko, Interreg, rozpočet obce, Environmentálny fond
	4.4 Rozvoj cyklistickej infraštruktúry a cykloturistiky	Budovanie cyklotrás, cykloodpočívadiel, servisných stanovíšť, stojanov na bicykle, nabíjacích staníc pre elektrobicykle a prepájanie na	Obec, VÚC, partneri	krátkodobý až dlhodobý	Program Slovensko, IÚI, Interreg, Plán obnovy a odolnosti SR

		regionálne cyklistické siete.			
	4.5 Propagácia kultúrnych a prírodných hodnôt obce	Marketing destinácie, tvorba propagačných materiálov, turistických máp, webovej stránky, mobilnej aplikácie, virtuálnych prehliadok, informačných kampaní a spolupráca s organizáciami cestovného ruchu.	Obec, oblastná organizácia cestovného ruchu, podnikatelia	priebežne	Program Slovensko, Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR, Interreg, rozpočet obce
	4.6 Podpora miestnych tradícií a kultúrnych podujatí	Organizovanie folklórnych festivalov, baníckych dní, výstav, koncertov, divadelných predstavení, podpora tradičných remesiel, folklórnych súborov a komunitných podujatí.	Obec, kultúrne organizácie, školy, občianske združenia	priebežne	Fond na podporu umenia, Ministerstvo kultúry SR, Program Slovensko, rozpočet obce
	4.7 Rozvoj športových a rekreačných aktivít	Organizovanie športových podujatí, turistických pochodov, cyklistických podujatí, budovanie rekreačných zón a podpora aktívneho trávenia voľného času.	Obec, športové kluby, školy, občianske združenia	priebežne	Fond na podporu športu, Program Slovensko, rozpočet obce
	4.8 Ochrana prírodného dedičstva a rozvoj ekoturizmu	Ochrana prírodných a kultúrnych lokalít UNESCO, lesov, vodných tokov, biodiverzity, revitalizácia krajiny, budovanie prírodných náučných chodníkov a rozvoj environmentálneho turizmu.	Obec, Štátna ochrana prírody SR, Lesy SR, občianske združenia	priebežne	LIFE, Program Slovensko, Environmentálny fond, Interreg
	4.9 Zavádzanie Smart Tourism riešení	Digitálne informačné systémy, QR kódy na pamiatkach, inteligentné informačné kiosky, audioguide, mobilné aplikácie, online rezervačné systémy, digitálny kalendár podujatí a inteligentné monitorovanie návštevnosti.	Obec, IT partneri, oblastná organizácia cestovného ruchu	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Interreg
	4.10 Budovanie udržateľného cestovného ruchu	Podpora udržateľného rozvoja cestovného ruchu, rozvoj spolupráce s podnikateľmi, vytváranie nových turistických produktov, zvyšovanie kvality služieb a prepájanie kultúrneho, prírodného a športového potenciálu obce.	Obec, oblastná organizácia cestovného ruchu, podnikateľský sektor, partneri	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, Interreg, Horizon Europe, rozpočet obce, súkromné investície

Tabuľka 31- 5. Prioritná oblasť: Sociálna infraštruktúra a kvalita života

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
5. Sociálna infraštruktúra a kvalita života	**5.1 Rozvoj školstva a predškolskej výchovy**	Modernizácia materských a základných škôl, súkromnej umeleckej školy, rozširovanie kapacít, digitalizácia vzdelávania, inkluzívne vzdelávanie, modernizácia športovísk, ihrísk a bezbariérovosť školských zariadení.	Obec, školy, Ministerstvo školstva SR	krátkodobý až dlhodobý	Program Slovensko 2021 – 2027, Plán obnovy a odolnosti SR, Ministerstvo školstva SR, rozpočet obce
	5.2 Rozvoj sociálnych služieb	Rozvoj terénnej a opatrovateľskej služby, ambulantných a komunitných sociálnych služieb, sociálne poradenstvo, podpora rodín a sociálna prevencia. Vybudovanie sociálneho podniku v obci/v regióne.	Obec, poskytovatelia sociálnych služieb	priebežne	Program Slovensko, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, rozpočet obce
	5.3 Rozvoj integrovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti	Rozvoj služieb prostredníctvom Centra integrovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti (CISZS) Nová Baňa, integrácia sociálnych a zdravotných služieb, komunitná dlhodobá starostlivosť a koordinácia starostlivosti o odkázané osoby.	Obec, **CISZS Nová Baňa**, Banskobystrický samosprávny kraj, poskytovatelia sociálnych a zdravotných služieb	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
	5.4 Rozvoj zdravotnej starostlivosti	Zvyšovanie dostupnosti zdravotnej starostlivosti, preventívne programy, podpora primárnej zdravotnej starostlivosti, telemedicína a podpora zdravého životného štýlu.	Obec, zdravotnícke zariadenia, Ministerstvo zdravotníctva SR	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR, Ministerstvo zdravotníctva SR
	5.5 Podpora seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením	Rozvoj terénnych služieb, podpora aktívneho starnutia, spolupráca s DD a DSS Societa, podpora domácej starostlivosti,	Obec, DD a DSS Societa, poskytovatelia sociálnych služieb	priebežne	Program Slovensko, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR,

		klubov seniorov a dobrovoľníctva.			rozpočet obce
	5.6 Rozvoj občianskej vybavenosti	Budovanie komunitných centier, modernizácia budov v správe obci, ubytovacích a stravovacích zariadení, detských ihrísk, verejných priestranstiev, cintorínov, domova smútku a ďalších zariadení občianskej vybavenosti.	Obec	krátkodobý až dlhodobý	Program Slovensko, IÚI, rozpočet obce
	5.7 Podpora športu, kultúry a voľnočasových aktivít	Modernizácia športovísk, výstavba multifunkčných ihrísk, podpora športových klubov, kultúrnych podujatí, folklóru, komunitných aktivít a voľnočasových programov.	Obec, školy, športové kluby, kultúrne organizácie	priebežne	Fond na podporu športu, Fond na podporu umenia, Program Slovensko, rozpočet obce
	5.8 Vytváranie bezbariérového a inkluzívneho prostredia	Odstraňovanie architektonických bariér, bezbariérové verejné budovy, chodníky, zastávky, podpora univerzálneho dizajnu a sociálnej inklúzie.	Obec, organizácie zastupujúce osoby so zdravotným znevýhodnením	priebežne	Program Slovensko, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, rozpočet obce
	5.9 Digitalizácia sociálnych a zdravotných služieb (Smart Health & Smart Community)	Zavádzanie elektronických služieb, online komunikácie, telemedicíny, digitálneho sociálneho poradenstva, inteligentného monitorovania potrieb obyvateľov a smart komunitných riešení.	Obec, CISZS Nová Baňa, IT partneri, zdravotnícke zariadenia	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Plán obnovy a odolnosti SR
	5.10 Zvyšovanie kvality života a komunitného rozvoja	Podpora komunitného života, dobrovoľníctva, medzigeneračnej spolupráce, zdravého životného štýlu, dostupnosti služieb občianskej vybavenosti a vytvárania priaznivého prostredia pre život všetkých obyvateľov.	Obec, občianske združenia, komunitné organizácie, partneri	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, Erasmus+, Interreg, rozpočet obce, súkromné zdroje

Tabuľka 32- 6. Prioritná oblasť: Podpora bývania a územného rozvoja

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
6. Podpora bývania a územného rozvoja	**6.1 Rozvoj územného plánovania a udržateľného rozvoja územia**	Aktualizácia územného plánu, spracovanie územných štúdií, príprava rozvojových lokalít, pozemkové úpravy, koordinácia územného rozvoja a digitalizácia územnoplánovacej dokumentácie.	Obec, spracovateľ územného plánu, projektanti	krátkodobý až strednodobý	Program Slovensko 2021 – 2027, rozpočet obce
	6.2 Vytváranie podmienok pre individuálnu bytovú výstavbu	Príprava stavebných pozemkov (odkup pozemkov nevyužívaných majiteľmi), budovanie inžinierskych sietí, prístupových komunikácií, podpora ekologickej a energeticky efektívnej výstavby rodinných domov.	Obec, developeri, vlastníci pozemkov	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, rozpočet obce, súkromné investície
	6.3 Rozvoj nájomného a dostupného bývania	Výstavba obecných nájomných bytov, rekonštrukcia objektov na bytové účely, podpora sociálneho bývania, bývania pre mladé rodiny, seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením.	Obec, Štátny fond rozvoja bývania, developeri	strednodobý až dlhodobý	ŠFRB, Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce
	6.4 Budovanie technickej a občianskej infraštruktúry v rozvojových lokalitách	Budovanie vodovodu, kanalizácie, miestnych komunikácií, verejného osvetlenia, optických sietí, dažďovej kanalizácie a občianskej vybavenosti.	Obec, správcovia inžinierskych sietí	krátkodobý až dlhodobý	Program Slovensko, Environmentálny fond, rozpočet obce
	6.5 Revitalizácia verejných priestranstiev	Obnova parkov, námestí, verejnej zelene, oddychových zón, detských a športových ihrísk, mestského mobiliáru a estetizácia verejných priestorov.	Obec	priebežne	Program Slovensko, IÚI, Environmentálny fond, rozpočet obce
	6.6 Vytváranie bezbariérového a bezpečného prostredia	Odstraňovanie architektonických bariér, budovanie bezbariérových chodníkov, priechodov, inteligentného verejného osvetlenia a kamerových systémov.	Obec, organizácie zastupujúce osoby so zdravotným znevýhodnením	priebežne	Program Slovensko, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, rozpočet obce
	6.7 Rozvoj Smart Urban riešení	Zavádzanie GIS, digitálnych pasportov, inteligentného riadenia verejných priestranstiev, smart osvetlenia, inteligentného	Obec, IT partneri	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Plán obnovy a

		zavlažovania a digitálnej správy majetku.			odolnosti SR
	6.8 Podpora klimaticky odolného rozvoja sídla	Budovanie modro-zelenej infraštruktúry, zelených striech, dažďových záhrad, hospodárenie s dažďovou vodou, výsadba stromov a využívanie priepustných povrchov.	Obec, partneri, organizácie ochrany prírody	priebežne	LIFE, Environmentálny fond, Program Slovensko, Interreg
	6.9 Rozvoj občianskej vybavenosti a verejných služieb	Výstavba a modernizácia komunitných centier, verejných budov, oddychových zón, detských ihrísk, športových plôch a ďalších zariadení občianskej vybavenosti.	Obec, partneri	krátkodobý až dlhodobý	Program Slovensko, IÚI, rozpočet obce
	6.10 Zvyšovanie atraktivity a kvality sídelného prostredia	Komplexný rozvoj obytného prostredia, podpora estetizácie obce, udržateľného urbanizmu, zvyšovanie kvality života a vytváranie atraktívnych podmienok pre bývanie a investície.	Obec, partneri, podnikateľský sektor	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, Interreg, rozpočet obce, súkromné investície

Tabuľka 33 – 7. Prioritná oblasť Hospodársky rozvoj a zamestnanosť

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
7. Hospodársky rozvoj a zamestnanosť	**7.1 Podpora malého a stredného podnikania**	Podpora podnikateľského prostredia, začínajúcich podnikateľov, rodinných firiem, podnikateľských inkubátorov, podnikateľských zón a poradenských služieb.	Obec, podnikatelia, regionálne rozvojové agentúry	priebežne	Program Slovensko 2021 – 2027, Ministerstvo hospodárstva SR, rozpočet obce
	7.2 Rozvoj remesiel a miestnych služieb	Podpora tradičných remesiel, regionálnych výrobcov, sociálnych podnikov, lokálnych produktov, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych služieb.	Obec, podnikatelia, remeselné združenia	priebežne	Program Slovensko, Interreg, rozpočet obce
	7.3 Podpora inovácií a digitalizácie	Digitalizácia podnikov, zavádzanie inteligentných technológií, automatizácia, Priemysel 4.0, rozvoj digitálnych zručností, kybernetická bezpečnosť a e-commerce.	Obec, podnikateľský sektor, IT partneri	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Plán obnovy a odolnosti SR
	7.4 Podpora zamestnanosti a tvorba pracovných miest	Vytváranie nových pracovných príležitostí, podpora zamestnávania mladých ľudí, seniorov, osôb so zdravotným	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, zamestnávateli a	priebežne	Program Slovensko, ESF+, Ministerstvo práce, sociálnych vecí

		znevýhodnením, dlhodobo nezamestnaných a rozvoj sociálnej ekonomiky.			a rodiny SR
	7.5 Rozvoj ľudských zdrojov a celoživotného vzdelávania	Rekvalifikačné programy, odborné vzdelávanie, duálne vzdelávanie, podnikateľské vzdelávanie a rozvoj digitálnych kompetencií.	Obec, školy, vzdelávacie inštitúcie	priebežne	Program Slovensko, Erasmus+, ESF+, Plán obnovy a odolnosti SR
	7.6 Posilnenie regionálnej ekonomiky a lokálnej produkcie	Podpora regionálnych produktov, miestnych výrobcov, kreatívneho priemyslu, sociálnych podnikov a rozvoj vidieckej ekonomiky.	Obec, podnikatelia, miestne akčné skupiny	priebežne	Program Slovensko, LEADER, Interreg, rozpočet obce
	7.7 Rozvoj investičného prostredia	Príprava investičných lokalít, podnikateľských parkov, priemyselných zón, podpora strategických investícií a verejno-súkromných partnerstiev.	Obec, investori, developeri	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, súkromné investície, rozpočet obce
	7.8 Zavádzanie Smart Economy riešení	Digitalizácia služieb pre podnikateľov, otvorené ekonomické dáta, inteligentná správa podnikateľských zón, podpora smart technológií a inovačných ekosystémov.	Obec, IT partneri, podnikatelia	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe
	7.9 Rozvoj partnerstiev a spolupráce	Spolupráca samosprávy s podnikateľmi, školami, univerzitami, Úradom práce, regionálnymi rozvojovými agentúrami a zapájanie do národných a medzinárodných projektov.	Obec, regionálne rozvojové agentúry, školy, podnikatelia	priebežne	Program Slovensko, Interreg, Erasmus+, rozpočet obce
	7.10 Zvyšovanie konkurencie-schopnosti miestnej ekonomiky	Komplexná podpora podnikateľského prostredia, inovácií, zamestnanosti, investícií, produktivity práce a udržateľného hospodárskeho rozvoja.	Obec, podnikateľský sektor, partneri	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, Horizon Europe, Interreg, súkromné investície, rozpočet obce

Tabuľka 34- 8. Prioritná oblasť: Bezpečnosť a krízové riadenie

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
8. Bezpečnosť a krízové riadenie	**8.1 Modernizácia systému ochrany obyvateľstva a krízového riadenia**	Aktualizácia krízových, evakuačných a povodňových plánov, rozvoj systému civilnej ochrany, budovanie varovných systémov, organizovanie krízových cvičení a zvyšovanie pripravenosti obce.	Obec, okresný úrad – odbor krízového riadenia	priebežne	Program Slovensko 2021 – 2027, rozpočet obce, Ministerstvo vnútra SR
	8.2 Modernizácia dobrovoľného hasičského zboru	Obnova hasičskej techniky, modernizácia hasičskej zbrojnice, obstaranie moderných zásahových vozidiel, ochranných pracovných prostriedkov, čerpacej techniky, komunikačných zariadení a odborná príprava členov DHZ.	Obec, Dobrovoľný hasičský zbor, Dobrovoľná požiarna ochrana SR	krátkodobý až dlhodobý	Ministerstvo vnútra SR, Dobrovoľná požiarna ochrana SR, Program Slovensko, rozpočet obce
	8.3 Prevencia a ochrana pred živelnými pohromami	Realizácia protipovodňových opatrení, regulácia a čistenie vodných tokov, stabilizácia svahov, protierózne opatrenia, ochrana pred požiarmi a monitoring rizikových území.	Obec, Slovenský vodohospodársky podnik, Slovenský hydrometeorologický ústav	priebežne	Program Slovensko, Environmen-tálny fond, LIFE, Interreg
	8.4 Rozvoj kamerových a monitorovacích systémov	Rozširovanie kamerového systému, monitorovanie verejných priestranstiev, dopravných uzlov a rizikových lokalít, inteligentná analýza obrazu a ochrana obecného majetku.	Obec, Policajný zbor SR, IT partneri	krátkodobý až strednodobý	Program Slovensko, Ministerstvo vnútra SR, rozpočet obce
	8.5 Zvyšovanie pripravenosti na mimoriadne udalosti	Budovanie skladov civilnej ochrany, zabezpečenie núdzového materiálu, záložných zdrojov energie, evakuačné cvičenia, školenia obyvateľov a informačné kampane.	Obec, Dobrovoľný hasičský zbor, zložky integrované-ho záchranného systému	priebežne	Program Slovensko, Ministerstvo vnútra SR, rozpočet obce
	8.6 Posilnenie kybernetickej bezpečnosti a ochrany údajov	Ochrana informačných systémov, bezpečnostné audity, zálohovanie dát, školenia zamestnancov	Obec, IT partneri,	priebežne	Program Slovensko, Digitálna Európa, Plán

		a budovanie bezpečnej digitálnej infraštruktúry.	Národný bezpečnostný úrad		obnovy a odolnosti SR
	8.7 Zavádzanie Smart Safety riešení	Inteligentné varovné systémy, senzory monitorujúce povodne, meteostanice, mobilné aplikácie, GIS, digitálne hlásenie porúch a využívanie dronov pri monitorovaní rizík.	Obec, IT partneri, záchranné zložky	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Interreg
	8.8 Zvyšovanie bezpečnosti verejných priestranstiev	Modernizácia verejného osvetlenia, zabezpečenie verejných budov, školských areálov a detských ihrísk, preventívne kampane a spolupráca s Policajným zborom SR.	Obec, Policajný zbor SR	priebežne	Program Slovensko, Ministerstvo vnútra SR, rozpočet obce
	8.9 Posilnenie environmentálnej a klimatickej bezpečnosti	Adaptácia na klimatické zmeny, ochrana kritickej infraštruktúry, opatrenia proti suchu, extrémnym prejavom počasia a zvyšovanie odolnosti obce voči rizikám.	Obec, Slovenský vodohospodársky podnik, Environmentálny fond	strednodobý až dlhodobý	Environmentálny fond, LIFE, Program Slovensko, Interreg
	8.10 Budovanie bezpečnej a odolnej obce	Komplexný rozvoj bezpečnostného systému, koordinácia záchranných zložiek, rozvoj preventívnych opatrení a využívanie moderných technológií pri ochrane obyvateľov.	Obec, partneri, zložky integrovaného záchranného systému	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, Ministerstvo vnútra SR, Interreg, rozpočet obce

Tabuľka 35 Prioritná oblasť: Efektívna verejná správa a digitalizácia

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
9. Efektívna verejná správa a digitalizácia	**9.1 Digitalizácia služieb samosprávy**	Elektronizácia služieb, digitalizácia administratívnych procesov, elektronický obeh dokumentov, elektronické formuláre, elektronické podania, online rezervácie služieb a digitalizácia registratúry.	Obec, dodávatelia informačných technológií	krátkodobý až strednodobý	Program Slovensko 2021 – 2027, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce
	9.2 Rozvoj elektronickej komunikácie s občanmi	Mobilná aplikácia obce, elektronická úradná tabuľa, SMS a e-mailové notifikácie,	Obec	priebežne	Program Slovensko, rozpočet obce

		online podnety občanov, elektronické ankety, participatívne platformy a online konzultácie.			
	9.3 Zavádzanie Smart Village riešení	Inteligentné riadenie verejného osvetlenia, energetiky, odpadového hospodárstva, monitorovanie obecného majetku, smart senzory, otvorené dáta a dátovo riadené rozhodovanie.	Obec, IT partneri, technologické spoločnosti	strednodobý až dlhodobý	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Interreg
	9.4 Modernizácia informačných technológií	Modernizácia hardvéru a softvéru, cloudové riešenia, serverová infraštruktúra, modernizácia počítačových sietí a rozvoj digitálnej infraštruktúry.	Obec, IT partneri	priebežne	Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce
	9.5 Posilnenie kybernetickej bezpečnosti	Ochrana informačných systémov, bezpečnostné audity, zálohovanie dát, ochrana osobných údajov, školenia zamestnancov a implementácia bezpečnostných štandardov.	Obec, Národný bezpečnostný úrad, IT partneri	priebežne	Program Slovensko, Digitálna Európa, Plán obnovy a odolnosti SR
	9.6 Rozvoj odborných kapacít verejnej správy	Vzdelávanie zamestnancov, rozvoj digitálnych kompetencií, projektového riadenia, strategického plánovania a verejného obstarávania.	Obec, vzdelávacie inštitúcie	priebežne	Program Slovensko, ESF+, Erasmus+, rozpočet obce
	9.7 Efektívne využívanie externých finančných zdrojov	Príprava projektových zámerov, spracovanie projektovej dokumentácie, podávanie žiadostí o granty, riadenie projektov, monitoring a rozvoj partnerstiev.	Obec, projektoví manažéri, regionálne rozvojové agentúry	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, Interreg, Horizon Europe, LIFE, Erasmus+, rozpočet obce
	9.8 Zvyšovanie	Otvorené rozpočty,	Obec, občania,	priebežne	Program

	transparentnosti a participácie občanov	participatívny rozpočet, zverejňovanie údajov, verejné konzultácie, podpora občianskych iniciatív a otvorené vládnutie.	mimovládne organizácie		Slovensko, rozpočet obce
	9.9 Rozvoj Smart Governance	Zavádzanie GIS, Business Intelligence nástrojov, digitálneho pasportu majetku, automatizácie procesov, umelej inteligencie a dátového riadenia samosprávy.	Obec, IT partneri, univerzity a výskumné organizácie	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko, Digitálna Európa, Horizon Europe, Interreg
	9.10 Modernizácia riadenia a zvyšovanie výkonnosti samosprávy	Optimalizácia procesov, zvyšovanie kvality verejných služieb, implementácia moderných manažérskych nástrojov a podpora inovatívnych riešení vo verejnej správe.	Obec	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce

Tabuľka 36- 10. Prioritná oblasť: Rozvoj komunitného života

Prioritná oblasť	Prioritný cieľ	Opatrenia / aktivity	Zodpovedný subjekt	Časový horizont	Možné zdroje financovania
10. Rozvoj komunitného života	**10.1 Podpora komunitných aktivít a občianskej participácie**	Organizovanie komunitných podujatí, podpora miestnych iniciatív, komunitných centier, susedských stretnutí a zapájanie občanov do rozvoja obce.	Obec, občianske združenia, komunitné organizácie	priebežne	Program Slovensko 2021 – 2027, rozpočet obce
	10.2 Podpora činnosti spolkov a občianskych združení	Podpora športových klubov, kultúrnych organizácií, dobrovoľných hasičov, folklórnych súborov, poľovníckych, rybárskych, záhradkárskych a ďalších miestnych združení.	Obec, občianske združenia, športové a kultúrne organizácie	priebežne	Program Slovensko, Fond na podporu umenia, Fond na podporu športu, rozpočet obce
	10.3 Rozvoj dobrovoľníctva	Organizovanie dobrovoľníckych programov, brigád, zapájanie mládeže,	Obec, dobrovoľnícke organizácie, školy	priebežne	Program Slovensko, Erasmus+, Európsky zbor solidarity,

		environmentálne a sociálne dobrovoľníctvo, oceňovanie dobrovoľníkov a budovanie dobrovoľníckej siete.			rozpočet obce
	10.4 Rozvoj kultúrneho a spoločenského života	Organizovanie obecných slávností, festivalov, koncertov, výstav, jarmokov, divadelných predstavení, tvorivých dielní a podpora zachovávania miestnych tradícií.	Obec, kultúrne organizácie, školy, občianske združenia	priebežne	Fond na podporu umenia, Ministerstvo kultúry SR, Program Slovensko, rozpočet obce
	10.5 Podpora športových a voľnočasových aktivít	Organizovanie športových podujatí, turistických pochodov, cyklistických akcií, podpora športových klubov a voľnočasových aktivít pre všetky vekové skupiny.	Obec, športové kluby, školy	priebežne	Fond na podporu športu, Program Slovensko, rozpočet obce
	10.6 Posilňovanie medzigeneračnej spolupráce	Podpora spoločných aktivít detí, mládeže, dospelých a seniorov, komunitného vzdelávania, rodinných podujatí a aktívneho starnutia.	Obec, školy, zariadenia sociálnych služieb, občianske združenia	priebežne	Program Slovensko, Erasmus+, rozpočet obce
	10.7 Posilňovanie partnerstiev medzi obcou, podnikateľmi a inštitúciami	Rozvoj spolupráce s podnikateľmi, školami, cirkvami, občianskymi združeniami, s banskou spoločnosťou, mikroregiónom a partnerskými obcami.	Obec, podnikatelia, školy, občianske združenia, miestna akčná skupina	priebežne	Program Slovensko, Interreg, LEADER, rozpočet obce
	10.8 Podpora participácie občanov na riadení obce	Verejné stretnutia, participatívny rozpočet, verejné diskusie, elektronické ankety, zapájanie verejnosti do prípravy projektov a rozhodovacích procesov.	Obec	priebežne	Program Slovensko, rozpočet obce
	10.9 Zavádzanie Smart	Digitálne komunitné platformy, mobilná	Obec, IT partneri	priebežne počas celého	Program Slovensko,

	Community riešení	aplikácia obce, online kalendár podujatí, elektronická registrácia na podujatia, komunitné informačné systémy a digitálna komunikácia.		programového obdobia	Digitálna Európa, Horizon Europe, Interreg
	10.10 Posilňovanie sociálnej súdržnosti a kvality komunitného života	Podpora spolupráce medzi občanmi, rozvoj komunitných služieb, podpora solidarity, dobrovoľníctva a vytváranie priaznivých podmienok pre aktívny život v obci.	Obec, občianske združenia, komunitné organizácie, partneri	priebežne počas celého programového obdobia	Program Slovensko 2021 – 2027, Erasmus+, Európsky zbor solidarity, LEADER, rozpočet obce

D REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť PHRSR obce Hodruša-Hámre nadväzuje na programovú časť a to vo väzbe na zoznam prioritných opatrení a aktivít, ktoré sú potrebné za zabezpečenie strategických cieľov a obsahujú vecný a časový harmonogram opatrení a aktivít, systém monitorovania a plnenia opatrení a aktivít.

6 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE HODRUŠA-HÁMRE

PHRSR obce Hodruša-Hámre na roky 2026 – 2031 predstavuje základný strategický dokument obce, ktorý určuje smerovanie jej rozvoja v ekonomickej, sociálnej, environmentálnej a územnej oblasti. Úspešná realizácia stanovených priorít, cieľov a opatrení si vyžaduje vytvorenie funkčného systému riadenia, koordinácie, monitorovania a hodnotenia realizácie dokumentu. Za realizáciu a implementáciu PHRSR zodpovedá obec Hodruša-Hámre prostredníctvom svojich volených orgánov, obecného úradu a partnerov zapojených do rozvoja obce. Pri realizácii jednotlivých aktivít obec spolupracuje s orgánmi štátnej správy, s Banskobystrickým samosprávnym krajom, s miestnymi podnikateľmi, občianskymi združeniami, školami, neziskovými organizáciami, mikroregiónom, miestnou akčnou skupinou a ďalšími relevantnými partnermi. Realizácia PHRSR bude založená na princípoch partnerstva, transparentnosti, efektívnosti, participácie verejnosti, hospodárnosti, udržateľného rozvoja a rovnosti príležitostí.

Organizačné zabezpečenie

Riadenie implementácie PHRSR zabezpečujú najmä tieto subjekty:

Obecné zastupiteľstvo

- schvaľuje PHRSR a jeho aktualizácie,
- schvaľuje akčný plán a rozpočet na jeho realizáciu,
- prerokúva správy o plnení PHRSR,
- prijíma rozhodnutia o strategických rozvojových projektoch,
- schvaľuje zapojenie obce do projektov financovaných z externých zdrojov.

Starosta obce

- zodpovedá za celkovú implementáciu PHRSR,
- koordinuje realizáciu strategických priorít,
- zastupuje obec vo vzťahu k partnerom a poskytovateľom finančných prostriedkov,
- zabezpečuje prípravu projektov a ich financovanie,
- predkladá obecnému zastupiteľstvu pravidelné správy o plnení PHRSR.

Obecný úrad

- zabezpečuje administratívnu a odbornú implementáciu PHRSR,
- pripravuje projektové zámery a projektové dokumentácie,
- zabezpečuje verejné obstarávanie,
- koordinuje realizáciu projektov,
- vedie monitorovanie ukazovateľov,
- pripravuje podklady na hodnotenie plnenia PHRSR,

- komunikuje s poskytovateľmi dotácií a nenávratných finančných príspevkov.

Projektový tím

Podľa charakteru pripravovaných projektov si môže obec vytvárať projektové tímy zložené zo zamestnancov obce, externých odborníkov, projektových manažérov, projektantov a zástupcov partnerov.

Projektový tím bude zabezpečovať:

- prípravu projektových zámerov,
- vypracovanie projektových žiadostí,
- implementáciu projektov,
- finančné riadenie projektov,
- monitorovanie realizácie,
- publicitu projektov,
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov.

Partneri implementácie

Na realizácii PHRSR sa budú podľa charakteru jednotlivých opatrení podieľať najmä:

- Banskobystrický samosprávny kraj,
- ministerstvá Slovenskej republiky,
- regionálne rozvojové agentúry,
- miestna akčná skupina,
- školy a školské zariadenia,
- zariadenia sociálnych a zdravotných služieb,
- Dobrovoľný hasičský zbor,
- podnikateľské subjekty,
- občianske združenia,
- športové a kultúrne organizácie,
- cirkvi a náboženské spoločnosti,
- organizácie cestovného ruchu,
- správcovia technickej infraštruktúry,
- štátne organizácie,
- výskumné a vzdelávacie inštitúcie a iné.

6.1 Akčný plán

Analýza finančných potrieb obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHRSR obce Hodruša-Hámre na roky 2026 - 2031. Zdroje z rozpočtu obce sú nevyhnutné na zabezpečenie spolufinancovania aktivít, na riadenie aktivít pokiaľ nie sú oprávnené z iných zdrojov, potrebné vo viacerých prípadoch sú aj verejné obstarávania a iné výdavky pre zabezpečenie dosiahnutia cieľov priorít a opatrení. V tejto časti PHRSR uvádzame rozpracované projekty a odhadované náklady jednotlivých projektov, tzn. akčný plán (viď. Tabuľka 37).

Tabuľka 37 Akčný plán a finančné zabezpečenie strategických cieľov prioritných opatrení PHRSR obce Hodruša-Hámre na roky 2026 – 2031

Prioritná oblasť	Gestor	Partneri	Termín realizácie	Predpokladané náklady (€)	Možné zdroje financovania	Priorita
1. Rozvoj technickej infraštruktúry	Obec Hodruša-Hámre	BBSK, správcovia inžinierskych sietí, projektanti, dodávatelia	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	Program Slovensko 2021 – 2027, Environmentálny fond, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce	Vysoká
2. Doprava a udržateľná mobilita	Obec Hodruša-Hámre	BBSK, Slovenská správa ciest, dopravcovia	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	Program Slovensko 2021 – 2027, Interreg, rozpočet obce	Vysoká
3. Ochrana životného prostredia a adaptácia na zmenu klímy	Obec Hodruša-Hámre	Environmentálny fond, organizácie ochrany prírody, SVP	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	Program Slovensko, Environmentálny fond, LIFE, Interreg	Vysoká
4. Rozvoj cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva	Obec Hodruša-Hámre	Oblastná organizácia cestovného ruchu, BBSK, kultúrne organizácie	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	Program Slovensko, Interreg, Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR, rozpočet obce	Stredná
5. Sociálna infraštruktúra a kvalita života	Obec Hodruša-Hámre	BBSK, školy, CISZS, DD a DSS Societa, zdravotnícke zariadenia	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR, MPSVR SR, rozpočet obce	Vysoká
6. Podpora bývania a územného rozvoja	Obec Hodruša-Hámre	Developeri, ŠFRB, vlastníci pozemkov	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	ŠFRB, Program Slovensko, rozpočet obce, súkromné zdroje	Vysoká
7. Hospodársky rozvoj a zamestnanosť	Obec Hodruša-Hámre	Podnikatelia, ÚPSVaR, regionálne rozvojové agentúry	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	Program Slovensko, ESF+, Interreg, súkromné zdroje	Stredná
8. Bezpečnosť a krízové riadenie	Obec Hodruša-Hámre	DHZ, Ministerstvo vnútra SR, Policajný zbor SR	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	Program Slovensko, Ministerstvo vnútra SR, Environmentálny fond, rozpočet obce	Vysoká
9. Efektívna verejná správa a digitalizácia	Obec Hodruša-Hámre	IT partneri, MIRRI SR, regionálne rozvojové agentúry	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	Program Slovensko, Digitálna Európa, Plán obnovy a odolnosti SR, rozpočet obce	Stredná
10. Rozvoj komunitného života	Obec Hodruša-Hámre	Občianske združenia, školy, športové kluby, kultúrne organizácie	2026 – 2031	Budú stanovené na základe projektových dokumentácií.	Program Slovensko, LEADER, Erasmus+, Fond na podporu umenia, rozpočet obce	Stredná

ČASŤ E
7 MONITOROVANIE PHRSR

Monitorovanie predstavuje systematický proces priebežného sledovania realizácie PHRSR obce Hodruša-Hámre na roky 2026 – 2031. Jeho cieľom bude priebežne vyhodnocovať plnenie strategických priorít, opatrení a projektových aktivít, kontrolovať efektívnosť využívania finančných prostriedkov a identifikovať prípadné riziká alebo odchýlky od plánovaného rozvoja. Monitorovanie bude takto vytvárať podklady pre rozhodovanie orgánov samosprávy, umožní pružne reagovať na zmeny legislatívnych, ekonomických, spoločenských alebo environmentálnych podmienok a bude prispievať k transparentnej realizácii PHRSR.

Ciele monitorovania

Monitorovanie bude zamerané najmä na:

- sledovanie plnenia strategických priorít, cieľov a opatrení PHRSR,
- kontrolu realizácie projektov a aktivít,
- sledovanie čerpania finančných prostriedkov z vlastných aj externých zdrojov,
- hodnotenie efektívnosti realizovaných projektov,
- identifikáciu rizík a problémov pri implementácii,
- navrhovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov,
- zabezpečenie transparentného informovania orgánov obce a verejnosti.

Zodpovednosť za monitorovanie

Za monitorovanie realizácie PHRSR bude vždy zodpovedná obec Hodruša-Hámre prostredníctvom starostu obce a obecného úradu.
Do monitorovania budú podľa charakteru jednotlivých projektov zapojení aj:

- obecné zastupiteľstvo,
- zamestnanci obecného úradu,
- projektoví manažéri,
- partneri zapojení do realizácie projektov,
- odborné organizácie spolupracujúce na implementácii PHRSR.

Obecné zastupiteľstvo bude prerokovávať výsledky monitorovania a v prípade potreby prijímať opatrenia, ktoré budú smerovať e k efektívnejšej realizácii strategického dokumentu.

Predmetom monitorovania budú najmä:

- plnenie jednotlivých prioritných oblastí,
- plnenie prioritných cieľov,
- realizácia projektových zámerov uvedených v Akčnom pláne,
- stav pripravenosti projektov,
- čerpanie finančných zdrojov,
- dodržiavanie harmonogramu realizácie,
- dosahovanie plánovaných výsledkov,
- identifikácia rizík implementácie.

Periodicita monitorovania

Periodicita monitorovania

Monitorovanie realizácie PHRSR bude vykonávané priebežne počas celého programového obdobia rokov 2026 – 2031. Komplexná monitorovacia správa bude spracovávaná spravidla raz ročne a predkladaná na prerokovanie Obecnému zastupiteľstvu obce Hodruša-Hámre. V prípade realizácie významných investičných projektov alebo získania externých finančných prostriedkov môže obec vykonávať priebežné monitorovanie aj častejšie podľa požiadaviek poskytovateľov finančných prostriedkov.

Tabuľka 38 Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2026 – 2031		
Typ hodnotenia	**Vykonať prvýkrát**	**Dôvod vykonania/ periodicita**
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2027	Podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Tematické hodnotenie časti PHRSR Ad hoc mimoriadne hodnotenie	2027 Nerozhoduje	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok Pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov
		Pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	2026 – 2031	Na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov

Spracovala Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2026

Monitorovacia správa bude obsahovať najmä:

- vyhodnotenie plnenia jednotlivých prioritných oblastí,
- informáciu o realizovaných projektoch,
- stav implementácie Akčného plánu,
- prehľad čerpania finančných prostriedkov,
- identifikované riziká a problémy,
- návrhy opatrení na zlepšenie implementácie,
- odporúčania na aktualizáciu Akčného plánu alebo PHRSR.

Aktualizácia PHRSR

Na základe výsledkov monitorovania bude môcť obec kedykoľvek pristúpiť k aktualizácii PHRSR alebo Akčného plánu, najmä v prípade:

- významných legislatívnych zmien,
- zmien rozvojových priorít obce,
- vzniku nových investičných príležitostí,
- vyhlásenia nových dotačných výziev,
- zmien finančných možností obce,
- mimoriadnych udalostí alebo krízových situácií.

Aktualizácia dokumentu bude schvaľovaná Obecným zastupiteľstvom obce Hodruša-Hámre.

Informovanie verejnosti

Výsledky monitorovania budú zverejňované v súlade s princípmi transparentnosti prostredníctvom:

- webového sídla obce,
- úradnej tabule,
- zasadnutí obecného zastupiteľstva,
- ďalších komunikačných kanálov obce.

Priebežné informovanie verejnosti prispeje k posilňovaniu dôvery obyvateľov, k podpore participácie a k zvyšovaniu informovanosti o napĺňaní strategických cieľov rozvoja obce. Monitorovanie PHRSR bude takto predstavovať neoddeliteľnú súčasť implementácie PHRSR obce Hodruša-Hámre. Pravidelné sledovanie plnenia stanovených priorít, vyhodnocovanie dosiahnutých výsledkov a prijímanie nápravných opatrení budú vytvárať predpoklady pre efektívne riadenie rozvoja obce. Zabezpečí sa tiež účelné využívanie verejných financií a zabezpečí sa úspešné napĺňanie strategických cieľov v období rokov 2026 – 2031.

ČASŤ F

8 FINANČNÁ ČASŤ

8.1 Finančné zabezpečenie PHRSR

Po schválení PHRSR nastane vlastná realizácia PHRSR, jeho opatrení a úloh. Uskutočnenie aktivít uvedených v PHRSR predpokladá určité finančné a administratívne zabezpečenie. Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR neuvádza pri väčšine opatrení a aktivít, nakoľko predpokladané náklady budú vždy stanovené na základe vypracovanej komplexnej projektovej dokumentácie. Naplnenie cieľov programu budú uvádzať konečné rozpočty, ktoré budú súčasťou vykonávacích projektov a plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky, environmentálny a trvalo udržateľný rozvoj obce. Viaceré úlohy sa budú realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé z nich však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi. Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- **Vlastné zdroje- rozpočet obce;**

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

- **Doplnkové zdroje finančného zabezpečenia**
  - finančné prostriedky z Európskej únie (programovacie obdobie 2026 − 2031);
  - finančné prostriedky z rozpočtu obce;
  - finančné prostriedky zo štátnych dotácií;
  - finančná podpora z VÚC Banská Bystrica a iné.

Model viaczdrojového financovania jednotlivých projektov

Financovanie jednotlivých projektov bude viaczdrojové, pričom závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce a od jej aktuálnych potrieb. Financovanie sa bude tiež opierať o zdroje rozpočtu obce, štátu, EÚ, VÚC, OP KŽP, PRV, Programu Slovensko, o zdroje cez Plán obnovy a odolnosti SR, o súkromné zdroje atď. Vyčíslenie jednotlivých zámerov bude vždy stanovené kvalifikovaných odhadom, prieskumom a taktiež sa bude vychádzať z existujúcich výkazov/rozpočtov projektantov. Finálne podoby budú súčasťou ŽoNFP a budú vychádzať najmä z procesu verejného obstarávania.

Finančný rámec pre realizáciu PHRSR pre potreby plánovaných projektov a aktivít budú súčasťou príloh monitorovacích správ, ktoré budú priebežne vypracovávané a dopĺňané po schválení potrebných zdrojov pre ich financovanie a zrealizovanie.

Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých projektov je nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam vo vzťahu k rozvoju obce. Najvyššiu prioritu majú projekty, ktoré vyplývajú priamo z legislatívy (SR, EÚ) a projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Do kategórie s vysokou prioritou sú zaradené projekty s oporou vo VZN obce, projekty v rámci celého regiónu a projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením a ukončeným procesom verejného obstarávania. Strednú prioritu majú projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania (majú oporu v programovej štruktúre operačných programov a prioritných osí EŠIF).

ČASŤ G
ZÁVER

PHRSR obce Hodruša-Hámre je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce. PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude pravidelne ročne vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Predmetný PHRSR obce Hodruša-Hámre bol aktualizovaný na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:.....2026 a jeho aktualizáciu dokumentuje Tabuľka 39

Tabuľka 39 Schválenie a aktualizovanie PHRSR obce Hodruša-Hámre

Schválenie a aktualizácia PHRSR obce Hodruša-Hámre	
Dokument	**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hodruša-Hámre na roky 2026 – 2031.** PHRSR obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené PHRSR VÚC na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. Dokument je štruktúrovaný podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (v zmysle novely Zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR január 2020).
Spracovanie	Spracovanie: spracovanie PHRSR vykonala obec v partnerstve s poradenskou spoločnosťou dokumentu: ARCHIVUJ S. A RNDr. Antónia Semaňáková s. r. o Spracovanie textovej časti spracovala: RNDr. Mgr. Anna Štefanková, ktorá koordinovala proces tvorby PHRSR a zabezpečovala dodržiavanie metodických postupov. Obdobie spracovania marec 2026 − august 2026
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy (výbory, komisie, rada) Verejné pripomienkovanie: august 2026 Posudzovanie SEA – relevantné
Schválenie	Návrh na uznesenie zastupiteľstva – obecné zastupiteľstvo schvaľuje PHRSR obce Hodruša-Hámre na roky 2026 − 2031.

Spracovala RNDr. Mgr. Anna Štefanková, 2026

ČASŤ H
IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC

PHRSR s výhľadom do roku 2031 bude implementovaný konkrétnymi projektmi a akčným plánom, ktorý obsahuje časový harmonogram a návrh finančného a organizačného zabezpečenia. Obecný úrad Hodruša-Hámre v spolupráci s obecným zastupiteľstvom vypracuje informatívne správy, ktoré bude zverejňovať na internetovej stránke obci, na verejných informačných tabuliach a webovom sídle.

Predkladať návrhy na modifikovanie PHRSR bude v právomoci výboru pre PHRSR. Koordinátor pre stratégiu môže tiež predkladať výboru návrhy na doplnenie PHRSR. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť útvaru návrh na modifikovanie PHRSR.

Doplnenie PHRSR, prípadne jeho nové aktualizovanie sa predloží na schválenie obecnému zastupiteľstvu. V nevyhnutnom prípade sa môže kvôli PHRSR tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie starostu alebo obecného zastupiteľstva.

Predmetný PHRSR obce Hodruša-Hámre bol schválený a aktualizovaný na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa.....2026 VZN uznesením číslo ..... bod c/.

Pečiatka obce:

_____

Jozef Uram
podpis starostu obce Hodruša-Hámre

Autorské práva:

Bez súhlasu spracovateľa RNDR. Antónia Semaňáková a RNDr.Mgr. Anna Štefanková nemožno vykonať extrakciu a/alebo reutilizáciu podstatnej časti obsahu databázy dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Píla na roky 2026−2031 (t.j. napr. v časti čo aj len jedného diela), pokiaľ sa táto vykonáva s cieľom získať, hoci aj nepriamo v akýkoľvek majetkový prospech. Právo uverejnenia je výhradne určené za účelom verejného zverejnenia OcÚ Píla a použitie materiálu je možné len za účelom spracovania projektov a jednotlivých zámerov a za účelom ich pravidelného monitorovania.

PHRSR obce Hodruša-Hámre ako centra Pohronského regiónu a regiónu Tekov s výhľadom na roky 2026 − 2031